

Mofumahadi Angie Motshekga, letona la Lafapha la Thuto ya Motheo.

Mong. Enver Surty, Motlatsi wa Letona la Thuto ya Motheo

Dibuka tsena tsa tshebetso di etseditswe bana ba Afrika Borwa tlasa boetapele ba Letona la Thuto ya Motheo, Mof. Angie Motshekga, mmoho le Motlatsa Letona la Thuto ya Motheo, Mong. Enver Surty.

Dibuka tsa tshebetso tsa Rainbow di bopa karolo ya Lefapha la Thuto ya Motheo, ya thuso e reretsweng ho netefatsa tshebetso ya baithuti ba Afrika Borwa dikereiting tse qalang tse tsheletseng. Jwale ka enngwe ya dintlha tsa bohlokwa tsa Moralo wa Tshebetso ya Mmuso, projeke ena e etsahetse ka tshehetso ya letlole la Polokelo la Setjhaba. Sena se entse hore Lefapha le etse dibuka tsena tsa tshebetso ka dipuo tsohle tsa semmuso, ntle le tefello ya letho.

Re tshepa hore, matitjhere a tla fumana dibuka tsa tshebetso di le bohlokwa mosebetsing wa bona wa letsatsi le letsatsi, le ho etsa bonnete ba hore baithuti ba bona ba etsa kharikhulamo yohle. Re nkile boikarabelo ba ho tataisa titjhere mosebetsing ka enngwe le enngwe ya mesebetsi, ka ho kenyelletsa motshwao a bontshang hore na seo barutwana ba tshwanelang ho se etsa ke sefe.

Re a kgolwa hore bana ba tla natefelwa ke ho sebetsa ka buka ena ha ba ntse ba hola le ho ithuta, le hore wena titjhere, O tla natefelwa mmoho le bana.

Re le lakalletsa katleho ho sebediseng dibuka tsena tsa tshebetso.

Rainbow WORKBOOKS

SESOTHO HOME LANGUAGE
GRADE 5 – BOOK 1
TERMS 1 & 2
ISBN 978-1-920458-66-9

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

SESOTHO PUO YA LAPENG – Kereiti ya 5 Buka ya 1

ISBN 978-1-920458-66-9

Kereiti ya 5

Lebitso:

Tlelase:

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SESOTHO PUO YA LAPENG

Buka ya 1
Kotara 1 & 2

Afrika Borwa

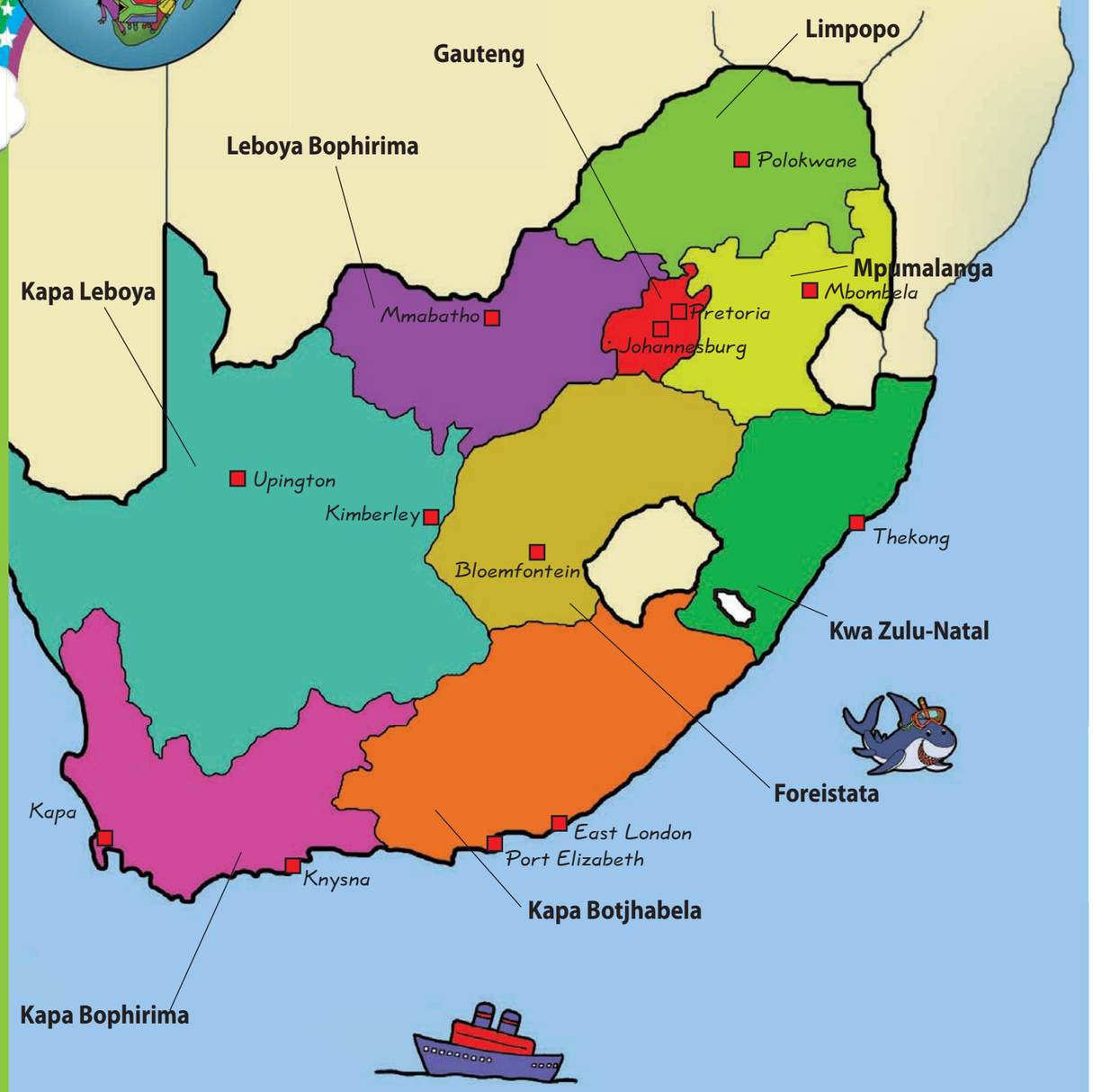

BOIKARABELO BA BATJHA BA AFRIKA BORWA

Tekatekano

Tshwara motho e mong le e mong ka ho lekana, ntle le leeme. Se kgetholle.

Seriti sa batho

Hlompha motho e mong le e mong Eba pelonolo mme o be le tlhokomelo.

Bophelo

Bophelo ke ntho ya bohlokwa Hlompha bophelo bo bong le bo bong.

Lelapa

Tlotla mme o hlomphe batswadi ba hao. Eba mosa le botshepehi ho ba lapa leno.

Thuto

Kena sekolo, ithute o sebetse ka thata. Mamela melao ya sekolo.

Mosebetsi

Thusa ba lapa leno ka mosebetsi lapeng. Bana ha ba tlamellwa ho batla mosebetsi.

Bolokolohi/Tokollo le polokelo

Se lematse, tshosa, kapa hona ho hlekefatsa batho ba bang, hape o dumelle ba bang ho etsa jwalo. Rarolla dikganyetsano ka kgotso.

Thepa/Leruo

Hlompha thepa ya batho ba bang. Se senye thepa kapa hona ho utswa.

Bodumedi, ditumelo le maikutlo

Hlompha ditumelo le maikutlo a batho ba bang.

Boipaballo

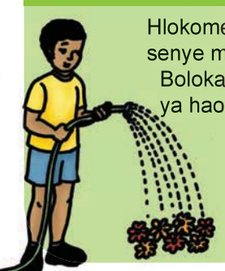

Hlokomela lefatshe. O se senye metsi le motlakasi. Boloka lehae le tikoloho ya hao di hlwekile e bile di bolokehile.

Boahi

Eba Moafrikaborwa ya lokileng ebile a tshepeha. Hlompha melao, mme o netefatse hore ba bang ba etsa jwalo.

Tokolloho ya puo

O se ke wa hasanya leshano le lehloyo. Netefatsa hore batho ba bang ha ba hlapaolwe kapa maikutlo a bona ha a utlwiswe bohloko.

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street
Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
Third edition 2013

ISBN 978-1-920458-66-9

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

This book may not be sold.

Kereiti ya 5

Rainbow WORKBOOKS

Puo

ya SESOTHO

1 Batho ba tshwanang le nna le wena 2

2 Pheta pale 35

3 Diphoofolo 69

4 Dipapadi..... 103

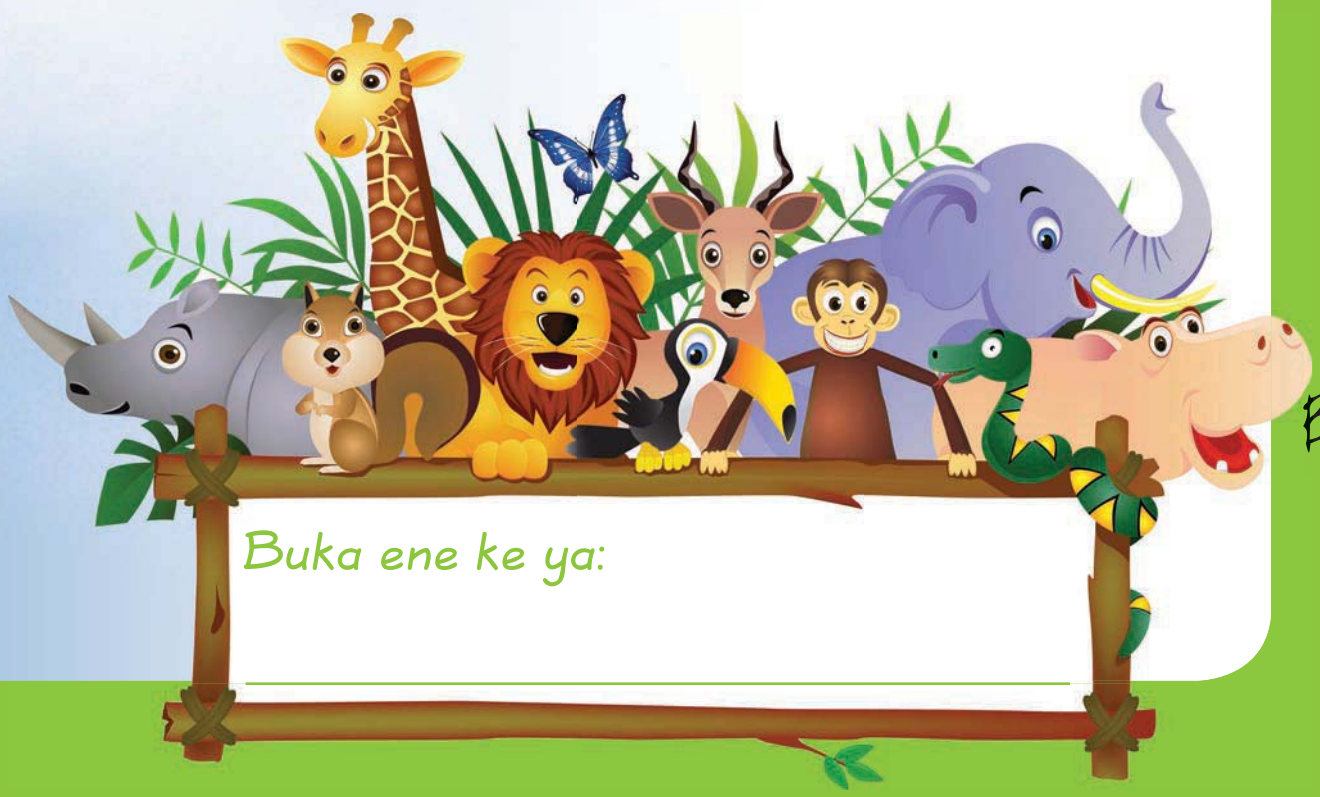

Buka ene ke ya:

_____

SESOTHO

Buka ya 1

Letsatsi:

Pele – ke hlantshwa ke papadi ya bolo ya maoto

A re bueng

Papadi ya bolo ya maoto ke e nngwe ya dipapadi tse tsebahalang lefatsheng. Ana o ya e rata?

- Ke mang kgalala ya papadi ya bolo ya maoto ya hao eo o e ratang?
- Ke eng e etsang hore o e rate?
- Ha ho le jwalo, ke eng seo kgalala ya hao e se etsang eo e o ratang?
- Hobaneng?

A re baleng

"Ha ke utlwa Pina ya Setjhaba ya Brazil, ke utlwa eka ke torong. Ke leka ho tsepamisa maikutlo hore ke tla bapala jwang empa ke dula ke nahana: Ho kgonahala jwang hore ke be ke le mona, sehlopheng sa Brazil, Sweden, ke tla bapalla naha ya heso? E lokela ho ba toro . . .!"

Enwa ke Pele ha a le 17, a bapala papadi ya hae ya pele ho diphetho tsa Mohope wa Lefatshe ya bolo ya maoto. Moshemane enwa ke mang? O fihlile jwang ho Mohope wa lefatshe? O ikutlwa jwang ka bolo ya maoto, papadi eo e mo entseng hore a tsebahale?

Pele o ne a dula motseng o monyenyane mane Brazil. Ba lelapa la hae ba ne ba hlopheha haholo. Pele e ne e le moshemane ya neng a bapala bolo ya maoto ha a ne a lokela ho ba sekolong. O ne a le lehlohonolo hobane le ntate wa hae e ne e le sebapadi sa papadi ya bolo ya maoto mme o ile a mo ruta hore ho tsuba le ho nwa jwala ha ho a mo lokela.

Pele o re, "MaBrazil a hlantshwa ke bolo ya maoto. Ba ithuta ho raha hang hoba ba eme. Ho tseba ho tsamaya ho a latela."

O qadile sehlopha sa hae sa pele sa bolo ya maoto, The Shoeless Ones, ha a le dilemo tse 10. O ne a bapala hantle haholo. Ha a le dilemo tse 14 o ile a bapalla sehlopha sa mabelo/diatleletiki sa selehae.

Ka nako ena o ne a sa sebetse hantle sekolong. O ne a kgahlwa haholo ke ho bapala bolo ya maoto.

O ile a feila selemo se le seng. O ile a tlohela sekolo ha a le dilemo tse 14 mme a qala ho sebetsa femeng ya dieta. Ha a ne a se a le moholo o ile a ikutlwela bohloko ka ho tlohela sekolo. O ile a kgutlela sekolong mme a ya yunibesithi kamora hoba a nyale mme a ba le ngwana.

Ha a le dilemo tse 15, o ile a bapala bolo ya maoto sehlopheng se tsebahalang se bitswang Santos. Kamora dilemo tse pedi o ile a bapalla Brazil ka selomo sa 1958 Mohopeng wa Lefatshe Sweden. A hlaba dintlha tse leshome tlhodisanong tsa bompodi, moo ho ileng ha hlola Brazil.

Kamora moo o bapetse dipapading tse ngata mme a hlaba dintlha tse fetang 1300.

Hobaneng ha Pele a ne a atlehile? Ho na le mabaka a mangata. La pele, o ne a rata bolo ya maoto. La bobedi, o ne a hlalefile haholo ka mokgwa oo a neng a bapala papadi ka teng, hape, la ho qetela, o ne a sa bapalle yena feela, o ne a bapalla sehlopha.

Pele e ne e se sebapadi sa bolo se seholo fela. O sebeditse ka matla ho lwanela ditokelo tsa dibapadi tsa bolo ya maoto. O entse bonnete ba hore le ha sebapadi se ne se kula kapa se utlwile bohloko se sa bapala, se nne se lefuwe moputso wa sona.

A re bueng

- Pele o ne a ikutlwa jwang ha a ne a bapala papadi ya hae ya pele bakeng sa naha ya habo?
- Pele o ne a dumela ho dula a phetse hantle. O tseba sena jwang?
- Pele o kgutletse sekolong kamora hoba a nyale. Ana o nahana hore sena se ne se le bonolo kapa boima ho yena? Bolela hore hobaneng.
- Hobaneng o nahana hore Pele e ne e le sebapadi sa bolo ya maoto se hlwahlwa?

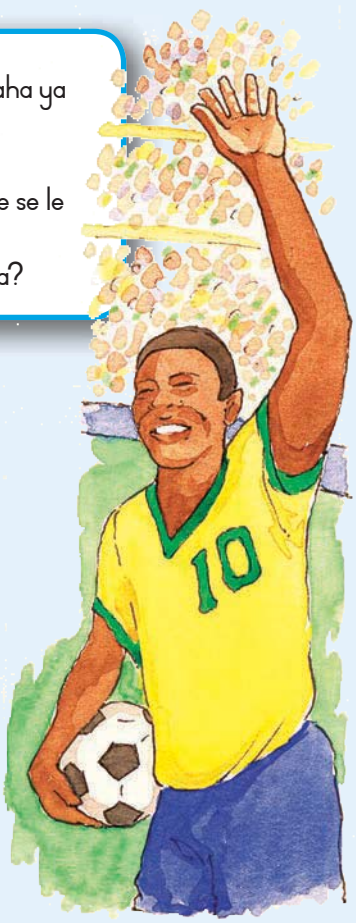

A re ngoleng

Nyalanya mantswe le meelelo ya ona. Rala mola ho tloha ho lentswe lehlakoreng le letshehadi ho isa ho moelelo lehlakoreng le letona.

tebisa maikutlo	tsebahala haholo
tuma	rateha
kgahlisang	makgaolakgang
bomampodi	hlotseng
atleha	tsepamiso ya maikutlo

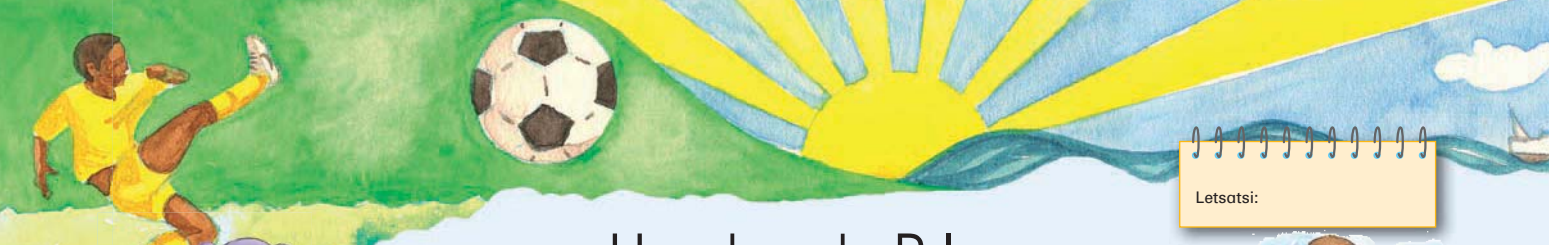

Letsatsi:

Ho nahana ka Pele

A re utlwisiseng

Sheba pale e buwang ka Pele hape. Jwale araba dipotso tse ka tlase:

- Ke mang a buwang seratswaneng sa pele?
- O nahana hore Pele o ne a le motlotlo ho bapalla Brazil? O tseba sena jwang?
- Bana ha ngata ba kgasa pele ba ka tsamaya. Ke eng seo Pele a reng bana ba Brazil ba a se etsa?

Dipotso tse tharo di botswa seratswaneng sa bobedi sa pale. Di ngole fatshe. Ngola dikarabo tsa dipotso tse tharo.

Hobaneng ha Pele e ne e le sebapadi se hlwahlwa sa bolo ya maoto? Ngola dintho tse tharo fatshe..

A re ngoleng

Tlatsa mantswe a nepahetseng. Sebedisa mantswe a ka lebokoseng ka tlase ho o thusa.

Pele e ne e le _____ se hlwahlwa sa bolo ya maoto. O bapetse bolo ha a le _____ tse leshome le metso e mehlano a bapalla _____. O _____ tse ngata ka nako ya ho bapala bolo ha hae. O ne a atlehile hobane o ne a _____ bolo ya maoto le ho _____ tabeng ya ho bapala le sehlopha.

kgollwa	hlabile ntlha	sebapadi	Santos	dilemo	rata

A re ngoleng

Nyalanya diratswana tse lehlakoreng le letshehadi le tse lehlakoreng le letona tse ho bolellang haholo ka ntho e le nngwe. Rala mela ho nyalanya diratswana tse tsamaelanang.

Pele o hlolehile sekolong.	O ne a bapala bolo bakeng sa naha ya hae.
O tlohetse sekolo a le dilemo tse 14.	O sebeditse ka matla.
O sebeditse femeng ya dieta.	O ne a le dilemo tse 14.
O tla atleha.	O qetile sekolo ha a se a le moholo.
O ne a bapala bolo bakeng sa hae.	Ha a ka a ithuta.

Jwale kopanya dipolelo tse tshwanang tse tharo ho etsa polelo e le nngwe. Sebedisa mantswe ana ho di kopanya:

hobane	ha	haeba	empa	le

Mohlala

Pele o ne a phetse hantle. Pele o ne a sa tsube.
Pele o ne a phetse hantle hobane o ne a sa tsube

Ngola dipolelo tsa hao mona:

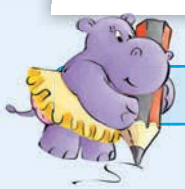

A re ngoleng

Bala seratswana sena. Qetella moralo ona wa bolo ya maoto. Sebedisa lesedi le seratswaneng.

Ke rata papadi ya bolo. Ke ya dipapading ha ke kgona. Dihlopha tse fapaneng di apara diaparo tse fapaneng. Batho ba hoeletsa le ho buela hodimo ha ba thoholetsa dihlopha tsa bona. Ba tshehetsa dihlopha tsa bona. Dibapadi tse ding tsa bolo di hantle mme di hlaba dintlha tse ngata. Dihlopha di ya hlola ha di bapala mmoho.

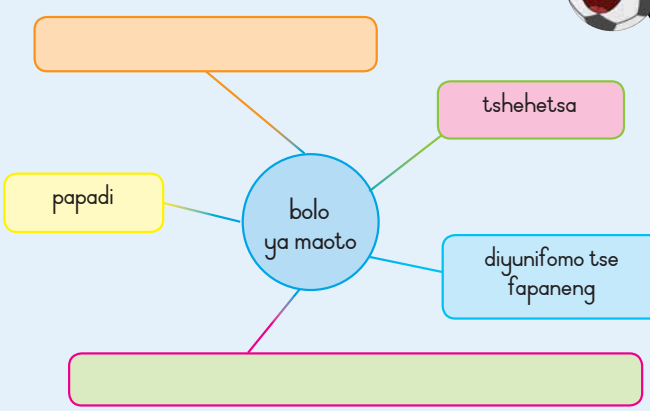

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Ho nahana ka papadi ya bolo

A re baleng

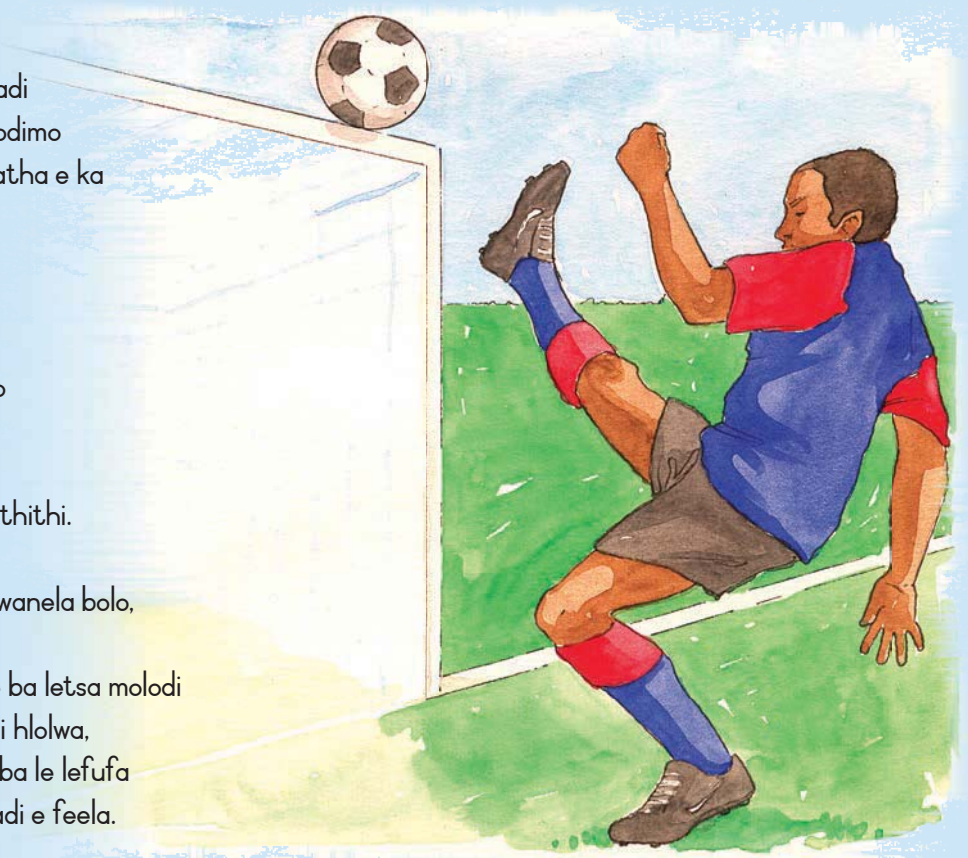

Ke rata papadi ena
Ke rata ho bona dibapadi
Tlola eka o tshwara lehodimo
Ba bang ba bona ba matha e ka
Ba mathisa mashodu

Babohi ba ya didietsa,
Jwalo ka sephooko,
Ha dibapadi di fosa bolo
Ba hoeletsa e ka ba
Rata ho mo bolaya
Ka mantswe a bona a nthithi.

Ha dibapadi di ntse di lwanela bolo,
Melomo ya babohi
E a petsoha ha ba ntse ba letsa molodi
Ha dihlopha tsa bona di hlolwa,
Ba utlwa bohloko le ho ba le lefufa
Mme ba thabe ha papadi e feela.

Pattmore Dotiro, Highveld School, Harare

A re utlwisiseng

Rala mola ka tlasa mantswe(maetsi) ohle a dipotsong tsena. Sheba thothokiso mme le buisane ka dikarabo.

Na dibapadi tsa bolo di ya potlaka? Ke mantswe afe a o bolellang sena?
Ke lentswe lefe le ka sebediswang bakeng sa babohi?
Babohi ba ikutlwa jwang ha sebapadi se ka fosa bolo?
Na o nahana hore ho bohlokwa bakeng sa sehlopha sa bona ho hlola? Hobaneng o nahana sena?
O tshehetsa sehlopha sefe sa bolo?
O ikutlwa jwang ha ba hloleha papading? Hobaneng o ikutlwa jwalo?

A re ngoleng

Kamora dipolelo tse ka tlase,
ngola polelo ya bobedi e hanyetsanang.

Mehlala

Pele o ne a thabile haholo.
Pele o ne a sa thaba haholo.

Ba bapetse papadi e ntle.
Ha ba a bapala papadi e ntle.

Moletsaphala o letsa phala.

Ba ile ba sarelwa ba ba lefufa/mona.

Babohi ba hoeletsa le ho phahamisa mantswe.

Dibapadi tse ding di matha ka potlako e kgolo.

A re ngoleng

Fetolela dipolelo tse ka tlase ho tloha ho ketso e etsahetseng ho ya ho ketso e etsahalang hona jwale, mme o ngole polelo e ntjha.

Mohlala

Pele o ne a dula motseng o monyenyane wa Brazil.
Pele o dula motseng o monyenyane wa Brazil.

Hobaneng Pele a ne a atlehile?

O qadile sehlopha sa hae sa bolo

O tlohetse sekolo ho ya bapala bolo.

O thusitse dibapadi tse ngata tsa bolo.

Pele e ne e le sebapadi se seholo sa bolo.

Letsatsi:

Palesa o bala pale ya bolo

A re baleng Bala boikgopotso ba buka ena ba pale e ngotsweng ke motswala wa Pele, Sam.

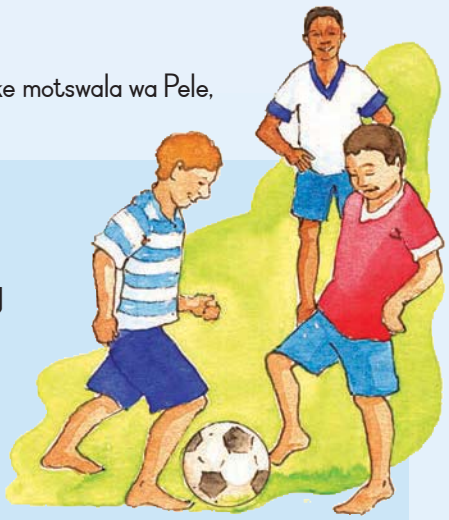

Sam Bolo ya maoto

Qalong ya pale Sam o ilo kopana le motswala wa hae Pele ya fihlang ho tswa Brazil. Pele ha a tsebe ho bapala kerikete, rakebi kapa tenese. Hape ha a rate le ho ithuta hakaalo. O rata papadi e le nngwe. Bolo! Pele o ruta metswalle ya hae e sehlophang sa bone ho bapala bolo. Bala buka ena ho fumana hore Na ba ka hlola sehlopha ya bohlano.

Ke rata buka ena hobane ke rata bolo. Ditshwantsho di radilwe hantle le ho ba le mebala mme dibapadi di shebahala e ka di bapala bolo ka nnete. Ke rata mongolo wa mongodi hobane o etsa bolo e be le bophelo.

Ke nahana batho ba ratang bolo ba lokela ho bala buka ena. E mongolo o matle ebile e a thabisa.

Ka Portia Nchabeleng

A re ngoleng Araba dipotso tsena tse mabapi le boikgopotso ba buka.

Sehlooho sa buka ke eng?

Ke mang ya ngotseng boikgopotso ba buka?

Buka e bua ka eng?

Hobaneng Portia a rata pale ena?

Na o nahana hore bana ba bang ba tla thabela pale ena? Bolela hobaneng.

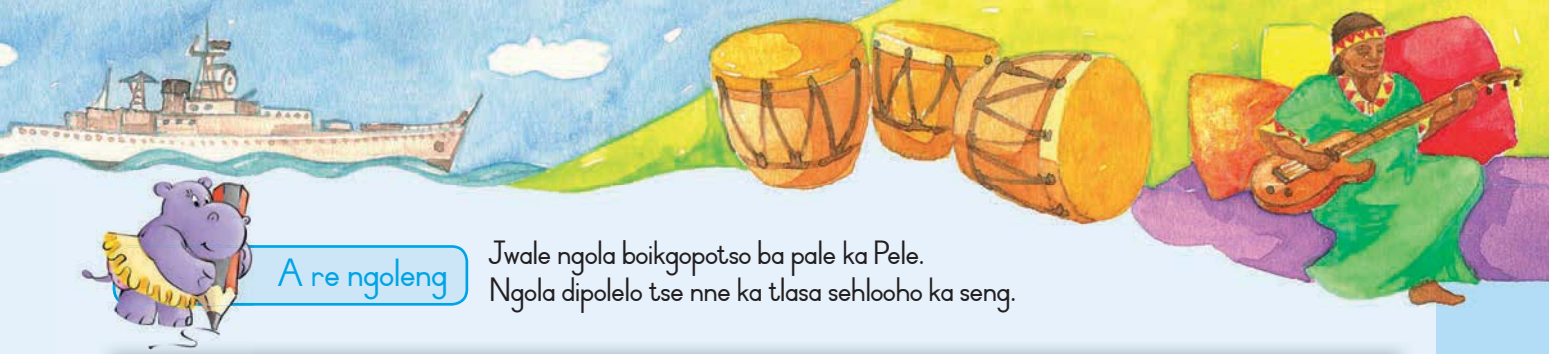

A re ngoleng

Jwale ngola boikgopotso ba pale ka Pele.
Ngola dipolelo tse nne ka tlasa sehlooho ka seng.

Pale e ne e bua ka

Pele ke mohlala o motle ho batjha hobane

Ke ratile/ha ke ya rata pale ena hobane

O lokela/ha o ya lokela ho bala pale ena hobane

Boithabiso

Ditlhaku tsohle tse mantsweng di kopakopane. Di lokise.

oBlo ay motoa	
epMooh aw faLethes	
nwaho lawaj	

lePe	
abtus	
lobo	

Jwale lokisa dipolelo tsena ka ho ngola lentswe le nepahetseng kamora lentswe le kopakopaneng. La pele o le etseditswe ho o etsetsa bobebe.

Batho ba bangata ba tla Afrika Borwa bakeng la (lobo) bolo (epMooh aw faLethes)

_____. (lePe) _____le yena o tlile. Ha a rate ho (abuts)

_____ kapa (nwaho lawa) _____, empa o rata (oBlo ay motoa) _____ haholo!

Letsatsi:

Nothembi – sebini se kgethehileng

A re bueng

O rata mmino? Batho ba bangata ba a o rata. Buisana ka dipotso tsena le baithuti kaofela.

- O mamela mmino o jwang?
- Ke sebini sefe sa mosadi sa Afrika Borwa seo o se ratang?
- Hobaneng o rata mmino wa hae?
- Ke sebini sefe sa monna sa mose seo o se ratang?
- Hobaneng o rata mmino wa hae?

Ana o fumane hore batho ba fapaneng ba rata mefuta e fapaneng ya mmino? Ebe ba rata dibini tse fapaneng?

A re baleng

Pale ena e ngotswe ke motho ya ratang mmino.

Mme ya bapalang katara

Ke utlwile ka mosadi ya neng a bapala Kippies, tlelapong ya Johannesburg. O apara moaparo wa setso wa Setebele, hape o bapala katara ya motlakase "Le kgale," ho rialo nna. Empa ke ne ke rata ditaba. Ke ne ke batla ho iponela yena. Yaba ke ya Kippies, mme moo ka fumana Nothembi.

Ke ne ke sa kgolwe mahlo a ka ha Nothembi a palama kalana. O ne a shebahala a le motenya. Dipetjho tsa difaha tse mebala di kwahetse matsoho le maoto a hae. O ne a ena le kobo ya difaha e kganyang hloohong ya hae mme a rwetse kadiba ya setso e kgolo.

Nothembi a phahamisa matsoho a hae ho dumedisa letshwele. Mme a phahamisa katara ya hae ya motlakase. Jo katara e jwalo! E ne e kgabisitswe ka dipaterone tsa Setebele mme e takilwe ka mebala yohle ya mookodi.

Nothembi a qalella ho bapala. O entse hore katara ya hae e buwe, e bine, e tletlebe, e itlatlarietse le ho lla.

Nothembi o ya bina hape. Dipina tsa hae di mabapi

le dibaka tsa mahaeng: dinoka le bophelo ba mapolasing, tseo a di hopolang ho tswa bonyenyaneng ba hae. Ho ne ho le mmino hohle. "Malome wa ka o nthutile ho bapala katara ha ke ne ke le monyenyane haholo," ho rialo Nothembi. "Ke ne ke bina mafung le manyalong. Ka selemo sa 1983 ka qapa sehlopha sa diletsi tsa ka Mamelodi. Ho ne ho se basadi ba bangata ba neng ba bapala katara ya motlakase ka nako eo. Ha batho ba ne ba mpona ba ne ba nahana hore ke ya makatsa. Empa ke ne ke sa nahane hore ke ya makatsa. Ke rata mmino le ho bapala katara. Ke ikutlwa ke fapane ha ke bapala. Ke ikutlwa ke le matla."

O re o lehlohonolo jwale. "ke iphedisa ka ho bapala. Ka dilemo tsa bo 1980, ke sebeditse jwalo ka mosebetsi wa makhitjhineng hoba ke ne ke lokela ho phedisa bana ba ka ba babedi."

A re bueng

- Ana o nahana hore Nothembi ke mohlala o motle ho batjha ba batlang ho ba dibini? Bolela hobaneng.
- Batho bao e leng mohlala o motle ho batjha ba bitswa "dikgalala". O ka nahana ka e mong wa dikgalala tse ntle?
- Ana o kgetha mmino wa setso kapa wa baditjhaba? Bolela hobaneng.
- Nothembi o qadile ho bapala katara ya hae a le monyenyane. Na o nahana hore ha o batla ho ba sebini se hantle o lokela ho qala ho bapala mmino o sa le monyenyane?
- Sheba setshwantsho. Buisana ka moaparo le mosebetsi wa difaha wa Nothembi. Bolela hore di shebahala jwang, ke mebala e jwang le hore o ka thabela ho apara jwalo.

A re ngoleng

Bapisa lentswe ka kholomong ya lehlakore le letshehadi le moelelo o ka lehlakoreng le letona. Rala mola pakeng tsa lentswe le moelelo wa lona.

rata ditaba	moholo haholo
moholo	takilwe
kgabisitswe	matla haholo
matla	batla ho tseba se itseng (ho hong)

Letsatsi:

Nahana ka Nothembi

A re utlwisiseng

Sheba pale ya Nothembi hape.

- Ke mang ya buwang polelong ya pele? Na o nahana hore ke Nothembi kapa mongodi? Bolela hobaneng.
- O nahana hore "Ke ne ke sa kgolwe mahlo a ka" ho bolela eng?
- Nothembi o re o ikutlwa a le matla ha a bapala katara ya hae. O nahana ke hobaneng a ikutlwa jwalo?
- Na bophelo ba hae bo ntse bo tshwana le ka selemo sa 1980? Bolela hobaneng.

Ngola dipolelo tse tharo tse hlalosang Nothembi. O ka nna wa di kopitsa ho tswa paleng kapa o ka nna wa ngola diratswana tsa hao.

A re ngoleng

Sebedisa mantswe ana ho qetella diratswana tse ka tlase.

omo	ho	kwana	pele

Nothembi o binela moo Kippies, tlelapong e Johannesburg.

_____ a tla Mamelodi, o ne a dula _____ mapolasing.

Dibini tse ngata di shebile _____ yena hobane o ba thusitse ho fumana mesebetsi.

A re ngoleng

Sheba mantswe Na ho tswa seratswaneng sa ho qetela sa pale ya Nothembi. Ngola mantswe a buwang ka dintho tse etsahetseng kgale le hona jwale kholomong e nepahetseng.

o sebeditse	o lehlohonolo	o ne a lokela ho phedisa	bapala

kgale	jwale

A re ngoleng

Sebedisa mantswe a na ho qetella dipotso. O se ke wa lebala ho qala polelo ka tlhaku e kgolo.

kae	neng	ba kae	ke mang	sefe

Nothembi o hlahetse _____?

O bapala seletswa _____?

O tlile Mamelodi _____?

O na le bana ba _____?

_____ ya mo rutileng ho bapala katara?

Letsatsi:

Pina ya Setjhaba ya Afrika Borwa

A re baleng

Nkosi sikelel'iAfrika

Malupakanyisw' uphondo lwayo,
Yizwa imithandazo yethu,
Nkosi sikelela, thina lusapho lwayo.

Sounds the call to come together,
And united we shall stand,
Let us live and strive for freedom,
In South Africa our land.

A re utlwisiseng

Tsena ke temana ya pele le ya ho qetela ya Pina ya Setjhaba ya Afrika Borwa. Ha se dipina tsohle e leng dipina tsa setjhaba. Sefela ke eng? Pina ya setjhaba ke eng?

- Hobaneng pina ya rona ya setjhaba e ngotswe ka dipuo tse fapaneng?
- Hobaneng ho le bohlokwa ho ba le pina ya setjhaba?

Nahana ka makgetlo a mararo moo o utlwileng batho ba bina Pina ya Setjhaba. A ngole fatshe.

A re ngoleng

Mantswe a na a bua ka medumo. Kgetha le nepahetseng bakeng sa polelo ka nngwe mme o le tlatse.

bua	bina	tletleba	ngwapa	lla

Ntjanyana e ya _____ ha e sa kgone ho kena ka tlung.

O lokela ho ema ha o _____ Pina ya Setjhaba.

Ngwaneso e monyenyane o ya _____ ha a utlwa bohloko.

Ka kopo o se ke wa _____ ka nako ya "Takalani Sesame".

Tshwene e ya _____ ha e utlwa bohloko.

A re ngoleng

O ikutlwa jwang ha o bina Pina ya Setjhaba ya naha ya heno, kapa ha o utlwa batho ba e bina? Ngola dipolelo tse pedi:

Letsatsi:

Nahana ka mmino

A re ngoleng

Beha mantswe a na ka tatellano e nepahetseng hore o etse dipolelo. O se ke wa lebala ho qala dipolelo ka tlhaku tse kgolo mme o qetelle ka kgutlo, letshwao la potso kapa letshwao la makalo.

ke yena ne ke batla ho ka bonna iponela

jwang ke o nothembi o bapalwang ke mmino

ho fapaneng na mefuta le e ya mmino aforika borwa

hakaakang a se setle ke sebini

A re ngoleng

Qetella lenaneo la konsarete ya sekolo. Sebedisa mantswe a ka lebokoseng

Pina	Chaka	Mosuwehlooho	Pata	rora
Dibini	Dipalesa	Jacob	tlola	Meropa

Lenaneo

1. Dikereiti tsa I le 2 – "Ntate ___"
2. Sehlopha sa 3 – "Pata _____"
3. Sehlopha sa batjeki – "Di Lotus _____"
4. Banana ba meropa – "Rora di di _____"
5. Sehlopha sa 4 – Rorisa _____
6. Sehlopha sa 5 – _____ Sehlopa sa diletsi
7. Sehlopha sa 6 – Ha re _____ tloleng
8. Moeti wa rona wa sebini – Yvonne _____
9. _____ ya Setjhaba – Nkosi Sikelel'iAfrika
10. Diteboho – _____

A re ngoleng

Etsa bokantle ba leqephe ba lenaneo la hao.

Mohlala

ORANGE FARM PRIMARY SCHOOL

KONSARETE YA MMINO LE MOTJEKO

6 Tshitwe 2011

Leqephe la hao

Sheba lenaneo la konsarete hape. Ho tla ba jwang ha o ka etsa konsarete ka bowena? Nahana ka seo o ka se thabelang konsareteng ya hao. Ke dibini dife tseo o ka di thabelang? Ebe metswalle le ba leloko la hao ba ka nka karolo konsareteng ya hao? Na o batla batjeki?

Jwale ngola lenaneo la hao la diketsahalo tse tsheletseng bakeng sa konsarete ya hao.

Lenaneo

1. 4.

2. 5.

3. 6.

Boithabiso

Hlophisa hore ke katara ya mang e kentsweng ho sebuela hodimo ka seng.

Sehlopha se kopakaneng

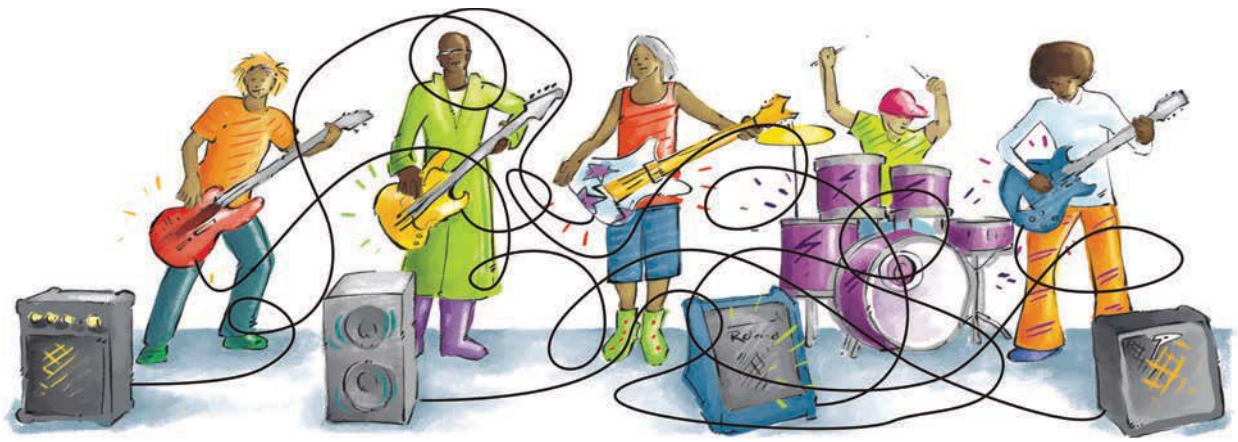

Letsatsi:

Lisa o ya lewatle

A re bueng

Buisana ka setshwantsho. Ngwanana o etsa eng karolong e nngwe le e nngwe ya setshwantsho?

- Ngwanana ya setshwantshong o bosoleng ba lewatle. Ebe bosole ba lewatle bo fapane le bosole ba difofane? Bolela hobaneng.
- Ana o kile wa palama sekepe kapa seketswana? Ha o kile wa di palama, bolella baithuti ba bang hore ho ne ho le jwang.
- Ebe o ka thabela ho ba bosoleng ba lewatle? Bolela hobaneng.
- O rata lewatle? Bolela hobaneng.

Ha re baleng

Ngwanana ya keneng sesoleng sa lewatle

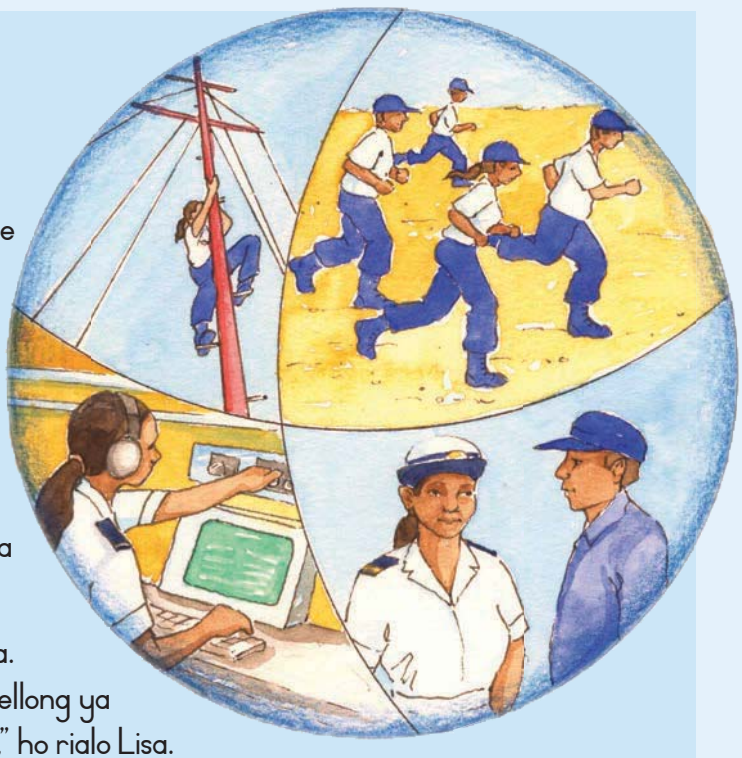

Lisa Hendricks o ile a kena sesoleng sa lewatle ha a qeta sekolong. "Ke ne ke sa batle mosebetsi wa bosula wa ho tloha ka hora ya borobong ho fihla horeng ya bohlano," O rialo.

"Ke ne ke batla ho tswa ke etse dintho. Mme bosole ba lewatle bo ne bo shebahala bo fapane ebile bo thabisa. Boholo ba metswalle ya ka ba ne ba maketse. Ke ne ke le motho ya thotseng."

Bophelo ba dikepe mawatleng bo ka ba thata. "Kwetliso e qalang ke mosebetsi o thata. Qetellong ya letsatsi, o kgathetse hoo o hlolehang ho ema," ho rialo Lisa.

Ha a qeta kwetliso ya motheo, a nka qeto ya ho etsa tsa kgokahano. A ithuta ho romella melaetsa, seo se leng bohlokwa ho bosole ba lewatle. Sekepe ka seng se lokela ho kgona ho tseba se etsahalang le hore dikepe tse ding di kae. Dikepe tsohle di lokela ho buisana le ho romella melaetsa ho batho ba ka ntle ho lewatle. "Ha ho motho bosoleng ba lewatle ya ka kgonang ho romela melaetsa kantle ho lefapha la Kgokahano," ho rialo Lisa.

Lisa a nka qeto ya ho ikwetlisetsa hoba ofisiri, ho ithuta ho laola dintho tse etswang ke disesi. O

ne a le motlotlo ha a amohelwa. Dithutong ho ne ho na le banna ba 44 le basadi ba babedi. Thuto e ne e le boima haholo. Lisa o ne a lokela ho etsa bonnete ba hore o phetse hantle hore a kgone ho mamella.

Karolo ya kwetliso e ne e le ho ya lewatle, mme Lisa o re sena e ne e le karolo e tswileng pele. "Re qetile beke dikepeng le ho qeta nako ka tlasa lewatle."

Lisa o ne a batla hoba ya tswetseng pele. O ne a dula a re o batla ho ba ademirale bosoleng ba lewatle – molaodi ya phahameng sesoleng sa lewatle. Kajeno, o na le mosebetsi o phahameng lefapheng la Tshireletso la Afrika Borwa (South African Defence Force), o sebetsa le sehlopha sa sesole ho la Germany.

A re bueng

- Motho eo e leng mohlala o motle setjhabeng ke eng?
- Botsa motswalle wa hao: "Ana batho ba ka rata nna le wena mme re be batho ba tsejwang ka tse ntle feela?"
- Motho eo e leng mohlala o motle setjhabeng wa hao ke mang?
- Ana o nahana hore Lisa Hendricks ke motho eo e leng mohlala o motle setjhabeng? Bolela hobaneng.
- Lisa o re o fumane kwetliso ya motheo e le boima. O nahana kwetliso ya motheo ke eng?
- Lisa o re o kenetse bosole ba lewatle hoba a ne a nahana hore bo a thabisa. Hobaneng o nahana hore o utlwile e ka bo tla thabisa?
- O ya tseba sehlopha sa sesole ke eng? Hobaneng dinaha di hloka sehlopha sa sesole?

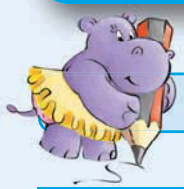

A re ngoleng

Beha mantswe ka tatellano ya ditlhaku tsa nteterwane/alefabete. Nomora kholomo ka nngwe ho tloha ho 1 ho fihla ho 6.

___ yena o	___ bosula	___ ho
___ sekolo	___ motheo	___ dintho
___ makala	___ dipakeng	___ kwetliso
___ dikepe	___ tswile pele	___ moo
___ bonnete	___ a be	___ kwetlisa
___ qeta	___ palama sekepe	___ eo

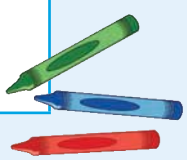

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Bophelo ba Lisa bosoleng ba lewatle

Ha re utlwisiseng

Sheba pale ya Lisa Hendricks hape.

- Hobaneng Lisa Hendricks a ile a kenela bosole ba lewatle?
- O nahana o bolela eng ka mosebetsi wa "ho tloha ka hore ya borobong ho fihla ho hora ya bohlano"? Ke efe ya dikarabo tse tharo tse ka tlase e nepahetseng?

	1. Mosebetsi o qalang matsatsi ohle ka hora ya borobong hoseng mme o fella ka hora ya bohlano mantsiboya.
	2. Mosebetsi moo o sebeletsang motho e mong.
	3. Mosebetsi wa bosula mme o dula o tshwana ka dinako tsohle

- Hobaneng ha metswalle ya Lisa e ne e makatse ha a kenela lebotho la sesole la lewatle?
- Ke dikarolo dife tsa kwetliso ya hae tseo Lisa a fumaneng di le boima?
- Ke eng seo a ileng a se thabela haholo ka kwetliso ya hae?
- Na Lisa o ile a atleha bosoleng ba lewatle? Nehelana ka mabaka bakeng sa dikarabo tsa hao.

A re ngoleng

Sebedisa mantswe ho qetella dipolelo.

maketse	fapane	thabisa	motlotlo	boima

Ke _____ haholo ho ba MoAfrika Borwa.

Leeto ka sekolo ho ya dikepeng le ne le _____.

Ke ne ke _____ ha moholwane wa ka a dumela ho nkisa papading ya maoto ya bolo.

Ke fumana mosebetsi wa sekolo o le bonolo, empa dipapadi tse ding di le _____.

Re mafahla empa re _____ haholo.

A re ngoleng

Sena ke seo Lisa a neng a se etsa kamehla ha a ntse a le boikwetlisong.
O behile diketsahalo ka tatellano e fosahetseng. Mo thuse ho di beha hantle.

Nako	Ketsahalo
05:30	O ja dijo tsa motsheare
06:30	Boikwetliso dihora tse 2
08:30	E ya ditlelaseng
09:00	tsoha
13:00	E ja dijo tsa hoseng

Nako	Ketsahalo
05:30	
06:30	
08:30	
09:00	
13:00	

A re ngoleng

Sebedisa mantswe ho qetella dipolelo.

kena	tshele	ha	ka	feta

Ke tsoha _____ hora ya botshelela (6) hoseng.

Ke palama ka beseng _____ nako e le 7h30.

Ke theoha bese haufi le sekolo mme ke tsamaye ke _____ borokgo le ho _____ lebaleng la dipapadi.

Ke _____ ka phaposing ha nako e le 08h00 hantle.

Letsatsi:

Thothokiso ka lewatle

A re baleng

Lewatle

Lewatle ke sebaka se setle
Ka botle bo bongata le
bokgabane bo boholo.
Hodima lehlabathe ho na le
dikgaketlana tse ngata
Ka mebala e metle e ka rekiswang ka lebenkeleng.
Ka lewatleng ho na le dintho tsa mefuta yohle.
Tse ding di ya loma, tse ding di ya bolaya,
tse ding di ya hlaba.
Ke lakatsa ho palama qibi.
Ha feela leruarua le se ka lehlakoreng la ka.
Ke rata lewatle, jwalo ka ha o bona.
Le etsweditse nna le wena.

Nabila Jeeva

A re utlwisiseng

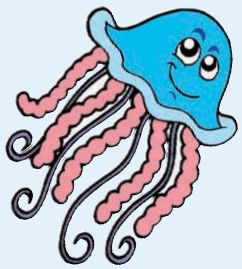

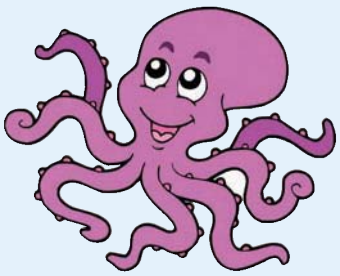

- Na Nabila o rata lewatle? Bolela hobaneng.
- O ka fumana eng lehlabatheng?
- Hobaneng a tshaba maruarua?
- O nahana hore lewatle ke la bomang?

Rala sedikadikwe ho potoloha dintho tse lomang, tse bolayang kapa tse hlabang ka lewatleng:

Lehola la nokeng	maruarua	mahlasedi a hlabang	diporone
dikgaketlana	makgala ke metsi	patsi e nkwang tshwasa ditlhapi	dinete tsa ho

A re ngoleng

Sheba mantswe a ntshofaditsweng dipolelong. A nyalanya le lentswe (mantswe) a ka tlase a nang le moelelo o tshwanang. Ngola lentswe (mantswe) le nepahetseng sebakeng se nehilweng.

qeta	thata	motlotlo	kgokahano	atlehileng

ha ke sebetsa ka matla ke tla ba moithuti ya atlehileng. _____

Dithuto tse ding sekolong di thata haholo ho feta tse ding. _____

Ho bohlokwa ho etsa kgokahano pakeng tsa dikepe tse fapaneng. _____

Haufinyana ke tla qeta Sehlopha sa 4 mme ke fetele Sehlophang ya 5. _____

Ke utlwa ke motlotlo hobane ke sebeditse hantle hlahlobong ya ka. _____

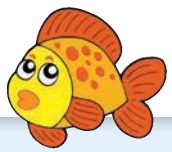

A re ngoleng

Qetella mantswe a siilweng. Sebedisa mantswe a ka lebokosong.

sa	ba	a	ne	hoba	haholo	o

Ha e _____ le morwetsana e monyenyane Lisa o ne a batla ho etsa ntho e fapaneng. Jwale _____ nka qeto ya ho ya lewatle. Ho ne ho e na le ngwanana a le mong e mong ya neng a ikwetlisetsa ho _____ bosoleng ba lewatle. Lisa o _____ a lokela ho sebetsa ka thata haholo. Ntho e neng e le thata haholo e ne e le kwetliso e qalang _____ o ne a lokela ho etsa diketsahalo tse boima.

Ntho eo a neng a e thabela _____ e ne e le ho sebetsa sekepeng. O entse bosole ba lewatle mosebetsi wa hae mme _____ atlehile haholo.

Letsatsi:

Posekarete e yang ho motswalle

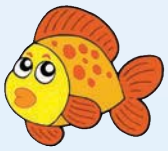

A re ngoleng

Lisa Hendricks o sebetsa sesoleng sa lewatle ka hoo boholo ba nako o eta ka sekepe. Ho na le mekgwa e mengata eo motho a ka etang ka yona. Ngola ntho e le nngwe e lokileng le e le nngwe e fosahetseng mabapi le mokgwa ka mong wa ho eta.

Mokgwa wa ho eta	Dintho tse lokileng	Dintho tse fosahetseng
Ka sekepe		
Ka baesekele		
Ka terene		
Ka bese		
Ka maoto		

A re ngoleng

Lisa o ile a ngola posekarete e yang ho motswalle wa hae ha a ne a ntse a le boikwetlisong ba motheo ba mosebetsi wa hae. O ile a etsa diphoso tse ngata. Mo thuse hore a di lokise. Etsa sedikadikwe ho potoloha phoso ka nngwe mme o ngole lentswe le nepahetseng ka tlasa le fosahetseng.

Nikky ya ratehang

Ke ntse ke sebetsana le tuhto ya kwitlose e qalang mme eke

fumana e le boima haholo. Empa ke tla esta bonnete ba hore ke

ya e qate ebile ke sebetse hantle. Karolo e latelang ya thuto

yaka ke ho etsa kgokahano mme ke thabile haholo ka oyna.

Arolo ya ho qetela, mohlomong e phethahetseng, ke ho alpama

sekepe. Seo ke se lebelletse ka mahlo a matsho.

Ke nna
Lisa

Setempe

Ms N Makhoba
52 Spring Rd
Mamelodi
0021

A re ngoleng

Ngolla motswalle posekarete mme o mo phethele ka ntho e thabisang eo o ileng wa e etsa.

- Ngola dipolelo tse tsheletseng.
- Etsa bonnete ba hore o ngola aterese ya motswalle wa hao posekareteng.

Setempe

Boithabiso

Fumana mabitso a mefuta e fapaneng ya ho eta ka hara phazele/marangrang.

a	b	c	d	e	f	g	k	i	j
f	k	j	l	h	p	o	n	m	k
q	w	e	r	t	l	u	p	u	y
m	s	s	l	o	g	h	j	k	l
a	e	j	i	h	p	o	n	m	k
o	k	r	t	y	s	b	h	p	o
t	e	r	e	n	e	a	j	l	h
o	p	b	c	s	f	e	d	e	f
k	e	e	e	d	o	s	p	u	y
f	k	j	l	h	f	e	u	p	u
b	c	t	e	r	a	k	a	k	j
h	p	o	n	m	n	e	e	r	t
t	g	h	j	k	e	l	s	d	t
q	w	e	r	t	y	e	f	g	h

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Peter – ngwana wa seterateng

A re bueng

Buisanang ka setshwantsho. Bana bana ba kae? Na ba na le mahae le ba leloko? O nahana ba ya sekolong? O nahana ba na le dijo tse lekaneng tseo ba ka di jang?

A re baleng

Peter Phake o na le dilemo tse 14. Ho tloha dilemo tse hlano tse fetileng Peter o dula seterateng le "metswalle" ya hae. Dilemong tse hlano Peter ha a so ka a eba le leloko leo a le bitsang la hae. Empa jwale Peter o fumane leloko le letjha. O se a dula le nkgono wa motswalle wa hae. Ena ke pale ya Peter:

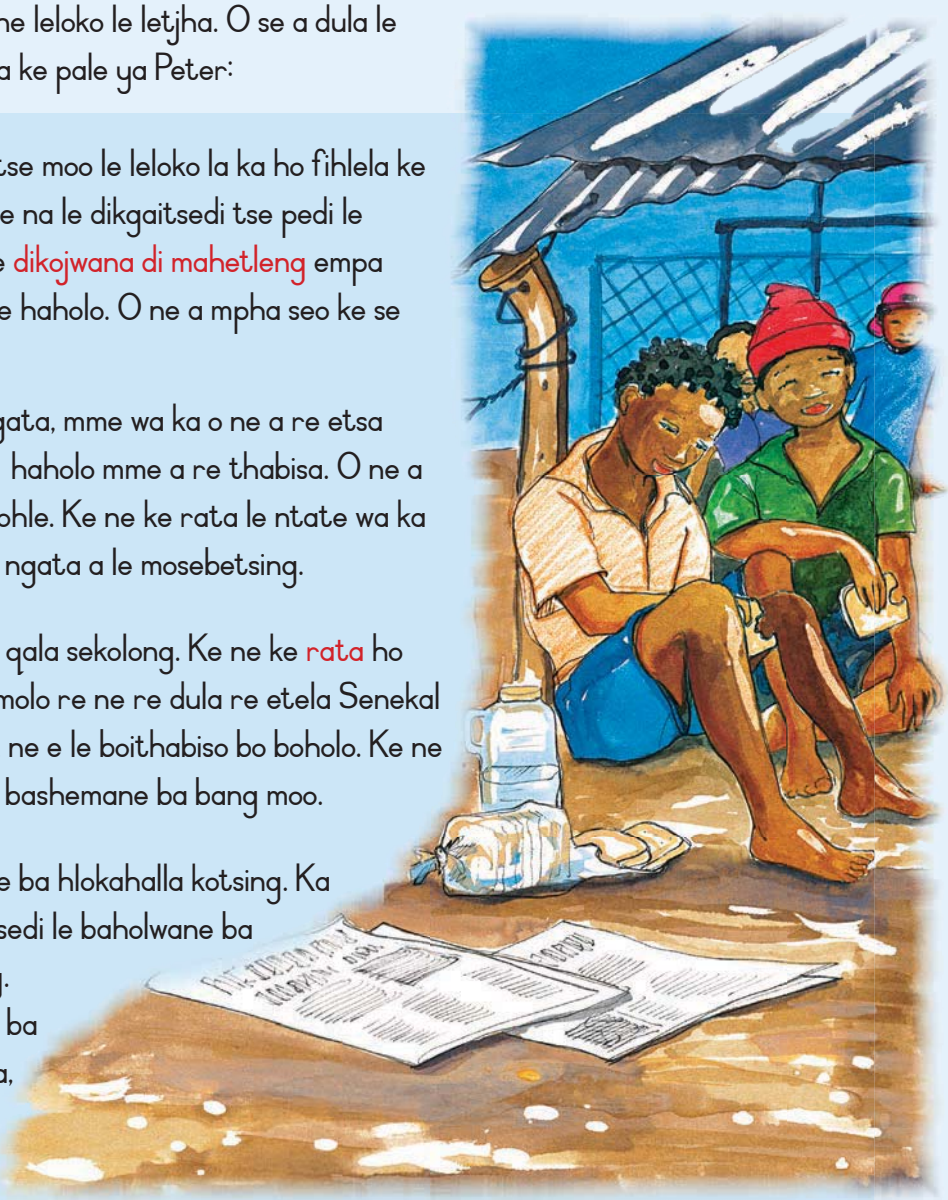

Ke hlahetse Katlehong. Ke dutse moo le leloko la ka ho fihlela ke le dilemo tse robong. Ke ne ke e na le dikgaitsedi tse pedi le baholwane ba bane. Re ne re le dikojwana di mahetleng empa mme wa ka o ne a ntlhokometse haholo. O ne a mpha seo ke se hlokang ka dinako tsohle..

Le ha re ne re le bana ba bangata, mme wa ka o ne a re etsa hore re ikutlwe re le bohlokwa haholo mme a re thabisa. O ne a dula a bua le rona ka dinako tsohle. Ke ne ke rata le ntate wa ka hape, empa o ne a qeta nako e ngata a le mosebetsing.

Ha ke le dilemo tse supileng ka qala sekolong. Ke ne ke rata ho ithuta haholo. Ka nako ya phomolo re ne re dula re etela Senekal ho ya tjhakela nkgono wa ka. E ne e le boithabiso bo boholo. Ke ne ke disa dikgomo le ho bapala le bashemane ba bang moo.

Empa mme le ntate ba ka ba ile ba hlokahalla kotsing. Ka dula le baahisane, mme dikgaitsedi le baholwane ba ka ba ya dula le maloko a mang. Baahisane ba ne ba lokile mme ba ntshireleditse ka tlung ya bona, empa ba ne ba sa batle ha ke

e ya sekolong. Ka sebetsa lebenkeleng la bona. Seo sa se nthabise mme ka baleha.

Ka tshwara terene e yang Jo'burg. Ke ne ke sa tsebe moo ke yang empa ka kopana le bashemane ba bang mane seterateng sa Park. Ba mpha dijo. Mme ba mpolella hore nka nna ka ba motswalle wa bona. Jwale ka ba latela, empa ba se ke ba mpolella hore ke ya jwang sekolong. Ba ne ba dula seterateng.
Ka qeta dilemo tse hlano tse latelang ke dula seterateng. Yaba ke ya tshwarwa hobane mapolesa a ne a nahana hore ke utswitse dijo lebenkeleng. Ka qeta kgwedi tjhankaneng.

Ha ke tswa moo ka nahana ka bophelo ba ka. Ka kopana le motswalle e motjha ya neng a tlilo bapala phakeng moo ke neng ke e ya ho ba mong. A mpolella hore nka nna ka dula le nkgono wa hae ha feela ke ya sekolong. Ho tloha ka nako eo, ke ntse ke dula le yena. Jwale ke thabile. Ke na le batho ba nkgathallang mme nka nna ka ya sekolong le ho ya ithuta.

A re bueng

- Phapang ke efe pakeng tsa ngwana ya dulang seterateng le ngwana ya dulang le ba leloko?
- Leloko la Peter le ne le le dikojwana di mahetleng. Ebe sena se ne se mo tshwenya. Hobaneng?
- Ho etsahetseng ha batswadi ba Peter ba hlokahala?
- O nahana hore ke hobaneng baahisane ba ne ba sa batle hore a ye sekolong?
- O nahana ke hobaneng ha Peter a ile a etsa setswalle le bana bao a neng a sa ba tsebe ha a fihla Johannesburg?

A re ngoleng

Nyalanya mantswe le meelelo ya ona. Ngola mantswe ka botsho bukantsweng ya hao.

leloko	batho ba dulang pela lehae leso
baahisane	toronko
disa	ba heso
tjhankane	ho alosa
futsanehile	dikojwana mahetleng

Letsatsi:

Nahana ka Peter

A re utlwisiseng

Peter o dutse nako e kae seterateng? Ke lentswe lefe le leng bakeng sa "motswalle"? Dikarabo tse tharo ke tsena. E nepahetseng ke efe?

1.	Baholwane le dikgaitsedi
2.	Mme le ntate
3.	Bakgotsi

Peter o ne a le dilemo tse kae ha a tshwarwa?

Peter o dula le mang jwale?

Na o nahana hore Peter o tla dula le nkgono wa motswalle wa hae kapa o tla kgutlela seterateng? Bolela hobaneng.

Ngola mantswe a bolelang hore Peter o ne a rata sekolo haholo..

A re ngoleng

Kgetha lentswe le nepahetseng polelong ka nngwe mme o le sehele mola.

1. Diphoofolo tsa polasing di ne di thabisa/thabisang/thabisitse
2. Peter o ne a thabisa/thabiswa/thabisitswe ke batho kwana Johannesburg
3. Mme wa Peter o ne a mo bolella dipale tse thabisang/thabisitseng/thabisa
4. Peter o ne a rata sekolo mme o ne a thabiswa/thabela/thabisa ho ithuta Sekgowa.

O nahana ke eng se thabisang? Ngola dipolelo tse tharo ka ntho e o thabisang le hore hobaneng e o thabisa:

A re ngoleng

Beha diratswana tsena ka kholomong e nepahetseng.

1. Peter ke motjha.
2. Peter o ne a dula le ba leloko la hae ho fihlela a le dilemo tse robong.
3. O ne a na le matsatsi a phomolo a monate le nkgono wa hae moo a neng a hlokomela diphoofolo.
4. Batswadi ba Peter ba hlokahala mme a ya dula le baahisane.
5. Peter o dula le nkgono wa motswalle wa hae.
6. Peter o thabile haholo.

Ho etsahetse eng hona jwale	Ho etsahetse eng kgale

A re ngoleng

Ebe dipolelo tsena di bolela ntlha kapa maikutlo?

Mohlala:

Peter o dutse seterateng dilemo tse hlano. (ntlha)
Peter o tla sebetsa hantle sekolong. (maikutlo)

Peter o ne a dula le batswadi ba hae Katlehong	
Ke nahana bana bohle ba dulang seterateng ba tswa mahaeng	
Peter o qadile sekolo ha a le dilemo tse supileng	
Johannesburg ke sebaka se phethahetseng mona Afrika Borwa.	
Peter o dula le nkgono wa motswalle wa hae	

Letsatsi:

Ho ya sekolong

A re baleng

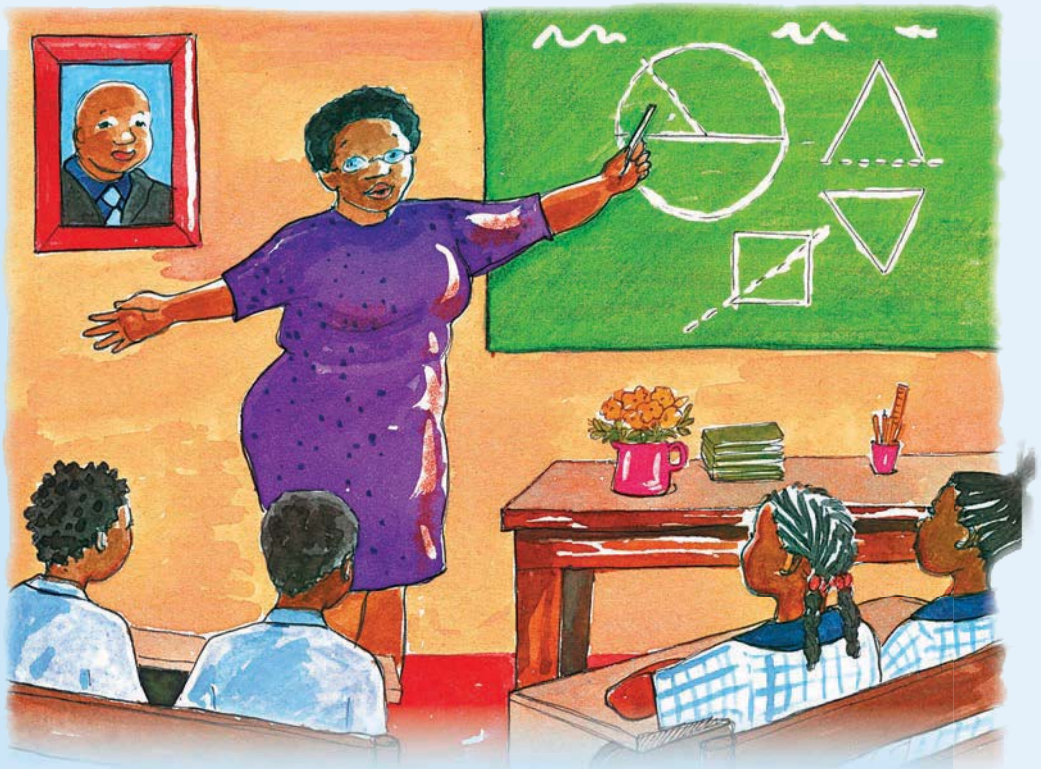

Sekolo ke sebaka
sa ho ithuta le ho
ithabisa
Mme ha kotara e
fela, mosebetsi wa
sekolo o fedile.
Ke beke feela eba
re kgutlela sekolong
Mme dibuka tsohle
tsa rona di kgutlela
ka mokotlaneng.

Matitjhere a hoa,
"Batho ba Modimo!"
Thutafatshe le
Nalane? Oo!
A ke o mphomotse.
Pheletsong selemo
se fedile, mosebetsi wa selemo o fedile.
Mme jwale re ya boithabisong ba phomolo.

Kim Muller le Nadine Phillips

A re utlwisiseng

Kgetha sehlooho se phethahetseng bakeng sa thothokiso letotong le latelang:

1.	Bana ba ditoropong
2.	Sekolo
3.	Phomolo e monate

- Dibuka di behwa ka "mokotleng". Ke eng hape seo o ka se sebedisang ho tshwara dibuka tsa hao tsa sekolo?
- Ho etsahala eng qetellong ya kotara e nngwe le e nngwe?
- O nahana ke hobaneng ha matitjhere a hoa "Batho ba Modimo!"?
- Ebe o nahana baithuti ba babedi ba ngotseng thothokiso ena ba e thabela Thutafatshe le Nalane? Bolela hobaneng.

A re ngoleng

Seratswana ka seng ka tlase se na le lentswe le ngotsweng ka botsho. Bapisa lentswe ka leng le letsho le lentswe ho tswa lenaneng le nang le moelelo o hanyetsanang. Ngola karabo ya hao kamora polelo ka nngwe.

qala	hloleha	thabisa	seba	kgotsofala

Matitjhere a ya teneha ha bana ba sa ithute. _____

Dithuto tse ding sekolong di bosula ho feta tse ding. _____

Sekolo se emisa qetellong ya selemo _____

Ke lakatsa ho atleha qetellong ya selemo. _____

Matitjhere a ya hoa ha bana ba sa mamele ka hloko. _____

A re ngoleng

Qetella mantswe a siilweng

hae	a	ba	mo	o

Peter, moshemane e motjha ya hlahang Katlehong, o ne a dula ha monate le leloko la hae ho fihlela batswadi ba _____ ba hlokahala. O dutse le baahisane empa _____ ne a sa thaba yaba o a baleha. Mane Johannesburg o ile a kopana le sehlopha sa bana ba dulang seterateng. _____ ba latela mme _____ mo fa dijo empa ba se ke ba _____ bolella hore o tla fihla jwang sekolong.

Letsatsi:

Ho kena le ho tswa mathateng

A re ngoleng

Hlophisa dipolelo ka tatellano e nepahetseng. Di nomore ho tloha ho 1 ho fihla ho 5.

	Peter o ne a memetswe ho ya dula le nkgono wa motswalle.
	Peter o ile a baleha ho ya Johannesburg.
	Peter o ile a dula le baahisane.
	Batswadi ba Peter ba ile ba hlokahala.
	Peter o ne a atisa ho tjhakela polasing ha nkgono wa hae Senekal.

A re ngoleng

Ngola pale ka motho eo o mo tsebang ya kileng a kena mathateng, ekaba sekolong kapa lapeng. Ngola dipolelo tse tharo. Sebedisa mantswe ana:

yena	ya hae	yona	bona

Sebedisa dipotso tsena ho o thusa hore o nahane ka seo o tlang ho se ngola. Motho e mong le e mong ya balang pale ya hao o lokela ho fumana dikarabo tsohle tsa dipotso. Pele o ngola pale qetella mmapa wa tepo ya sekgo.

- Pale ya hae e bua ka mang?
- Motho enwa ya motha o dula hokae?
- Motho enwa o kene bothateng neng?
- Hobaneng motho enwa a kene bothateng?
- O kene jwang bothateng?
- Ho etsahetse eng ka motho enwa?
- Motho enwa o ile a ithuta eng ho tswa diphosong tsa hae?

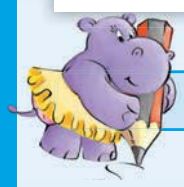

A re ngoleng

Nahana eka o Peter. O hloka ho ngolla nkgono wa motswalle wa hao lengolo o mo kope ho tla dula le yena.

Ngola diratswana tse pedi. Seratswaneng sa pele mmolelle hore o mang le hore hobaneng o mo ngolla. Seratswaneng sa bobedi mmolelle hore o tla ya sekolong le hore hobaneng o batla ho ya sekolong

Hopola:
- Ngola aterese ya hao
- Qala le ho qetella lengolo hantle.
- Qala polelo ka nngwe ka tlhaku e kgolo.
- Sebedisa matshwao a puo ka nepo.

Teacher

Date:

Sign:

Boithabiso

Thusa Peter ho fumana tsela e yang ntlong ya nkgono wa motswalle wa hae. Sebedisa pensele ho bontsha ditshupiso.

Teacher

Date:

Sign:

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

2

Letsatsi:

Kokonyana le leeba

A re bueng

- O nahana diphoofolo di ya thusana? Jwang?
- Phoofolo e nyane e ka kgona ho thusa e kgolo? Jwang?
- Motho e monyenyane a ka kgona ho thusa motho e moholo? Jwang?
- O nahana diphoofolo di kgona ho buisana? Fana ka mabaka bakeng sa karabo ya hao.

A re baleng

Kokonyana le leeba

Ka letsatsi le leng le neng le tjhesa haholo, Kokonyana o ne a dutse ka thoko ho noka. "Ho tla ba monate jwang ho sesa," a nahana. A kenya leoto le le leng ka nokeng, ha latela le leng mme ha latela le leng. Ka nakwana a wela ka nokeng. Metsi a ne a phalla ka matla hoo a ileng a hloleha ho tswa.

"Thusang!" a hoeletsa. "ke a nwela!" Empa ho ne ho se motho ya mo utlwang. Ha kokonyana a se a na le bonnete ba hore o tla nwela, leeba la feta le fofa. Leeba a bona hore kokonyana o kotsing mme a lahlela lekala metsing. E ne eka sekepe se senyane mme kokonyana a hlwella hodima sona.

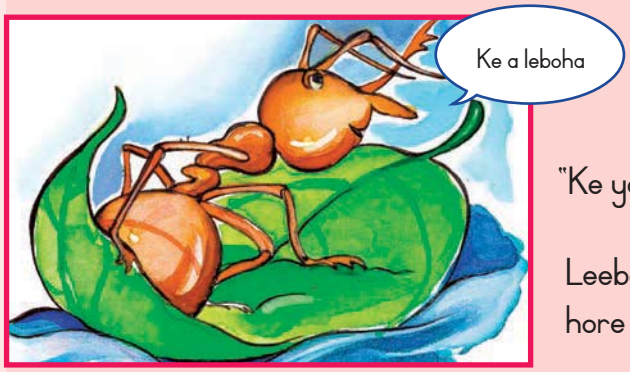

"Ke ya leboha leeba. Ka letsatsi le leng ke tla o thusa."

Leeba a tsheha. "Kokonyana, o monyenyane haholo hore o ka nthutsa." Mme a fofela hole.

Dikgwedi tse ngata tsa feta. Jwale, ka letsatsi le leng, Kokonyana a bona leeba a dutse sefateng.

Pele a ka re "dumela"; monna a tla ka seqha le motsu. O ne a tla thunya leeba. Ka potlako, kokonyana a palama hodima leoto la monna mme a mo loma. "Itjhu!" monna a hoeletsa mme a lahlela seqha sa hae fatshe.

"Ke ya leboha," leeba la hoeletsa ha le fofela hole. "O monyane, empa o pholositse bophelo ba ka."

A re bueng

- Hobaneng ha kokonyana a ne a batla ho sesa?
- Ho etsahetse eng ka yena?
- Leeba o thusitse kokonyana jwang?
- Kokonyana o thusitse leeba jwang?
- O ithutile thuto efe paleng efe?

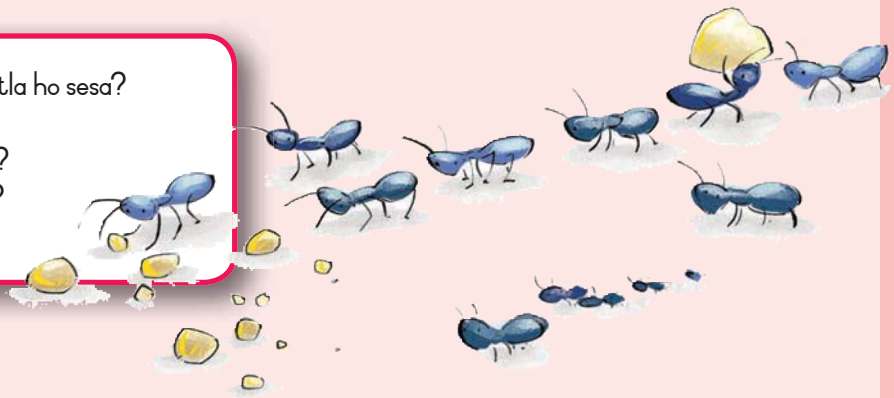

A re ngoleng

Beha mantswe a na ka tatellano. Nomoro mantswe ka kholomong ka nngwe ho tloha ho 1 ho fihla ho 5.

	leeba
	lahlela
	kotsing
	nwela
	letsatsi

	kokonyana
	hape
	motsu
	hole
	la

	ka nakwana
	a
	matla
	__hweletsa
	__thunya

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Ho nahana ka Kokonyana le leeba

A re utlwisiseng

Ke nako efe ya selemo eo o nahanang hore pale ena e etsahetse ka yona? Kgetha e le nngwe.

selemo	hwetla	lehlabula	mariha

Hobaneng o re jwalo? Pale ena ke tshomo. Tshomo ke eng? Kgetha e le nngwe ya dikarabo tsena:

	1. Pale ya diphoofolo e nehelanang ka thuto
	2. Pale ka medingwana le bahale
	3. Lengolo le lekgutshwanyane

Kgetha mantswe a mararo a hlalosang kokonyana

bohale	tseketseke	thibana ditsebe	mahale	kgathalla	lekwala	sebete

Sebedisa mantswe a mararo ho ngola dipolelo tse tharo.

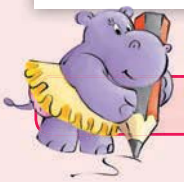

A re ngoleng

Rala mola ho bapisa qalo ya polelo e le nngwe e ka lehlakoreng le letshehadi le qetello e nepahetseng e ka lehlakoreng le letona.

E ne e le letsatsi le tjhesang	ha ho motho ya mo utlwileng
Leeba ha le ya kgolwa ha Kokonyana	le lahlela lekala
Leeba la thusa Kokonyana ha	kokonyana a mo loma
Monna a hweletsa ha	e re e ka thusa leeba
Kokonyana ya hweletsa haholo empa	kokonyana o ne a lakatsa ho sesa
Setsumi sa nka seqha le motsu	ho thunya leeba

A re ngoleng

Kopanya dipolelo. Sebedisa mantswe a ka tlase.

kahoo	hobane	empa

Mohlala:

Leeba la lahlela lekala ka metsing.
Le ne le batla ho thusa kokonyana.
Leeba la lahlela lekala ka metsing hobane le ne batla ho thusa kokonyana.

Kokonyana e ne e tjhesa.
E ne e batla ho sesa.

Monna o ne a na le seqha le motsu.
O ne a batla ho thunya leeba.

Leeba la tsheha.
Le ne le sa nahane hore kokonyana e ka le thusa.

Monna o batlile a thunya leeba.
Kokonyana a mo loma.

A re ngoleng

Tlatsa mantswe a siilweng. Ya pele e se e entswe e le mohlala.

e le nngwe	tse ngata
mmoto	mmoto
kokonyana	
	dinotshi
	dintsintsi
monwang	
leeba	

Letsatsi:

Kokonyana e tlisa ditaba tse monate hae

A re baleng

Kokonyana ho kokonyana

Dikokonyana di buisana jwang? Ha di kgone ho bua empa di hloka ho o bolella hore ho etsahala eng. Di etsa sena jwang? Ka ho fana ka monko o kgethehileng.

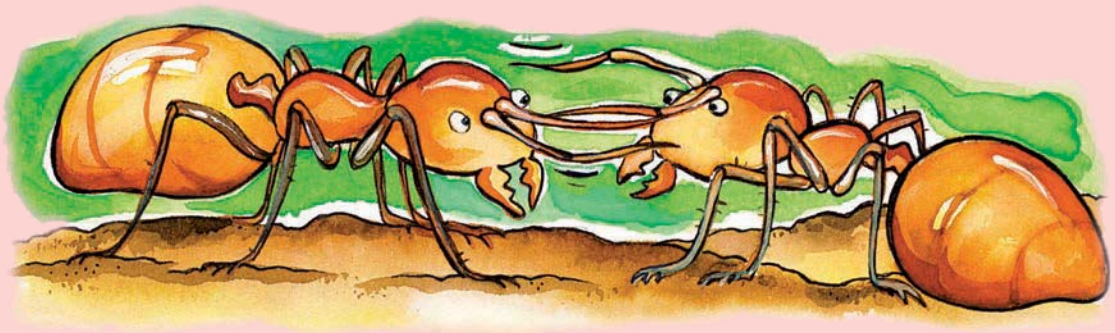

O ja semeje. Makumane a borotho a wela fatshe. Jo, ha ho na taba. Ha ho kokonyana mona! Empa ema hanyane! Ho na le kokonyana e le nngwe kapa tse pedi tse ntseng di lekola makumane ana. Tjhe, ha ho molato. Dikokonyana tse mmalwa ha di so ntshe motho kotsi. Empa shebisisa. Dibopuwa tse nyane di tsoka manaka a tsona moyeng.

Ka nakwana, e le nngwe ya tsona e matha fatshe mme e ya nyamela. Setsomi se fumane dinyamatsane, mme se ilo bolella nyeunyeu ya dikokonyana. Empa di lokela ho fumana tsela ya bona ho ya dinyamatsaneng. Dikokonyana ha di siye mohlala. Di siya mohlala wa monkgo.

Ha setsomi se fihla sehlaheng se bolella dikokonyana tse ding ka monko o fumanwang dijong. Jwale ho ba le thabo e kgolo. Jwale di tsamaya, di matha kamora setsomi di latela monko oo se o siileng morao. Ka nakwana ho na le mola o molelele wa dikokonyana fatshe. Makumane a borotho a tseleng ya ho ya sehlaheng.

A re utlwisiseng

- Dikokonyana "di buisana" jwang?
- Di fumana tsela jwang ho kgutlela sehlaheng?
- O nahana hore dikokonyana ke dibopuwa tse hlwekileng kapa tse silafetseng? Nehelana ka mabaka a dikarabo tsa hao.
- Nyalanya mantswe a lehlakoreng le letshehadi lebokoseng le ka tlase le meelelo ya wona. Rala mola ho tloha lentsweng ho fihla moelelong wa lona.

buisana	motho ya ronngweng ho ya batla se itseng
lenaka	sehlopha sa dikokonyana se dulang mmoho
nyeunyeu ya dikokonyana	bua
setsomi	ntho e melang hloohong ya kokonyana

A re ngoleng

Sebedisa mantswe ho qetella diratswana.

ha o	ha ho na	ha di	seo	ho

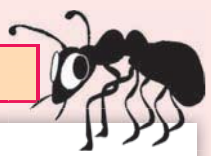

Kokonyana _____ bue. Di sebedisa manaka a tsona ho buisana.

_____ lahlela makumane a borotho fatshe, dikokonyana di ya a phahamisa.

_____ taba ha o lahlela makumane a dinyamatsane fatshe. Dikokonyana di tla ja makumane.

_____ lokile! Mofumahadi wa dikokonyana o dula le sehlopha sa dikokonyana.

He! Sheba seo. _____ ke nyeunyeu ya Dikokonyana.

Letsatsi:

Ho hlophisa pale

A re ngoleng Ngola dipolelo tsena ka tatellano e nepahetseng hore o etse seratswana se utlwahalang.

Ka mora nakwana kokonyana ya nahana hore e tlilo shwa mme ya hweletsa hore e thuswe.

Ka tsatsi le leng le tjhesang kokonyana ya nahana hore e iphodisa ka ho sesa ka nokeng.

"O se ke wa tshwenyeha," leeba la hweletsa "Ke tla o thusa"

Ka bomadimabe, o ile a tonamela pele haholo mme a wela ka metsing.

"Ke a leboha o pholositse bophelo ba ka," ho rialo kokonyana "Ka letsatsi le leng ke tla o thusa"

O ile a lahlela lehlaku ka nokeng.

Kokonyana ya sebedisa lehlaku jwalo ka seketswana.

A re ngoleng Tlatsa dipudulwana tsena tsa mantswe.

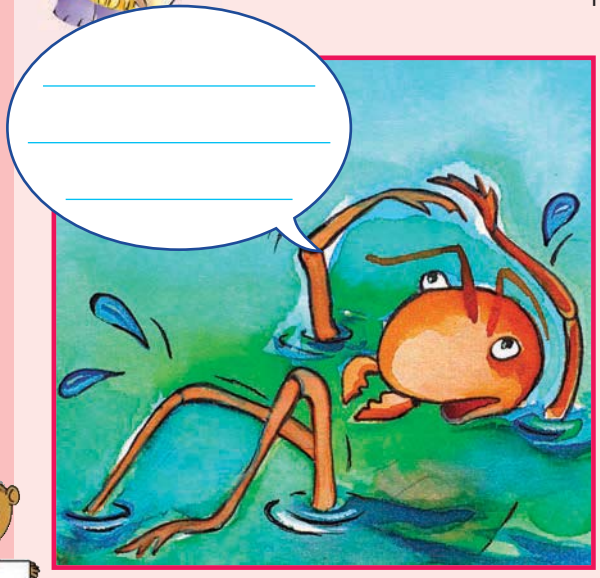

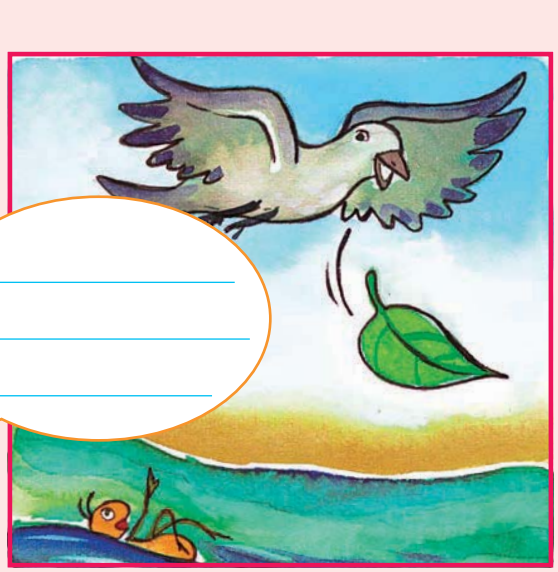

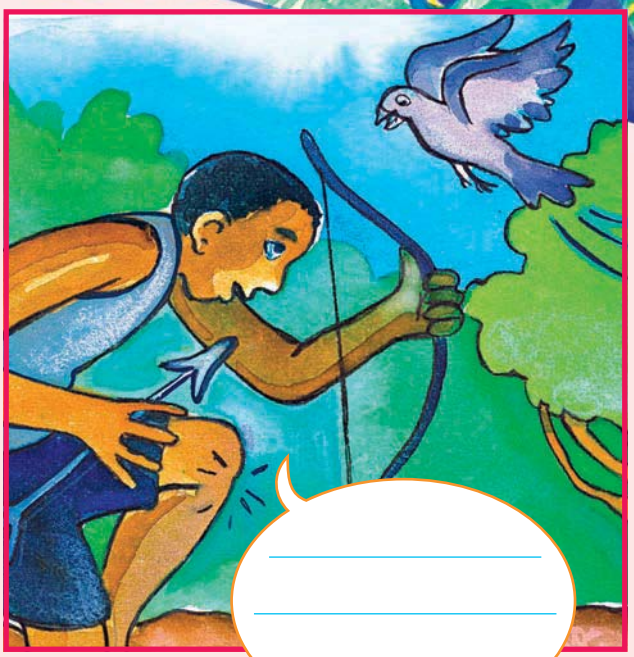

Boithabiso

Lekola kamoo o ka fetolang tlhaku e le nngwe mohatong ka mong ho etsa lentswe le letjha.

Mohlala:

Fetolela bethe ho bese ka mekgwa e mene.

bethe	bete	sete	pete	bese

Jwale thala mola ka tlasa tlhaku e fetohang mohatong ka mong.

Ho kula ho thula ka mehato e mene.

kula	dula	fula	pula	thula

Botjhabele ho ya ho Bophirima ka mehato e meraro.

botjhabela	fetileng	kokwanahloko	bophirima

Tloha ho thata ho ya ho bonolo ka mehato e tsheletseng

thata	hlatha	karete	karolo	fetileng	botjhabela	bonolo

Leka ho etsa sena ka bowena:
Ho tlola ho ya ho tima ka mehato e meraro

Letsatsi:

Ditumelokgolwa tse mabapi le tlholeho ya setjhaba sa maSan

A re bueng

- O nahana lentswe lena tlholeho le bolela eng?
- Ebe o kile wa hlola ntho e itseng?
- O nahana ke mang ya entseng lefatshe?
- O nahana ke mang ya o entseng?

A re baleng

Ditumelokgolwa tse mabapi le tlholeho ya setjhaba sa maSan

Mantis o ne a le teng qalong ya lefatshe. Notshi ya mo jara ho tloha metsing a matsho a moya a neng a kwahetse lefatshe le letjha.

Notshi e ne e ikutlwa e hatsetse ebile e kgathetse. Ya shebana le sebaka se thata moo e tla beha morwalo wa yona teng. Ya fofa butlebutle, haufihaufi le metsi. Qetellong, hodima metsi ho ne ho fofa palesa e tshweu e neng e bulehile ka mmoho.

Ya beha Mantis pelong ya palesa mme ya jala peo ya motho wa pele. Peo e ne e bolokehile ho moya le metsi.

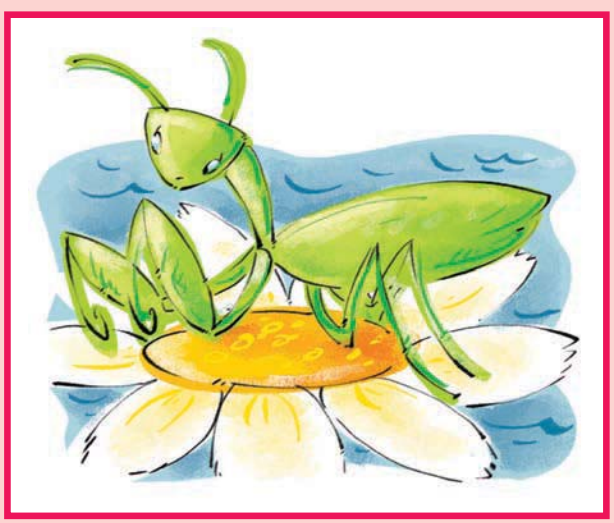

Mme notshi ya shwa. Mantis a tsoswa ke letsatsi la hoseng mme motho wa pele wa maSan a hlaha.

Mantis ya rapelang ke modingwana wa maSan ya hlotseng le ho reha dintho tsohle. Mantis o romella pula le ho atlehisa ho tsoma. O tshireletsa batho ho malwetse le kotsi. Empa maSan ha a rapele Mantis. Ba rapela letsatsi, kgwedi le dinaledi, empa e seng Mantis.

A re bueng

- O kile wa bona Mantis e rapelang?
- Ke mantswe afe ao o tla a sebedisa ho hlalosa Mantis e rapelang?
- Ke dintho dife tse ntle tseo Mantis e rapelang e di etsetsang batho ba maSan?
- Ebe ho bohlokwa ho etsa dintho tse ntle bakeng sa batho ba bang?
- Bua ka dintho tse pedi tse ntle tseo o kileng wa di etsa.

A re ngoleng

Bapisa mantswe le meelelo ya ona. Rala mola ho tloha lentsweng ka leng ho fihla moelelong wa lona. Ngola mantswe a hao bukantsweng.

LENTSWE
ho ba teng
sefefo
thata
morwalo
tshireletsa

MOELELO
pula e nang ka matla
ntho e boima ho e jara/mamella
ho thibela kotsi ho etsahala
tsitsitseng
ho ba sebakeng se itseng

Letsatsi:

Ho nahana ka Mantis, maSan le dinotshi

A re utlwisiseng

Ebe lebitso le leng la leloko la maSan ke lefe? Kgetha manstweng ana.

Masetedi/Barwa	Maxhosa	Mazulu	Matsonga

Notshi le Mantis e rapelang ba etsa bonnete ba hore ngwana wa matsibolo wa maSan a tswalwe.

Ebe o nahana hore ke ka baka lang ha ho ile ha kgethwa notshi? Kgetha lentswe le nepahetseng ka ho fetisisa ho qetella polelo:

seha	lematsa	raha	loma

Mongodi o kgethile notshi hobane e kgona ho _____ dikokonyana tse ding tse lekang ho e thibela.

Ebe Mantis e sireletsa maSan ho eng?

Ebe maSan a rapela mang?

A re ngoleng

Rala mola ka tlase ho lentswe le modumo o tshwanang le lentswe la pele.

bolo	bula	bala	kgolo	hela
neha	buwa	sela	pheha	beha
thusa	futsa	thoso	thuha	thota
seha	soka	beha	lahla	theko
hlola	hlola	hola	hleka	hlobola

A re ngoleng

Qetela tafole.

Mohlala: telele	teletsana	telelehadi
ntle		
sephara		
lefifi		
kganya		
haufi		

A re ngoleng

Ngola dipolelo hape. Qala seratswana ka seng ka Maobane.

Mohlala:

Ho latele boemo ba lehodimo ho na le sefefo mme pula e a na.
Maobane ho latela boema ba lehodimo ho ne ho le difefo mme pula e na.

Notshi e jara Mantis ka molomo wa yona.

Notshi e beha Mantis mahareng a palesa.

Peo e bolokehile ho latela boema ba lehodimo bo bobe.

Mantis o sireletsa batho kotsing.

Rala mola ka tlasa lebitso seratswaneng se ka hodimo.

Mohlala:

Anna o ruile ntja.

Pula e a nkolobisa.

Ho na le mantswe a ikgethileng bakeng sa dikarolo tse fapaneng tsa polelo. Le leng la ona ke moetsi. Hangata ke lebitso mme hangata le tla qalong ya polelo. Le o bolella hore ke mang kapa ke eng eo le e etsang.

Letsatsi:

Ho ikokobetsa kapa ho lapa?

Ha re baleng

Dimantis tse rapelang tse ding di bolelele ba disentimitara tse 10. Ho na le mekgahlelo e meraro bophelong ba mantis e rapelang: e ba lehe, modingwana wa nokeng, e nto ba e moholo. Medingwana ya nokeng e menyane empa e hloka mapheo. Mantis e phela nako e kaalo ka selemo.

Mantis e shebahala e ikokobeditse ha e tsoma dinyamatsane. Ke yona kokwanyana e le nngwe feela e ka sothang hlooho ya yona dikiri tse 180 kapa ho feta. Ke halofo ya sedikadikwe. Mantis e sebedisa pono ya yona e matla ho tsoma.

Ha e phomola e tshwara maoto a yona a ka pele ka tsela eo e kang e ya rapela. Maoto a yona a ka pele a na le dipekere/dinale tse motsu tseo e di sebedisang ho tshwara dinyamatsane tsa yona. Dimantis tse rapelang di tshwana le tikoloho ya tsona, hangata di ba tala kapa sootho. Di emela hore dinyamatsane tsa tsona di atamele, mme e di tshware ka potlako mme e di je. Dimantis tse rapelang ebile di ja le mokgodutswane o monyane, dinoha, dinqanqane, dinonyana le ditweba.

Batho ha ba ke ba nahane hore mantis ke seruuwa. Balemi ba bang ba hodisa dimantis tse rapelang hore di kgone ho ja dikokonyana tse ding tse kotsi diratswaneng tsa bona. Bomankgane, dinonyana le dibobi di ja mantis e rapelang.

A re utlwisiseng

- Hobaneng mantis e bitswa mantis e "rapelang"?
- Ha o sheba mantis, e shebahala e le nyane, ho jwalo? Fana ka mabaka a karabo ya hao.
- Ebe o nahana hore di ka kgona ho ipatela dira tsa tsona? Fana ka mabaka a karabo ya hao.
- Ke mekgahlelo efe e meraro bophelong ba mantis e rapelang?
- Ngola dipolelo tse pedi kamoo mantis e rapelang e tshwarang dinyamatsana tsa yona ka teng.

A re ngoleng

Bapisa mantswe le meelelo ya ona. Rala mola ho tloha lentsweng ka leng le lehlakoreng le letshehadi ho fihla moelelong wa lona ka lehlakoreng le letona.

ikokobetsa	naha ya rona
dipekere/dinale	di kgona ho utlwisa bohloko
dinyamatsane	imametseng haholo
tikoloho	mehato moo dintho tse fapaneng di etsahalang
mekgahlelo	phoofolo e bolawang ke eng kapa eng bakeng sa dijo
di na le kotsi	jwalo ka meutlwa

A re ngoleng

Beha dipolelo tsena ka tatellano e nepahetseng ho etsa seratswana. O se ke wa lebala ho qala dipolelo tsa hao ka tlhaku e kgolo mme o qetelle ka kgutlo.

Mantis ya tsoha ka letsatsi le leng hoseng mme motho wa maSan wa pele a hlaha

Jwale notshi ya shwa.

Qetellong, hodima metsi ho ne ho phophoma palesa e kgolo e tshweu e neng e bulehile ka mmoho.

Ya beha mantis pelong ya palesa mme ya jala peo ya motho wa pele.

Mantis e ne e le teng qalong ya lefatshe.

Notsi ya mo jara ho tshela metsi a lefifi a sefefo a neng a kwahetse lefatshe le letjha.

Mantis e rapelang ke medingwana ya maSan e bopileng le ho nehelana ka mabitso dinthong tsohle.

Mantis e romella pula le ho fana ka menyetla e metle ya ho tsoma.

Letsatsi:

Haholwanyana ka dimantis

A re ngoleng

Ngola raporoto ka Mantis e rapelang.
Ngola diratswana tse pedi ka tlase ho sehlooho ka seng.

Mantis e rapeleng ka _____

E shebahala jwang

E dula kae

Dibopuwa tse jang Mantis e rapelang

Dinyamatsane tse jewang ke Mantis e rapelang

Ntho e thabisang haholo eo ke ithutileng yona

Ha re ngoleng

Bapisa maele le meelelo ya ona.
Rala mola ho tloha ho maele ho isa ho moelelo.

MAELE
Le ha ho sena mokoko letsatsi le ntse le tjhaba
Ba batjha ba ka se kgone ho ruta moetlo ho ba baholo
Motho ha a latele noha ho ya ka mokoting

MOELELO
Batho ba batjha ha ba tsebe jwalo ka batho ba baholo
O se ke wa ya dibakeng tse kotsi
Ha ho motho wa bohlokwa eo re ke keng ra phela kantle ho yena.

Jwale ngola maele a hao. E ka nna ya ba a mang ao o seng o a tseba, ao o tlang ho a etsa. Qetella maela a latelang ka ho tlatsa dikgeo, o be o fane ka ditlhalose tsa ona. Ithuse ka mantswe ana: poho; tjha; ntjapedi.

_____ ha e hlolwe ke sebata.

Tshwele le beta _____.

Matlo ho _____ mabapi.

Boithabiso

Ebe o ka kgona ho rarolla khoutu ya rula?
Ngola tlhaku ka nngwe ka tlasa nomoro e ruleng.
Sebetsana le molaetsa.

A 1, 4	N 0, 3	T 5, 9
E 6, 8, 12	O 2	W 11
F 7	S 10	? 13

Na	o	_ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Pikoko e fumana moputso

A re bueng

- Sheba setshwantsho sa pikoko. Bua ka masiba a yona, mohatla wa yona, maoto a yona, le ka moo e emang kateng.
- Ebe o nahana hore ke nonyana e ntle? Ke eng se setle ka yona?

A re baleng

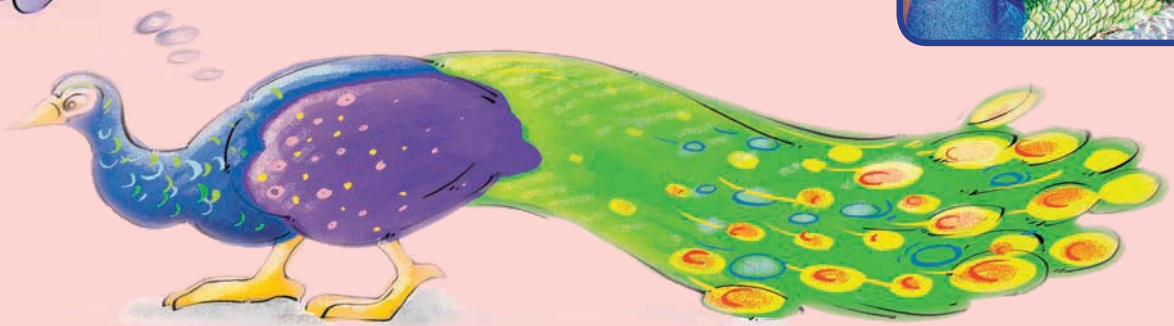

Kgalekgale, pikoko e ne e le nonyana e sa kgabang ka letho. Masiba le mohatla di ne di le sootho hape di le ditshila, mme e ne e na le maoto a tshehisang a sosobaneng. Ka letsatsi le leng ha pikoko e ntse e le maphathephathe e kobola dijo fatshe, Indra, modingwana wa lehodimo, a feta a tatile.

"O tatetse kae ka lebelo le lekaalo?" ho botsa Pikoko.

"Morena ya kgopo Ravana o leka ho ntshwara. Le ha ke le modingwana mme nka kgona ho sebedisa lehadima ho utlwisa batho bohloko, ha ho se ka tshwarang Ravana. Seo nka se etsang ho ipaballa ke ho ipata hole. Empa ha ho sebaka mona moo nka ipatang."

"Etlo ka potlako. Ke tla phahamisa mohatla wa ka mme o tla ipata ka tlasa ona."

Ravana ha a ka a bona Indra mme a mo feta a kena morung o teteaneng.

"Ke a leboha, ke a leboha" ho bolela Indra. "Ha o a kgaba feela o sebete. Bakeng sa ho ba sebete hakaana, ke tla o etsa nonyana e ntle ka ho fetisisa lefatsheng."

Ha a ntse a bua, pikoko ya fetoha. Masiba a yona a ba bobolou bo kganyang mme mohatla wa yona wa ba fene e tala e mahlo a kgauta.

Pikoko ya itjheba ka metsing mme ya bona kamoo e leng ntle kateng. Ya ikakasa mme ya tsamaya e phahamisitse hlooho ya yona. Ka nako tsohle ha e bona pikoko e tshehadi, eo masiba a yona a neng a ntse a le ma sootho, e ne e tla bula mohatla wa yona ho e bontsha hore e ntle hakaakang.

Empa ke eng e sa fetohang? Maoto a yona! Ka nako tsohle ha pikoko e sheba maoto a yona e ne e bona hore a mabe jwang, e ne e tla theolela mohatla wa yona fatshe mme e itlatlarietse; e lle!

Nakong ya maIndia ya boholoholo ho ne ho thwe ka nako tsohle ha pikoko e lla, ho ne ho bolela hore ho tla ba le letolo, lehadima le pula. Indra, modingwana wa letolo le lehadima, o ne a entse pikoko morumuwa wa hae.

A re bueng

- Pikoko e ne e shebahala jwang pele e ka tjhentjhwa?
- E ile ya shebahala jwang kamora hore e tjhentjhwe?
- E ile ya itshwara jwang kamora hoba e be ntle?
- Ebe o tseba motho e mong ya nahanang hore o motle?
- O itshwere jwang?

A re ngoleng

Bala tlhaloso mme o tlatse sebaka se feela ka lentswe le nepahetseng ho tswa lenaneng.

e sa kgabang	sebete	ikakasa	ho lla o itlatlarietse	moruomuwa

Sello se phahameng se hodimo _____

Motho ya re tlisetsang ditaba ho tswa mothong e mong _____

E seng ntle hohang _____

Ho ba motlotlo ka tjhebahalo ya hao _____

Ho kgona ho toba le ho sebetsana le maemo a kotsi _____

Letsatsi:

Ho nahana ka pikoko

A re utlwisiseng

Kgetha sehlooho se nepahetseng hantle sa pale:

	Indra o balehela modingwana ya matla
	Kamoo pikoko e fumaneng masiba a yona kateng
	Pikoko e tona le pikoko e tshehadi

Tshomo ke pale e nang le dibapadi tsa diphoofolo, mme e bua ka diketsahalo tseo e seng tsa nnete. E re ruta thuto e itseng.

- O nahana pale ya pikoko ke tshomo? Fana ka lebaka.
- Hobaneng Indra a ile a fetola masiba le mohatla wa pikoko?
- O nahana pikoko e ne e ena le pelo e ntle pele e ka tjhentjhelwa ho nonyana e ntle kapa kamorao hoba e be ntle? Nehelana ka mabaka bakeng sa karabo ya hao.

A re ngoleng

Sebedisa mantswe a ka lebokoseng a hlalosang hore pikoko e ne e shebahala jwang pele e ba ntle le kamora hoba e be ntle.

e sa kgaba	ntle	bolou bo kganyang	botala	bosootho
ditshila	mahlo a kgauta	qabola	sosobane	

Pele	Kamorao

A re ngoleng

Sheba sehlooho le polelo ya pele ya thothokiso e ka tlase. Di o bolella hore e bua ka eng. Dipolelo tse ding ke dipolelo tse tshehetsang. Di o bolella haholo ka polelo ya sehlooho. Le ha ho le jwalo, tse ding tsa diratswana ha se tsa thothokiso ena. Dipolelo tsena ha di o bolelle ka ntlha e ka sehloohong. O se ke wa di kenya ha o ngola thothokiso ya hao hape.

Pikoko

Pikoko, pikoko, mebala ya hao e metle,
Serobele se senyane se thabileng
Bobolou bo botle boo ba lewatle, ke lakatsa
e ka e ne e le ba ka. Dipaterone tsa hao tse ntle
di shebahala jwalo ka mookodi,
Ka mebala e metle ya botala, bolou le bosehla,

O tlola mona, o tlole mane
Motsamao wa hao o motle, ke wa maemo mme
ke wa ho ba motlotlo,
Mme modumo wa sello sa hao o phahame haholo,
Mahlo a hao a makatsang le botala bo botle

Tswi! Tswi! Tswi! o bitsa metswalle ya hao
Ka nnete o pono e kgahlang.

Ngola thothokiso ya hao hape mme o ntshe dipolelo tse sa hlokeheng:

Letsatsi:

Seruuwa sa pikoko se rekiswang

A re baleng

Pikoko e ya rekiswa Nelspruit: pikoko e ntle e bolou e a rekiswa. E dikgwedi tse 14. E hodisitswe ka letsoho, tlhaho e ntle, e bonolo. E tla tshosa dikweta ka lentswe le phahameng leruong la hao. E dula jwalo ka seruuwa sa serapeng mme ha e lelere. E tla robala kalaneng bosiu ka serapeng kapa moahong o moholo. E loketse dinonyana tse ding.

R250 kontane

Ph. Ms Nguni ho

083 041 5678

A re utlwisiseng

- Mof. Nguni o rekisa eng?
- O batla bokae bakeng sa nonyana?
- Ebe "ho lla o itlatlarietsa o leleka dikweta leruong" ho bolela eng?
- O nahana nonyana e thapile kapa e hlaha? Nehelana ka mabaka bakeng sa dikarabo tsa hao.
- Ebe e kgona ho phedisana? Nehelana ka mabaka bakeng sa karabo ya hao.
- Ho "robala kalaneng" ho bolela eng?

A re ngoleng

Rala mela ho tswa mantsweng lehlakoreng le letshehadi la lebokose ho isa mantsweng a ka lehlakoreng le letona ho qetella dipolelo.

Pikoko e a tshetshema	e le ntle e phetse hantle.
Masiba a yona a ne a le	ka lentswe le lerata motsheare.
E lla e itlatlarietsa	e potoloha pikoko ya mosadi.
E tjeka	bolou bo botle bo kganyang.
O ja dijo tsa hae hore a tle a	Ka motlotlo ka matsitsi ohle ho potoloha serapana.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

A re ngoleng

Ngola thothokiso ya hao ka pikoko. O ka nna wa sebedisa mantswe le dintlha tse leqepheng la tshebetso ena.

- Thothokiso ya hao e lokela ho ba mela e tsheletseng ka bolelele.
- Meleng ya pele e meraro, hlalosa hore pikoko e shebahala jwang.
- Meleng e meraro e qetellang, hlalosa medumo e etswang ke pikoko le ka moo e tsamayang kateng.

Letsatsi:

Ho batlana le lehae le letle

A re ngoleng

Mof. Nguni o rekisa pikoko ya hae. Batho ha ngata ha ba batle ho rekisa diruuwa tsa bona, empa ka nako e nngwe ba lokela ho etsa jwalo. Akanya eka o na le seruuwa seo o batlang ho se rekisa. Ngola papatso ka yona.

Papatsong ya hao etsa bonnete hore o:

- Hlalosa phoofolo ya hao
- Bolela hore ke eng e etsang e kgethehe
- Bolela hore e theko e kae

Ngola lebitso la hao le dinomoro tsa mohala hore batho ba kgone ho ikopanya le wena. Ha o rata, o ka nna wa rala setshwantsho sa phoofolo ya hao.

A re ngoleng

Kopanya mantswe (maetsi) ka lebokoseng le lehlakoreng le letshehadi le mabitso a mantswe a nepahetseng (mabitso) ka lebokosong le letona.

ho rokella

pholetjha

mena

ho fanyeha

ho saena

ho tlatsa

tabanya

ho qaphaletsa ka

tjheke

jase

foromo

metsi

dieta

bolo

pampiri

konopo

A re bueng

Sena se bolela eng?

O ile wa bala ka pale ya pikoko e mpe e ileng ya fetoha ya e ba ntle. O nahana hore ho bolela eng hore "ho ba makoko jwalo ka pikoko"?

Jwale buisana ka hore o nahana hore tsena di bolela eng:

- Kgopolo e kang ya tlou
- E na pula ya batho le dikgomo
- Ho thaba jwalo ka nonyana e binang
- Ho kgutsa jwalo ka tweba

Letsatsi:

Tau le tweba

A re bueng

- O nahana sebopuwa se senyane se ka thusa sebopuwa se seholo? Ka tsela e jwang?
- Ebe o tseba ka pale e nngwe le e nngwe ya bebeleng moo motho a monyenyane a ileng a hlola motho e moholo?
- Ebe o nahana boholo bo bohlokwa ka nako tsohle? Nehelana ka mabaka a karabo ya hao.

A re baleng

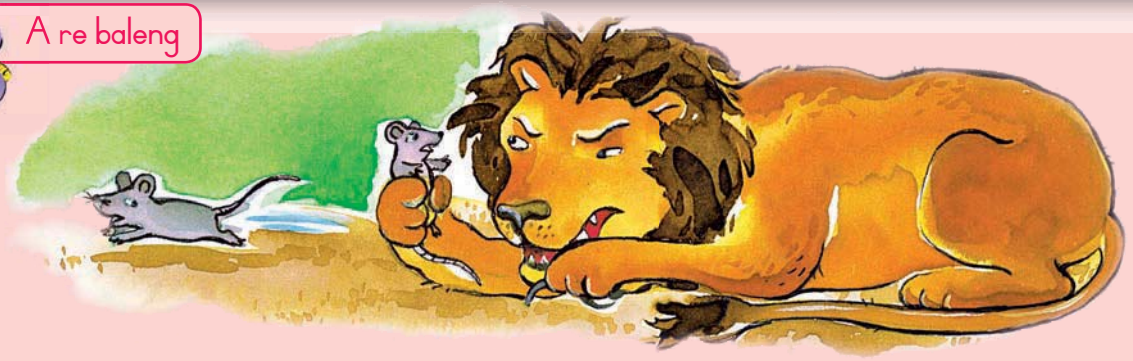

Letsatsi le leng, ditweba tse nyenyane tse pedi di ne di shebelletse tau e kgolo, e halefileng e robetse letsatsing. "Mathela hodima nko ya hae," ho rialo e le nngwe. "O bone hore e tla tsoha!"

Jwale tseketseke e nyenyane ya tweba ya mathela hodima nko ya tau, ho ile ha etsahala eng? Ruri, tau ya tsoha mme ya tshwara tweba ka tlhako ya yona e kgolo.

Tau e kgolo ka ho fetisisa e ne e tenehile mme e ne e tla ja tweba e nyane e putswa ka motsotso. "Jo, tau ke kopa o se ke wa ntja," ho kopa tweba e thothomela. "Letsatsi le leng ke tla o thusa!"

Tau ya tsheha. "Wena? O monyenyane haholo hore o ka thusa motho, tweba e nyenyane! O ke ke wa nthusa!" Hape, hobane tau e ne e sa lapa hakaalo, tau ya tlohela tweba hore e tsamaye.

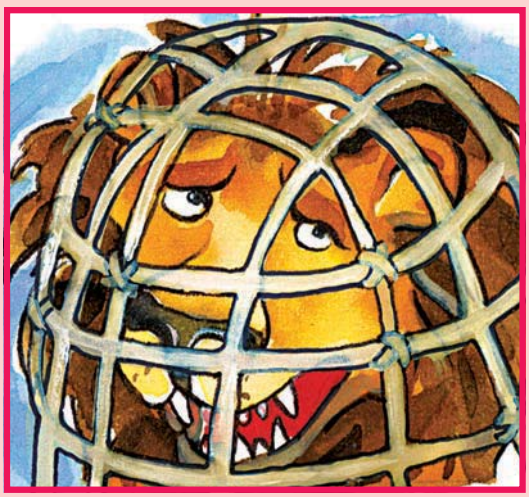

Kamorao ho moo, tau e ne e matha naheng. Ka potlako, ya mathela lerabeng leo monna a neng a le entse ho tshwara kgama. E ne e le nete e kgolo mme tau e ile ya tshwaseha ka potlako. E ne e sa kgone ho sisinyeha, empa e kgona ho puruma.

"Thusang! Thusang! Thusang!" ya puruma. "Nthuseng ho tswa lerabeng lena."

Kgama ya feta. "Ha ke no o thusa," ho rialo kgama. "Beke e fetileng o jele moholwane wa ka."

Mmutlanyana wa feta o ntse o tlola tlola. "Ha ke no o thusa," ho rialo mmutlanyana. "Beke e fetileng o jele mme wa ka."

Yaba, tweba e putswa e nyenyane e a feta. "Ha o ya ntja bekeng e fetileng" tweba ya rialo. "Ke tla o thusa."

Jwale tweba e putswa e nyenyane ya loma nete. Ya e loma, ya e loma ya ba ya e loma. Motsheare lesoba la nete le ne le le leholo hantle hore tau e kgone ho tswa.

"Ke ya leboha, motswalle e monyenyane. Jwale ke ya tseba hore le diphoofolo tse nyenyane di ka kgona ho thusa diphoofolo tse kgolo tse lekanang le nna," ho rialo tau.

- O nahana hore pale ena e ka ba nnete? Nehelana ka mabaka a karabo ya hao.
- O nahana pale ena e re ruta thuto? Ebe ke thuto efe eo?
- Ebe o kile wa thusa motho ya itseng kapa phoofolo e itseng?
- Bolella baithuti ba bang hore o thusitse mang le hore o thusitse motho kapa phoofolo jwang

A re ngoleng

Fumana mantswe ka paleng a bolelang "nyane" le "kgolo". A ngole ka dikholomong tse nepahetseng. .

Nyane	Kgolo

Letsatsi:

Ho nahana ka tau le tweba

A re utlwisiseng

Sheba pale ya tau le tweba hape. O nahana hore sehlooho sa pale ena e ka ba eng?

Tshomo ke pale e re rutang boitshwaro bo botle kapa thuto.

Ebe o nahana hore pale ya tau le tweba e re ruta thuto?
O nahana thuto eo ke efe?

Sheba maele/maelana ana mme o bolele hore ke afe a loketseng pale ena:

	Ho tsosa dibata masene.
	Matsoho a a hlatswana
	Katse ha e le siyo ditweba di a sasanka.
	Sejana se setle ha se jele.

- Hobaneng ha tweba e ile ya tshwenya tau?
- Hobaneng tau e sa ka ya ja tweba?

A re ngoleng

Kopanya halofo ya karolo ya pele ya polelo le ya bobedi. Mme ngola dipolelo tse nepahetseng sebakeng se ka tlase.

Tau e kgolo e ne e	bakeng sa hore bophelo ba yona bo baballwe.
Tweba e nyane ya rapela ya rapela	meno a matle a bohale.
Tau e ile ya wela lerabeng hobane	e ne e phomotse ha monate letsatsing.
Tweba e ne e na le se seng sa bohlokwa	ho ba manganga.
Tau e ne e lokela ho kopa tshwarelo bakeng sa	E ne e sa shebisisa hantle.

A re ngoleng

Qetella diratswana tse tafoleng. Ngola diratswana tse felletseng ka tlasa tafole. O se ke wa lebala ho qala seratswana ka tlhaku e kgolo le ho qetella ka kgutlo.

Tau e ne e tla ja tweba	hobane
Tau ya nka qeto ya ho se je tweba	hobane
	hobane tweba e ne e le nyane
Kgama ya hana ho thusa tau	hobane
Tau e ne e nahana hore e bohlokwa	hobane
	hobane tweba e ile ya mo pholosa.

Boithabiso

Eba le tlhodisano le metswalle ya hao ho bona hore o ka etsa sena jwang ka potlako..

Sheba pale ya tau le tweba.

- Sehella lentswe le bolelang ho halefa mola.
- Etsa sedikadikwe ho potoloha lentswe le bolelang ho tlakasela.
- Etsa mmala lentsweng le bolelang ho hanghang.
- Rala X haufi le lentswe le bolelang sekoto se seholo sa naha se bulehileng.
- Tshwaya lentswe le bolelang sello sa tau.

Letsatsi:

Serena o boeletsa le ho ikgopotsa pale ya Aforika

A re baleng

Ditau ka nako ya dijo tsa motsheare

E ngotswe ke Mary Pope Osborn, ya takwa ke Sal Murdocca
Ya boeletswa ke Serena

Pale ena e bua ka Jack le Annie ba etetseng mahwatateng a Afrika. Mono ba bona diphoofolo tse fapaneng tse kang dithutlo, diqwaha le dikgokong. Selotho seo ba lokelang ho se rarolla paleng ena ke, "Ke mmala wa kgauta hape ke bonolo ho ka mokgwa o makatsang empa hlokomela kotsi e mpotapotileng." Ba kgona ho rarolla selotho pele ba kgutlela hae.

Karolo ya ka eo ke e ratang ya buka ena ke ha tlou e hlapisa Annie ka mmopo wa yona. Buka ena e ya tshehisa hobane Annie o bapala le diphoofolo mme Jack ha a batle hobane o tshaba hore o tla fumana ditau. Hape ke rata karolo eo Jack le Annie ba kopanang le mohlabani wa Masai mme ba arolelana botoro ya matokomane le yena. Ditshwantsho tse bukeng ena di nkgopotsa ka diphoofolo tseo ke di bonang serapeng sa diphoofolo.

Ke nahana hore bana ba tla rata buka ena hobane o ithuta ka diphoofolo tse fapaneng tsa Aforika mme seo se ya thabisa.

A re utlwisiseng

- Ke mang ya ngotseng buka?
- Ke mang ya ileng a rala ditshwantsho tse bukeng?
- Ke karolo efe ya buka eo Serena a e ratang?
- Karabo ya selotho seo Jack le Annie ba lokelang ho se rarolla ke efe?
- Ke karolo efe ya Afrika eo o nahanang hore ba e etetse? Ha o sa tsebe, fumana hore bahlabani ba Masai ba tswa kae.
- Rala setshwantsho se tlang ho tsamaelana le ho boeletsa le ho lekola buka.

A re ngoleng

Kgetha mantswe a nepahetseng ho tswa lebokosong ho qetella dipolelo.

lenama	haufi le	ka pela	kamora	potlaka

Tau e _____ tweba.

Tweba e _____ ho tau.

Kgama e _____ le mmutlanyana.

Tau e _____ ho feta mmutlanyana.

Motsumi o _____ ho di feta kaofela.

A re ngoleng

Sheba setshwantso sa tweba ha e tshwasolla tau lerabeng. Ngola ka dipudulwaneng tsa polelo hore o nahana tweba le tau di buisana ka eng.

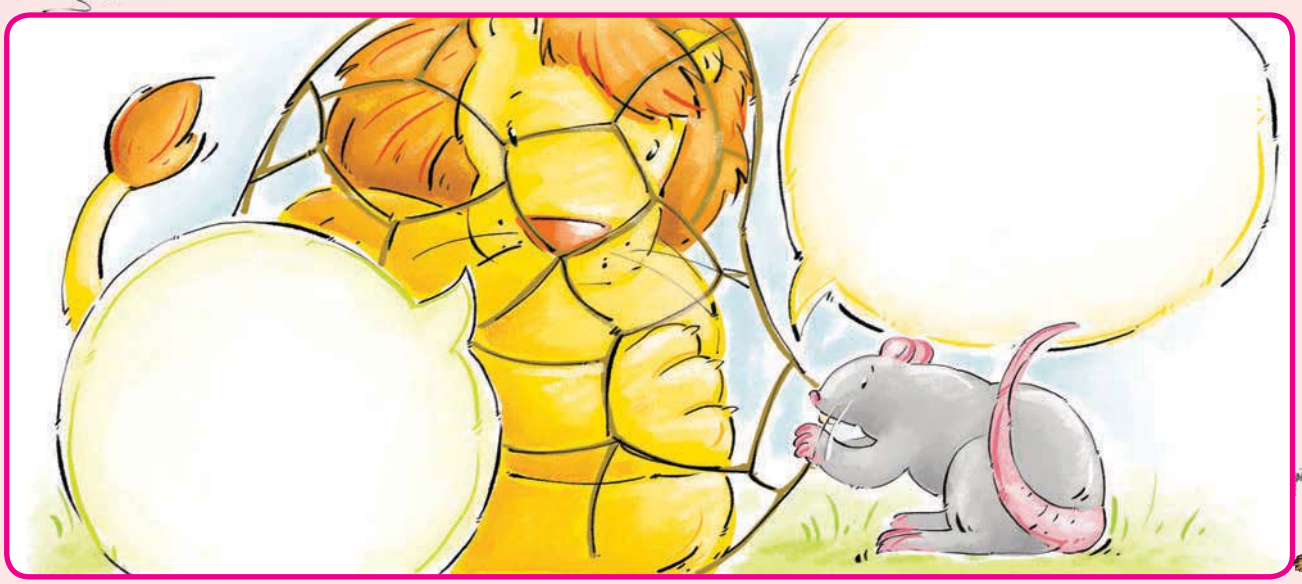

Letsatsi:

Dumedisa dikubu

A re ngoleng

- Ngola pale:
- Sheba ditshwantsho le mantswe a ka sehloohong ho hlophisa pale ya hao.
- Qala pele ka ho etsa marangrang a mmapa wa kelello. Sebedisa pampiri e mahwashe bakeng sa sena.
- Tlatsa mantswe a ka sehloohong ho marangrang a mmapa wa kelello.
- Hlwaya diphoso tse ka bang teng ho ntlafatsa pale ya hao.

Mantswe a ka sehloohong
noka e seretse, mahlaka a ka thoko ho noka, jwang ba naha, motse wa leloko la
dikubu seka etsa seo, nonyana e nyane e thusang, mokgasa le ditshitshidi, mme le
ntate, ha ho thuso, thetheha, moleko ha o tloke motswalle, jwalo ka mokgasa le
dintsintsi mekgasa le ditshitshidi di ya loma di lome, leka ho itlhatswa ka seretse,
ho loma ho qala ho utlwisa bohloko, ho bontsha boitsholo, nthuse hle, ha ke no o
kgamisa ka metsi, jwale metswalle ya sebele

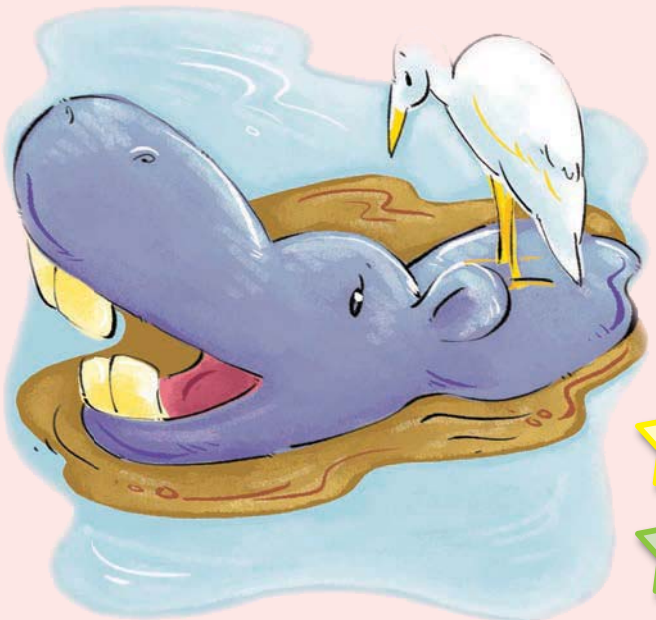

Teacher

Date:

Sign:

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

3

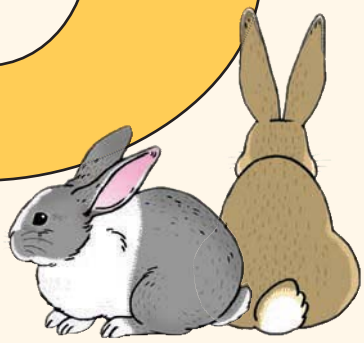

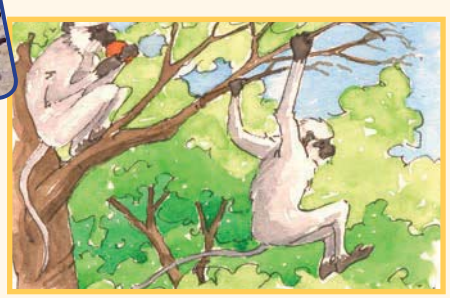

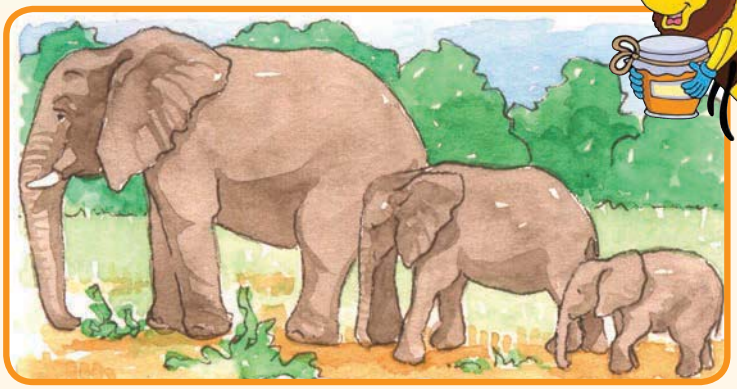

Letsatsi:

Mmutlanyana o kgethehileng

A re bueng

- Sheba setshwantsho se ka lehlakoreng le letshehadi. O bona eng?
- Sheba setshwantsho se ka lehlakoreng le letona. O bona eng?
- Na ditshwantsho di fapane?
- Phapang ke efe?

A re baleng

Ho pholosa mmutlanyana wa nokeng

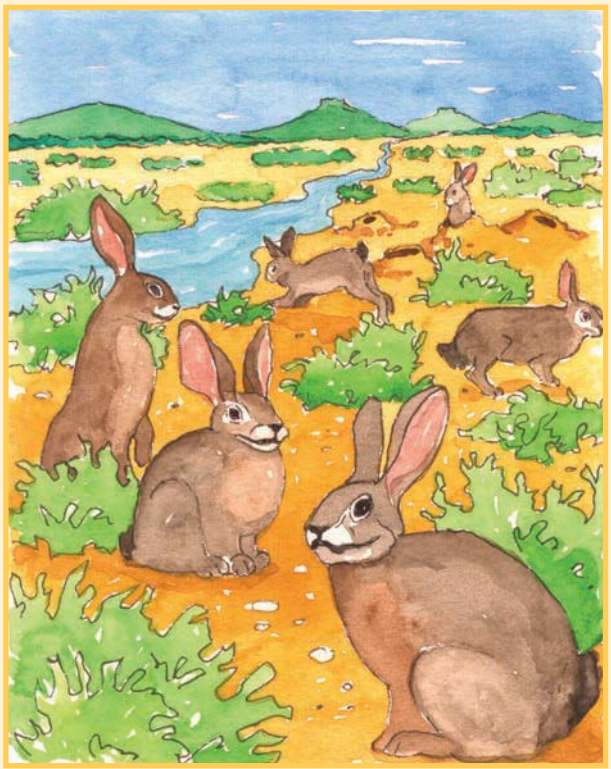

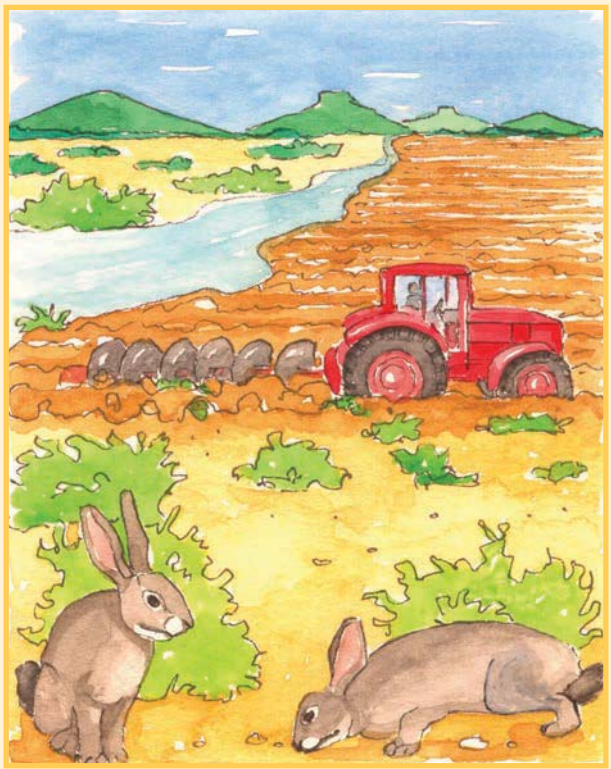

Mebutlanyana ya nokeng e fumaneha feela Aforika Borwa, kwana lehwatateng la Karoo. Ka bomadimabe ke diantshi tse kotsing haholo. Di kotsing ya ho nyamella sa ruri.

Mebutlanyana ena e dula ka thoko ho dinoka kwana Karoo. Mobu wa moo o dumella mebutlanyana ena ho tjheka mekoti. E hloka mekoti ho hodisa bana ba yona, ba hlaha ba le banyenyane haholo - boholonyana bo fetang lebokoso la mollo. Bana ba bitswa madinyane.

Balemi ba bang ba lemme naha haufi le dinoka. Jwale meru le dihlahla tse hlokwang ke mebutlanyana di sentswe. Ho na le dibaka tse mmalwa moo mebutlanyana ena e ka dulang le ho hlokomela madinyane a yona teng.

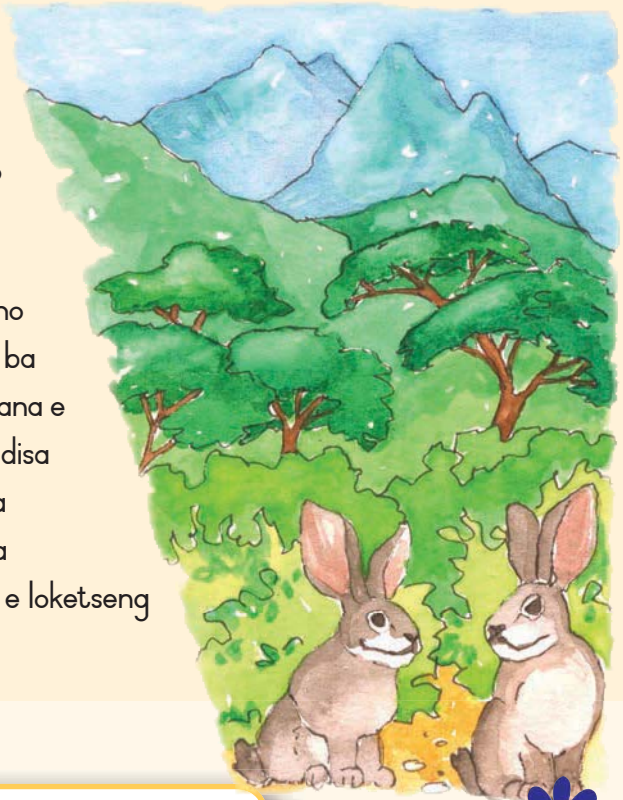

Mokgatlo wa tsa Naha wa Aforika Borwa o leka ho boloka mebutlanyana ya nokeng. Balemi ba bang ba Karoo ba dumellane ka ho tshireletsa mebutlanyana e dipolasing tsa bona. Ho na le lenaneo la ho e tswadisa mane De Wildt Nature Reserve. Moo ba tswadisa mebutlanyana ka polokeho. Ba hopola hore ba tla kgutlisetsa mebutlanyana ena kwana Karoo, moo e loketseng ho ba teng.

A re bueng

- Pale ena e bua ka eng?
- Na mebutlanyana ya nokeng e tshwana le mebutlanyana feela?
- Nahana ke hobaneng e bitswa mebutlanyana ya nokeng?
- Mebutlanyana ya nokeng e kotsing? Bolela hobaneng.

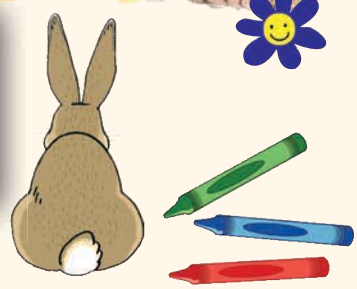

A re ngoleng

Moleng ka mong, bapisa lentswe la pele, le ngotsweng ka mongolo o motenya, le moelelo wa lona ho tswa ho lenaneo. A mang a mantswe a lenaneong a batla a bolela ntho e tshwanang. Kgetha lentswe le nepahetseng. Ngola mantswe a ngotsweng ka botsho bukantsweng ya hao.

tsietsing	tsamaile	hlonama	shweleng	ho tshosa
diantshi	dinonyana	dinotsi	diphoofolo	dinqanqane
ho nyamela	fumana ha nyane	ho fela	ho hola	ho bonahala
mekoti	mohohoma	mamena	mekoti	difate
sentswe	tshoha	utlwisa bohloko	lahlilwe	senyehile

Letsatsi:

Ho nahana ka mmutlanyana wa nokeng

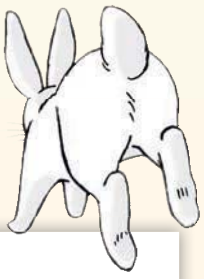

A re utlwisiseng

- Mmutlanyana wa nokeng o fumaneha hokae?
- Bana ba mmutlanyana ba boholo bo bokae ha ba hlaha?

Hobaneng ho na le mebutlanyana ya nokeng e mmalwa e setseng? Ngola dipolelo tse pedi.

Balemi ba etsa eng ho tshireletsa mmutlanyana wa nokeng? Ngola dintho tse pedi.

A re ngoleng

Ngola kganyetsano ya mantswe ana. Kgetha le phethahetseng ho tswa lebokosong.

polokeho	hanyetsana	e sa bolokehang	tsamaya
hlabula	ho lokile	tshwana	mosadi
bonna	beha kotsing	fapana	dumelana

monna _____

kotsi _____

dumetse _____

kgutla _____

fapaneng _____

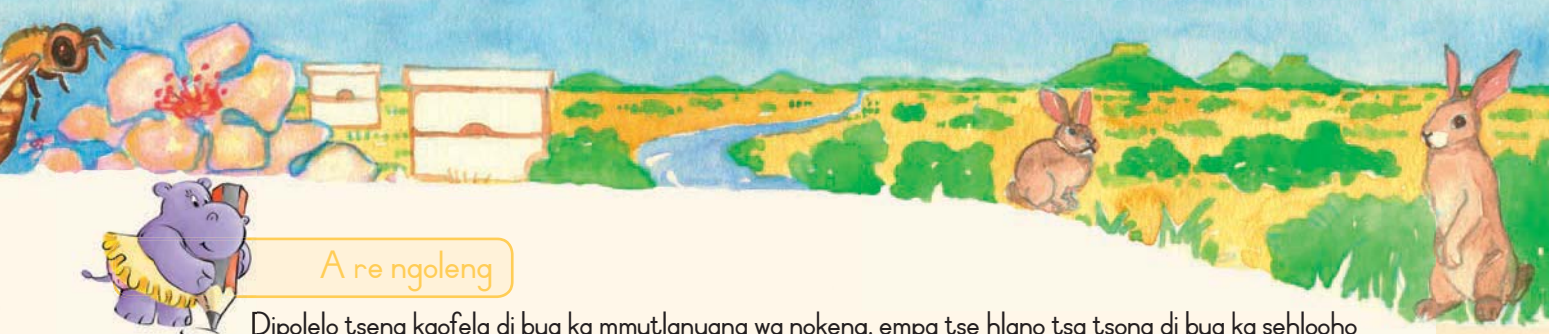

A re ngoleng

Dipolelo tsena kaofela di bua ka mmutlanyana wa nokeng, empa tse hlano tsa tsona di bua ka sehlooho se le seng, mme tse pedi ha di tsamaellane hobane di bua ka ntho e nngwe e sele. Ke dipolelo dife tse sa tsamaellaneng?

	Mebutlanyana ya nokeng e dula mabopong a noka kwana Karoo.
	Mobu wa Karoo o motle bakeng sa ho etsa mekoti.
	E ja dijalo tse holang thoko ho noka.
	Ngwana o boholo ba lebokoso la mollo.
	E kotsing ya ho nyamela.
	Balemi ba lema thoko ho dinoka mme ba senya mekoti ya mebutlanyana.
	Madinyane a manyane a haholo.

A re ngoleng

Ngola dipolelo tse ka tlase hape jwalo ka ha e ka di etsahetse nakong e fetileng.

Ho na le mebutlanyana ya nokeng e mengata kwana Karoo.

Madinyane a nokeng a mangata a hlaha selemo se seng le se seng.

Balemi ba lema haufi le noka.

Ba senya meru le dimela.

Letsatsi:

Dinomoro di bolela pale e bohloko

A re baleng

Sheba kerafo. Bala dinomoro tse lehlakoreng le letshehadi, le dilemo ka tlase.

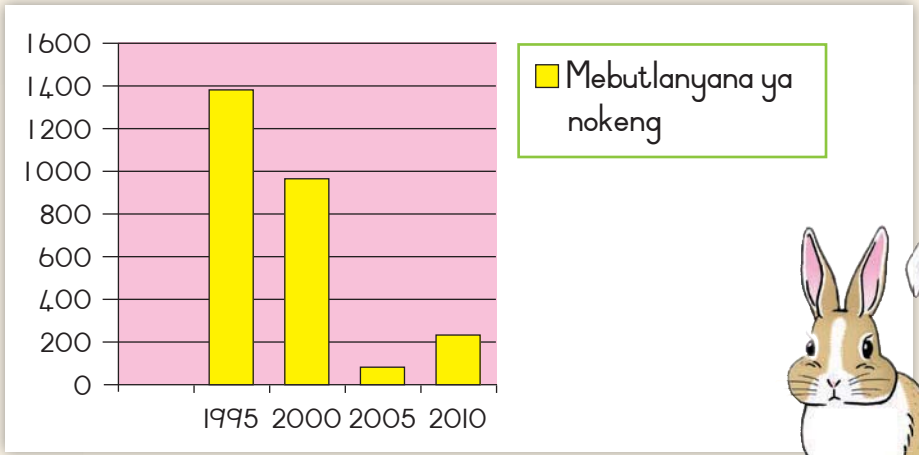

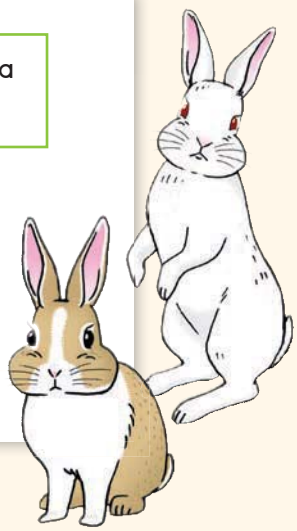

A re utlwisiseng

- Kerafo e bontsha eng?
- Ho ne ho ena le mebutlanyana ya nokeng e mekae ka 1995?
- Ke ka selemo sefe moo ho neng ho e na le mebutlanyana ya nokeng e mmalwa?
- Ebe palo ya mebutlanyana ya nokeng e ile ya nyoloha pakeng tsa 2005 le 2010? Hobaneng?

Mebutlanyana ke mofuta wa phoofolo o sa fumaneheng habonolo. Sena se bolela eng? Kgetha e le nngwe ya dikarabo tse ka tlase.

	1. Di kotsing ya ho nyamella ruri.
	2. Di isitswe karolong e nngwe ya Afrika Borwa.
	3. Di isitswe polasing kantle ho Karoo.

Ngola seratswana ka ho theoha ha palo ya mebutlanyana ya nokeng pakeng tsa 1995 le 2010. Seratswana sa hao se se ke sa ba bolelele ba mela e robedi.

A re ngoleng

Madinyane a diphoofolo tsena a bitswa eng? Ngola lentswe le nepahetseng sebakeng se siilweng.

Ho ne ho e na le dintja tse ngata phakeng.

Ho ne ho na le _____
e mengata phakeng.

Dikatse di balehetse dintja.

_____ di balehetse
dintja

Mebutlanyana ya nokeng e dula ka thoko ho mabopo a noka kwana Karoo.

_____ ya nokeng e dula
ka thoko ho mabopo a noka kwana Karoo.

Matata a mangata a sesa ka dinokeng.

_____ a mangata a sesa
ka dinokeng.

Dikgomo di ja jwang bo botala.

_____ a ja jwang bo botala.

O elelletswe hore mantswe a mabedi o a tlatsitseng a ya tshwana?

Letsatsi:

Ho hlokomela diphoofolo tsa rona

A re ngoleng

Ho na le diphoso tse ngata tsebisong ena. Di lokise. Tshwaya ka ho etsa sefapano lentsweng le fosahetseng, rala mola ho tloha lentsweng ho ya kantle lebokosong, mme o ngole lentswe le nepahetseng moo.

Mebutlanyana ya nokeng

Mebutanyana ya nokeng e kotsing ya ho nyamela ho tswa kwana Karoo.

Masepala o kopa hore balemi ba sebaka seo ba emise hanghang ka ho lema naha thoko ho mabpo a noka.

Mebutlanyana ya nokeng yohle e se e le diphoofolo tse sireleditsweng. Motho e mong le e mong ya fumanwang a utlwisa mebutlanyana bohloko o tla lefiswa RIOOO.

Ka taelo ya Majoro

A re ngoleng

Akanya eka ditweba tse tshweu di kotsing ya ho nyamela. Sebedisa lebokose le ka tlase ho ngola tsebiso hore o e kgomaretse sefateng setjhabeng sa hao.
Tsebisong ya hao:

1. Kopa ditho tsa setjhaba sa heno ha nka boikarabelo ka ditweba tse mmalwa.
2. Hlalosa hore hobaneng o batla ba hlokomele ditweba.
3. Ba bolelle hore ba lokela ho jesa ditweba kase e ikgethileng kgafetsa.

Tsebiso e lokela ho ba ka taelo ya Letona la Diphoofolo.

Pheletso ya tweba

A re ngoleng

Sheba thothokiso ena. Ditlhaku tsa pele tsa mola ka mong di etsa lentswe.

Mona lefatsheng
Alosang diphoofolo tsa lona
Nako le nako ha le di bona
Tlohellang ho di otla ka majwe!
Shebang ba di tshwereng hampe
Wena le metswalle ya hao
E! le di tshware hantle

Ngola thothokiso ya hao ka tsela yona ena. Thothokiso ya hao e lokela hore e bue ka metsi, kahoo sebedisa lentswe METSI hore e o fe tlhaku e qalang ya mola ka mong:

M

E

T

S

I

A re ngoleng

Etsa sedikadikwe ho potoloha lentswe le raemang le lentswe la pele. Mola o le mong o na le mantswe a mabedi a raemang. Ebe o ka a fumana na?

lerako	sefako	tlase	pere	mang
tsheha	tshea	ho ba	seha	boha
moya	poya	loya	hwama	poho
loka	roka	duka	haka	phoka
ngola	tlola	hola	hela	kgolo

Boithabiso

Heletsa khoutu. Neha tlhaku e nngwe le e nngwe ya ntererwane nomoro, ho qala ka A = 1. Jwale:

A = 1	B = 2	C = 3	D = 4	E = 5	F = 6 jj

Jwale fumana hore sena se bolela eng:

5 20 19 1

23 5 14 1

20 8 1 2 5 12 1

2 1 12 1

Letsatsi:

Notshi e tjekang

A re bueng

Sheba ditshwantsho mme le buisane ka tsona.

A re baleng

Dinotshi tse tjekang

Nahana ka letsatsi la lehlabula le futhumetseng. O dutse kantle letsatsing, o nwa senomaphodi se batang. Ntho e nngwe le e nngwe e thotse ntle ho modumo o bobolang. Ho bobola ho ya thola. O ntsha letsoho ho nanabela senomaphodi mme o ya e bona; kokonyana e nyenyane e boya e leka molomo wa kgalase ya hao. Ke notshi! Bonnete, ke notshi ya setsumi, eo mosebetsi wa yona e leng ho batlela dinotshi tse ding dijo ntlong ya yona.

Ka motsotso o le mong kapa e mmedi e fofela hole ho bolella dinotshi tse ding ka seo e se fumaneng.

Ntho ya pele ha e kgutlela ntlong ya dinotshi ke ho di thabisa. E etsa sena ka ho matha ka didikadikwe tse nyane. Ha notshi e etsa motjeko wa yona, e ka sisinya mmele wa yona hantle. Dinotshi kaofela di dula mmoho ho fofonela lero le ho notshi ya setsomi. Di sebedisa manaka a tsona ho fofonela, jwale di tshwara lero le notshing ka manaka a tsona.

Ha dinotshi di rata tatso le monkgo wa senomaphodi sa hao se batang di thahasella notshi ya setsomi. Notshi ya setsomi e tswela pele e bua le tsona ka ho di tjekela le ho tsoka mmele wa yona. Ha e thothometsa mmele wa yona ka potlako, dijo di hole haholo. Ha e tsamaya

butle, dijo di haufinyana. Jwale dinotshi di tseba hore di lokela ho fofa hakae ho fihla senomaphoding sa hao.

Jwale o se nke nako e ngata o ntse o nwa senomaphodi sa hao; o tla fumana hore o lokela ho se arolelana le dinotshi tse mmalwa tse lekgolo tse lapileng.

A re bueng

- Ebe dinotshi di sebetsa di le ding kapa di sebetsa le dinotshi tse ding?
- Hobaneng o nahana hore ho jwalo?
- Ke melemo efe e teng ya ho sebetsa mmoho?
- Ebe o rata ho sebetsa mmoho le batho ba bang kapa o rata ho sebetsa o le mong? Bolela hobaneng.

A re ngoleng

Moleng ka mong, bapisa lentswe la pele le moelelo o letotong. A mang a mantswe a letotong a batlile a bolela ntho e tshwanang. Kgetha lentswe le nepahetseng haholo. Ngola mantswe a matsho le mantswe a tshwanang bukantsweng ya hao.

bobola	pheha	pina eo notshi e e etsang	tsamaya	kwala
setsumi	mobadi	sesesi	ya batlang diphoofolo	fepa
senomaphodi	sejana	se nowang	se bapadiswang	fuputsa
fofonela	ho nkga	ho tsamaya	eriele	seamohedi
tsoka	seboko	tsitsinyeha	swaba	reka

Rala ditshwatsho bakeng sa polelo ena.

Notshi e fofetse lebaleng ho ngwanana e monyane ya neng a dutse ka tlasa sefate a nwa lero. O lekile ho e phoka a sebedisa letsoho la hae le letshehadi mme a qhala lero le neng le le ka letsohong le letona.

Letsatsi:

Ho nahana ka dinotshi le mahe a tsona

A re utlwisiseng

Sheba pale ya dinotshi hape.

- Hobaneng ha notshi e latswa senomaphodi sa ngwanana e monyane?
- Hobaneng ha notshi e kgutlela ntlong ya dinotshi?
- Dinotshi tse ding di etsa eng ho bona hore di thabela seo notshi ya setsumi e se fumaneng
- Lentswe lena "thahasella" le bolelang?

1	ho etsisa kapa hona ho rata seo o se etsang
2	ho atamela haufi haholo le notshi
3	mokgopi o haufi le notshi

Dinotshi di etsa eng ho bontsha hore dijo di haufinyana kapa di hole?

A re ngoleng

Qetella dipolelo.
Sebedisa mantswe a ka lebokosong.

monko	utlwahala	bona	mamela	latsweha

Mme wa ka o entse dibisikiti a sebedisa mahe a dinotshi le outsu.

Ke ne ke fofonela _____ wa tsona ha di phehwa.

Ha ke shebisisa hantle, ke kgona ho _____

dinotshi di fofela ntlong ya tsona.

Ho _____jwang ho

tshwara notshi?

Tlohela senomaphodi sa hao!

_____ ha makgolo a dinotshi a tla ho rona!

Ebe o batla ho loma disameje tsa ka tsa mahe a dinotshi?

Di _____ hamonate.

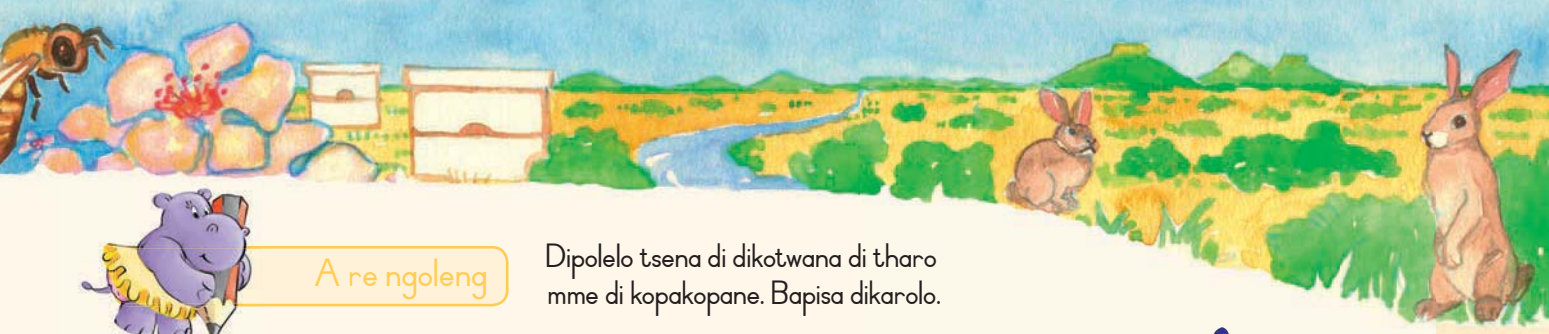

A re ngoleng

Dipolelo tsena di dikotwana di tharo mme di kopakopane. Bapisa dikarolo.

Mohlala:

Titjhere wa ka o ja semeje ya mahe a dinotshi.

Dinotshi	le shebile	ntlong ya tsona.
Ngwanana	o llela	semeje sa mahe a dinotsi.
Bashemane ba bang	o etsa	botlolo ya hae ya mahe a dinotsi.
Ngwana	o ja	ho fumana mahe a dinotsi.
Leloko la ka	ba leka	sameje sa mahe a dinotshi bakeng sa titjhere wa ka.
Mosuwe wa ka	di bobolela	lenaneo la Thelebeshene ka dinotsi.

A re ngoleng

Beha dipolelo tsena ka tatellano. Di nomore ho tloha ho 1 ho fihla ho 6.

A re etseng samentjhisi ya mahe a dinotshi

	E ja ka potlako e kgolo.
	Tshela mahe a dinotshi selaeng sa borotho se tshasitsweng ka botoro.
	Beha selae se seng hodima se seng.
	Tshasa sereledi selaeng se le seng sa borotho ka thipa ya sereledi.
	Nka dilae tse pedi tsa borotho.

Letsatsi:

Ho sebetsa ka thata le malapa

A re baleng

Hee, bolela, notshi e maphathephathe,
O ya kae jwale?
O ya kae jwale,
Mosebetsing kapa papading?

Ke fofela serapeng
Moo dipalesa di thunyang
Hoba ke lokela ho etsa
Mahe a dinotshi a tswekere kajeno.

A re utlwisiseng

- Ke potso efe eo motho a e botsang?
- O bua le mang?
- Ke mang ya arabang dipotso?
- E ya kae?
- E ilo etsa eng?

A re ngoleng

Diphoofolo tsena di dula kae? Kgetha mantswe a phethahetseng ho tswa lebokesong mme o a tlatse dipolelong.

ntlong ya ntja	sehlaha	matlong a dinotsi	mekoting	selaong

Dinotshi di etsa mahe a dinotshi ka _____.

Mebutlanyana e dula ka _____ ya yona ha ho tjhesa haholo kantle.

Sehlotshwana sa ditau se ile sa robala ka _____ kamorao hoba di je kgama.

Ntja e robala ka _____ bosiu.

_____ sa dinonyana se na le mahe a behetsweng a mangata.

A re ngoleng

Bala mantswe a ka lebokoseng. Nyalanya lentswe ka leng moleng o ka hodimo le lentswe le moleng o ka tlase le nang le moelelo o hanyetsanang.
Mme o ngole polelo ka lentswe ka leng.

thata	tswekere	kganya	tima	hodimo	tjhesa
tuka	fatshe	baba	lefifi	bata	bonolo

Mohlala

Ha mme wa ka a tshola dijo tsa bosiu di a tjhesa.
Ha ke sa di je ka nako yona eo, di ya bata.

Letsatsi:

Ho fana ka mabitso a dikarolo tsa dinotsi

A re ngoleng

Ebe o bona mela setshwantshong sa notshi?
A moo hore o kgone ho tshwaya setshwantsho ka ho ngola lentswe le nepahetseng ka moleng o mong le o mong.
Sebedisa mantswe a letotong ho tshwaya setshwantsho.

1 leleme le kang mohohoma
2 lepheo
3 hlooho
4 leihlo
5 maoto
6 manaka

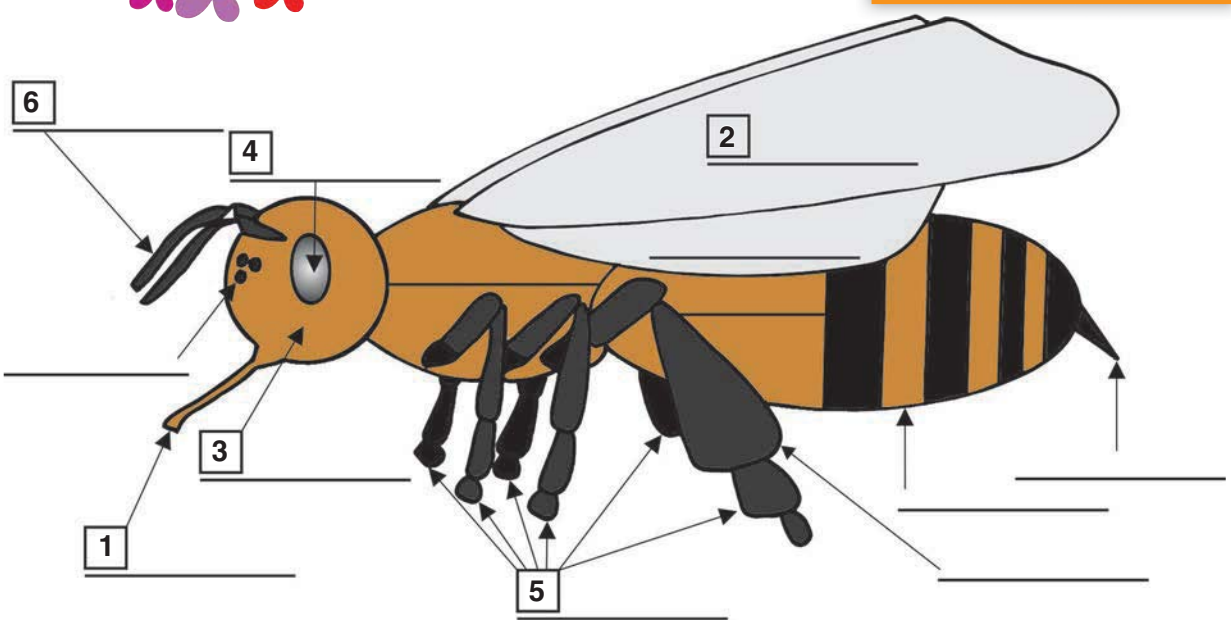

Jwale rala notshi ya hao mme o e tshwaye ka mokgwa o tshwanang.

A re ngoleng

Sheba pale ya dinotshi hape qalong ya buka ya tshebetso. Bala tlhaloso ya motjeko wa tsona. Akanya eka o notshi ya setsomi. O fumane dijo tse monate mme o ile ntlong ya dinotshi ho ya bolella dinotshi tse ding moo dijo di leng teng le hore dijo tseo ke eng. Etsa motjeko wa hao oo o tlang ho bolella dinotshi tse ka ntlong ya hao sohle seo ba lokelang ho se tseba. Ebe o ngola polelo ka seo o ba bolellang ka sona ha o ntse o etsa motsamao ka mong wa notsi.

Ha ke matha ke etsa masakana, ke re, "ke fumane dijo".

A re ngoleng

O mohlokomedi wa dinotshi. Rala tsebiso ka mahe a dinotshi a hao a monate, hore o e kgomaretse jekeng ya mahe a dinotshi e le letshwao.

Neha mahe a hao a dinotshi lebitso. Le ngole hodimo letshwao la hao.

Ngola tsebiso bakeng sa mahe a hao a dinotshi letshwaong le ka tlase. Bolella batho dintho tse hlano ka mahe a dinotshi.

O ka nna wa sebedisa tse ding tsa dintlha tse ka tlase. O ka nna wa etsa mantswe a hao.

- Dinotshi tse 10 000 kaofela di etsa mahe a dinotsi.
- Mahe a dinotshi e ka ke kgauta!
- Dinotshi tsa Afrika Borwa di ne di sebetsa ka thata lehlabula lohle.
- Ho etsa dikilogramo tsa mahe a dinotshi, dinotshi di fofa ho tloha Johannesburg ho ya Cape Town le ho kgutla makgetlo a mangata ho feta robedi.
- A monate borothong le ka teyeng ya hao.
- A monate ka bo ona.
- Utlwa tatso ya tswekere.
- A entswe ke dinotshi tse phetseng hantle, tse thabileng.

Letsatsi:

Tshipho e tsotehang

A re bueng

- Ditshipho di dula Australia feela. Ke phoofolo efe eo o ithutileng ka yona e dulang Afrika Borwa feela?
- Ebe o tseba ho itseng ka ditshipho? Ha ho le jwalo, ke eng eo o e tsebang?
- Sheba ditshwatsho tsa tshipho. Buisana ka ditshwantsho.

A re baleng

Kopana le tshipho – mme ya kgabane le setlodi sa lebelo le hodimo

Ha motho a ka o bolella hore o lore ka phoofolo e tshehisang, o tla fumana ho le thata hore o nahane ka phoofolo e makatsang haholo le e thabisang ho e na le tshipho.

Ditshipho di dula Australia feela. Di ja jwang mme di tsamaya di ntse di tlola. Di lebelo haholo mme di ka tsamaya dikilomethara tse mashome a tsheletseng ka hora. Di ka tlola bolelele ba dimithara tse tharo.

Tshipho e sebedisa meno a yona a kapele ho hlafuna. Ha meno ao a se a le botswa, a ya tswa ka hona ho wa. Meno a matjha a tlella pele sebakeng sa meno a kgale. Ka nako eo tshipho e leng dilemo tse mashome a mabedi, e sebedisa meno a yona a ho qetela. Ha ao a se a le botswa, tshipho e tla shwa ke tlala.

Tshipho e na le mokotlana. E jara ngwana wa yona, ya bitswang "joey", ka mokotlaneng ho fihlela a kgona ho itlhokomela.

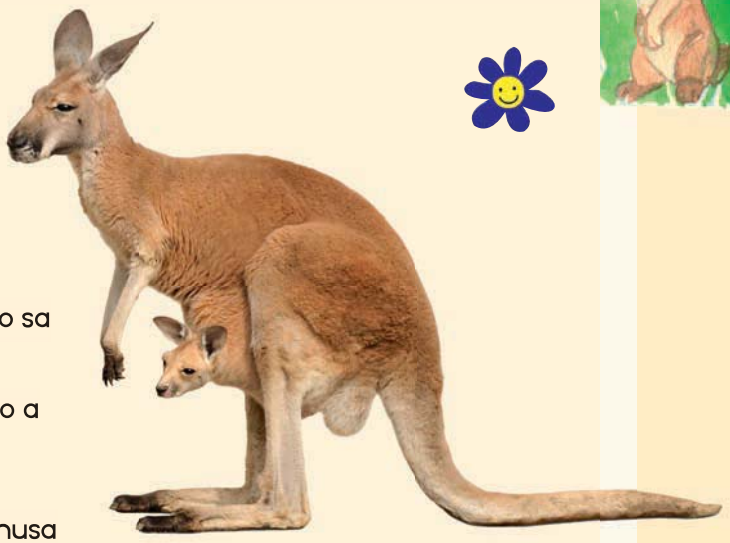

Ka mokgwa oo joey a holang kateng ho a thabisa.

Kamora matsatsi a mashome a mararo le metso e meraro ya ho holela ka popelong ya mmae, ledinyane le a hlaha. Le shebahala jwalo ka seboko sa sefofu se sepinki ka mmala. Le bolelele ba disentimithara tse tharo. Maoto a lona a kamorao a qala ho hlaha.

Maoto a kapele, a manyane, a matla feela ho le thusa ho palama kahara mokotlana wa mma lona. Le tla dula ka mokotlaneng wa mma lona ho feta dikgwedi tse tsheletseng, le nwa lebese le tswang ho mma lona. Ka nako eo, le a hola mme le a fetoha ho tloha ho seboko se sepinki sa sefofu ho isa ho tshipho e nyenyane e kwahetsweng ke boya. Maoto a kapele le kamorao a se a le matla. Ditsebe tsa yona, mahlo le nko le tsona di hola ka botlalo.

Ya kgabane hakaakang mme wa tshipho!

A re bueng

- Ebe o nahana hore tshipho ke phoofolo e tshehisang? Hobaneng?
- Meno a tshipho a fapane jwang le a hao?
- Tshipho e tsamaya jwang?
- Ebe o nahana ke bomme ba sebele? Hobaneng?

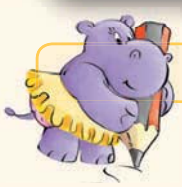

A re ngoleng

Kgetha lentswe lenaneng le nang le moelelo o atametseng ho lentswe le letsho. Ngola mantswe a matsho bukantsweng.

thabisa	dumela	nyakallisa	sulafala	tshepa
hlafuna	ho ema	hotsamaya	ho ja	ho inama
popelo	letsoho	mmele	mpa	leoto
tswa	pudufala	hola	ho wa	honyela

Letsatsi:

Ho nahana ka ditshipho

A re utlwisiseng

- Tshipho e ka tsamaya ka potlako e kae?
- Ngwana wa tshipho o bitswang?
- Hobaneng mme a ena le mokotlana?
- Ngwana wa tshipho o dula nako e kae ka mokotlaneng wa mmae?

A re ngoleng

Sebedisa tlhahisoleseding e tafoleng ho ngola polelo ya dintlha ka tshipho.

Lebitso:	tshipho
Bolelele:	0,6-1,5 m
Boima:	18-95 kg
Lebelo le hodimo:	55 km/h
Di phela nako e kae: dilemo tse	4-10
Mmala:	Sootho bo kganyang, sootho, putswa
Dijo tsa thatohatsi:	jwang

A re ngoleng

Tshipho ya mme e tshwenyehile ka ngwana wa yona. O a mo hweletsa mme ngwana o tla a ntse a tlola ho mmae. Tsena ke tse ding tseo ba di boletseng. Tlatsa tse ding tse setseng.

TSHIPHO: Tlola-ha-lelele, o ho kae? Kgutla hona jwale!

NGWANA:

TSHIPHO: Ke o bolelletse hore o be o kgutletse mokotlaneng wa ka ka metsotso e mashome a mararo kamorao ho hora ya bohlano.

O ya tseba ho ba lefifi kapele mariha mme ha ho a loka ho ba kantle bosiu!

NGWANA:

TSHIPHO: _____

NGWANA: Atjhe mme, ke ne ke ithabisa. Na re ka ja dijo tsa bosiu jwale?

TSHIPHO: _____

NGWANA:

TSHIPHO: _____

NGWANA: Robala hantle. Ke ya o rata!

A re ngoleng

Fetolela dipolelo tsena dipotsong. Qala potso ka nngwe ka lentswe le ka masakaneng. O se ke wa lebala letshwao la potso.

Mohlala

Ditshipho di dula Australia feela. (Na)
Na ditshipho di dula Australia feela?

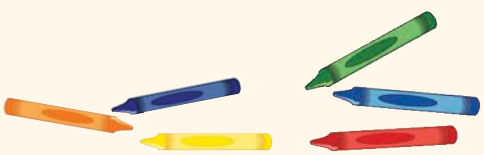

Ditshipho di ja jwang, monokotshwai le matokomane. (ke eng)

Ditshipho di tlola bolelele ba dimitara tse tharo. (ha jwang)

Ditshipho di dula Australia. (kae)

Ditshipho ke bomme ba hantle. (ana)

Tshipho e jara ngwana wa yona ka mokotlaneng. (kae)

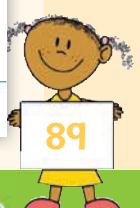

Letsatsi:

Hodimo le tlase

A re baleng

Ho rialo Tlhapi ho Tshipho,

"Modimo wa ka! Ka mokgwa oo o tlolang!

Hodima naha le metsi,

Ekareng o ke ke wa emisa!

Bophelo ba ka bo bosula ka mona ka letangwaneng le lebe,

Hape ke lakatsa ho tswela ka ntle lefatsheng!

Ke lakatsa eka nka kgona ho tlola jwalo ka wena!"

Ho rialo Tlhapi ho Tshipho.

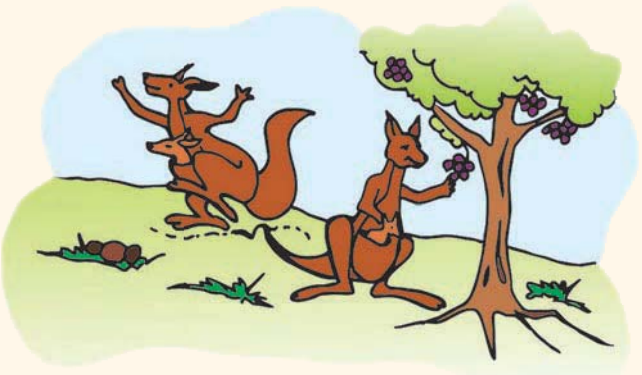

A re utlwisiseng

- Tlhapi e bua le mang?
- Tlhapi e ikutlwa jwang ka bophelo ba yona ka letangwaneng?
- O lekatsa ho etsa eng?
- O lakatsa ho ya kae?
- Ebe o nahana hore tlhapi e ka rata ho fofa? Bolela hobaneng.

A re ngoleng

Tlatsa maetsi a siilweng dipolelong tse latelang. O lokela ho sebedisa feela ke kapa di.

Tshipho ya mme _____ mme ya lokileng.

DiJoey _____ bolokehile ka mekotlaneng ya bomma tsona.

Australia _____ lehae la tshipho.

_____ eng sena? Ke jwang bo jewang ke ditshipho.

Ditshipho _____ ya kae? _____ ya hae!

A re ngoleng

Etsa dipara tsa kganyetsano ho tswa mantsweng a ka lebokoseng.
Mme o ngole polelo ka para e le nngwe ya mantswe.

potlako	ngata	ngata	letshehadi	tshehisa	kgolo
mmalwa	letona	hlonamisa	nyane haholo	nyane	lenama

Mohlala:

Tshipho ke seantshi se seholo empa kgudu e nyane.

Letsatsi:

Finny o ngola posekarete

A re ngoleng

Thusa Finny ho lokisa diphoso tse posekareteng ya hae pele a e romella ho Fred Fliptail. Seha mola ka tlase ho phoso ka nngwe mme o ngole lentswe le nepahetseng ka tlase ho lona.

Fred ya ratehang

Sheba Ntate Matlolela-hodimo Kangaroo! Ebe ha o lakatse hore

o ka kgona ho tlolela hodimu jwalo ka yena? Nahana hore ke

ke eng eo o ka kgonang ho e bona! Hodimo ho meaho, khaete,

matangwana a mang, mawatle le dinoka.

Ke tshepa hore o phetse hantle.
Lerato

Setempe

Mong Fred Fliptail
The Pond
Wetlands Farm

A re ngoleng

Akanya eka o kangaroo. O lokela ho tlolela le ho qhomela kgohlong moo ho nang le dijo tse monate hore o di je. Leka ho tlola le ho qhoma jwalo ka kangaroo.

Jwale ngola polelo ka dijo tsa hao tse monate.
Sebedisa mantswe ana ho o thusa.

lapa	Ho fumana sebaka se fetang tsohle		ho batlana le	
monate	latsweha	matokomane	monokotshwai	kgwayane

dimela tse kang jwang, methapo le dihlahla
dikokonyana tse kang ditsie, bohlwa le kgolabolokwe
hlafuna dijo / kwenya dijo

Boithabiso

Ditemoso ke tsena, fumana mantswe. Mantswe ohle a qala ka "m". O bona hore lentswe le qetela ka eng. Tlatselletsa tsohle.

Ho [illegible]olo e nyenyane e nang le mapheo le boya mmeleng	m_ _ _ _ _ _ _ _e
Ha o itsheha ka thipa o tla tswa	m_ _ _i
Ntho e etsang koloi e eme	m_ _ _ _ _i
Lelatodi la pele	m_ _ _ _o

Letsatsi:

Kopana le ditlou tsa Afrika

A re bueng

Buisana ka setshwantsho.

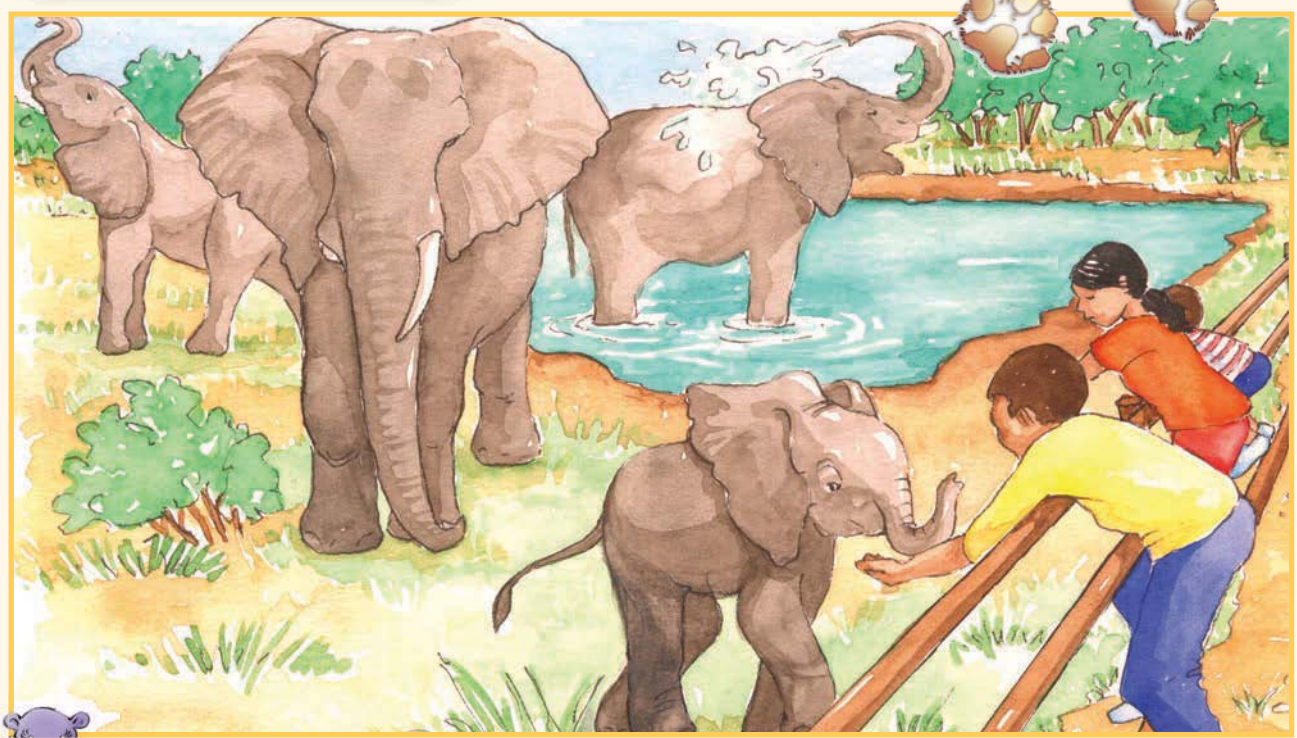

A re baleng

Ditlou tsa rona

Ebe o kile wa bona tlou? O kile wa tshwara tlou? Ebe tlou e kile ya o aka ka mmoko wa yona o moholo?

Ha ho se jwalo, tloho o tlo kopana le diphoofolo tsena tse ikgethileng haholo!

Amarula

Ke poho e kgolo kwana Lehaeng la Ditlou la Hartebeespoort. E phetse bophelo bohle ba yona serapeng sa diphoofolo pele e tla lehaeng. E rata ho ba le batho. E na le lenaka le le leng – lenaka le lehlakoreng le letona le lahlehile dilemo tse ngata tse fetileng.

Khumba

Khumba ke mofumahadi, ke "mme" wa mohlape lehaeng. O rata ho be sale ho shebuwe ena hape o hlokomela ditlou tse ding. O rata metsi mme o qeta nako e ngata ka metsing.

Masadi

Masadi e o moholo hanyane ho ditlou tse ding ka dilemo tse 15. Ke "mothusi" wa bobedi mme o thusa ho etsa leloko le be mmoho. O rata ho ba le ditlou tse ding mme e na le terompeta e lerata ho feta tse ding. O rata le ho utlwa lentswe la hae, jwale ha ho na le lerata la terompeta le tswa lesakeng o ka tseba hore ke Masadi ya "binang".

Temba

Temba ke "ngwana" wa mohlape mme o rata taba ya hore ditlou tse ding di ya mo hlokomela mme di mo neha lerato le lengata, le tsepamiso ya maikutlo ho yena. O rata bana mme o kgona le ho phela ka lebaka la ho ratwa le ho nkelwa hlohong ke tlou tse ding.

A re bueng

- Lehae ke eng?
- Hobaneng o nahana ditlou di lehaeng?
- O nahana ke hobaneng ho e na le ditlou tse hlano feela lehaeng?
- Ebe o nahana ditlou di rata ho ba mmoho kapa di le ding? Hobaneng?

A re ngoleng

Mantswe a ngotsweng ka botsho a bolela eng? Tshwaya moelelo o haufinyana moleng ka mong. Ngola mantswe a ngotsweng ka botsho bukantsweng ya hao.

Lehae	sebaka sa polokeho sebaka sa tshireletso hotela Polasi
mmoko	leino lenaka lenaka la tlou lenala
ho mamela	ho rata ditaba kgahleho ho sa mamele makatsa
lesakeng	moo ho kwalehileng ntlo e ruletsweng sebaka se bulehileng sebaka se feela
atleha	hola atolosa ho hloma ho ata

Letsatsi:

Ho nahana ka ditlou

A re utlwisiseng

- Tlou e nyane ke mang?
- Tlou e kgolo ke mang?
- Ke mang ya letsang terompeta haholo?
- Ke tlou efe eo o nahanang hore e bokotswa haholo?
- Ke mang ya ratang ho bapalla ka metsing?

A ne shebeng dintlha

Tafole ena e o neha dintlha tse ding ka ditlou tsa Afrika. Ngola seratswana o sebedisa dintlha tsena.

Lebitso:	tlou
Boima ha e hlaha:	120 kg
Lebelo le hodimo:	40 km/h
Nako ya ho phela:	Dilemo tse 80
Mmala:	Putswa
Dijo tseo e di ratang:	Mahlaku le matokomane

A re ngoleng

Na ke mabitso a diphoofolo tse tona. Mabitso a diphoofolo tse tshehadi ke afe? Kgetha ho tswa mantsweng a ka lebokosong.

Podi e tshehadi	sethole	letata le letshehadi	Kgama e tshehadi	tlou e tshehadi

poho ya tlou _____

kgama _____

letata le letona _____

mokoko _____

podi e tona _____

A re ngoleng

Mohlala

Diphoofolo di ja eng? Rala mola pakeng tsa phoofolo ka nngwe le seo e se jang.

ntja	masapo
tlou	nama
tau	jwang
qibi	tholwana
tshwene	mahlaku
letata	tlhapi

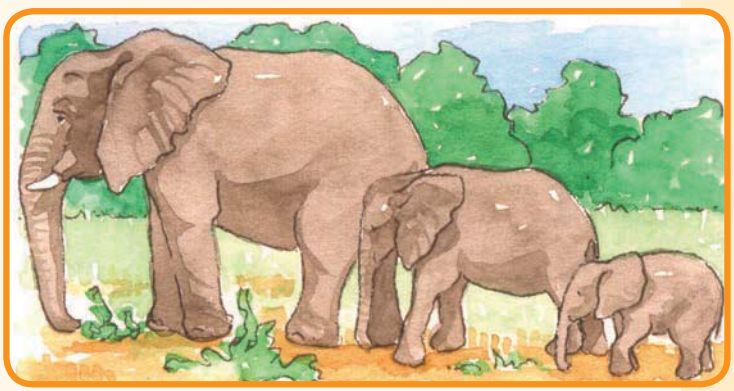

Ngola mokgwa o kgutsufaditsweng wa mantswe a ka tlase. O se ke wa lebala ho beha sehonyetsi moo lentswe le siilweng le leng hona teng. Mohlala:

O se ke _____

Ha a kgone _____

Ha a no _____

Ha a ka _____

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Leloko le tla pele

A re baleng

Ebe ditlou di dula mmoho?

Ditlou di dula ka leloko. Malapa a mangata a dula mmoho mohlapeng. Molaodi wa mohlape hangata ke tlou ya mosadi. Bana kaofela le basadi ba bang ba latela yena.

Ditlou di ja eng?

Ditlou di ja dimela. Hobane e le diphoofolo tse kgolo, di hloka ho ja mahlaku a mangata, empa di ja le jwang le kutu ya sefate – le ditholwana, ha di ka di fumana. Di ka qeta dihora tse mashome a mabedi ka letsatsi di ja!

Manaka

Ditlou di na le manaka a mabedi. Manaka a hlaha ka mahlakoreng a melomo ya tsona mme a ka hola bolelele ba dimithara tse tsheletseng.

Ditsebe le dinko

Ditsebe tsa tlou ya Afrika e seng e hotse di bolelele ba dimitara tse pedi le disentimitara tse 120 ka bophara. Ka dinako tse ding di tsoka ditsebe tsa tsona ho iphodisa.

Ditlou di kgona ho hema ka mmoko wa tsona. Di kgona ho fofonela le ho phahamisa dintho ka mmoko wa tsona. Tlou e ka kgona ho sebedisa mmoko wa yona ho kenya dijo ka molomong wa yona, mme e ka kgona le ho tshela metsi ka wona. Mmoko o sebedisetswa ho utlwa dintho.

Ditlou di iphodisa jwang?

Ha ho sa tjhese, ditlou di rata ho kena ka metsing le seretseng. Hape di sebedisa mmoko wa tsona ho tshela metsi le ho tsokotsa mmele wa tsona. Ho sosobana ho letlalong la tsona ho thusa ho tshwara metsi le ho thusa ka ho e phodisa.

Ditlou di bua jwang?

Ditlou di buisana ka ho etsa modumo wa ho "terompeta" ha di bitsana.

Ditlou di phela jwang?

Ditlou di ka phela bolelele ba dilemo tse mashome a robedi.

A re utlwisiseng

- Hangata ke mang molaodi wa mohlape?
- Ditlou di ja eng?
- Ditlou di hema jwang?
- Di bua jwang?
- Di phela nako e kae?

A re ngoleng

Etsa polelo e le nngwe ho tswa ho tse pedi. Sebedisa mme, empa kapa hobane ho kopanya dipolelo. Ngola polelo e ntjha kamorao ho para e nngwe le e nngwe ya dipolelo.

Manaka a tlou a maholo haholo.	Di hola disentimithara tse 18 ka selemo.
Ditlou di ja mahlaku ho tswa difateng.	Ha di je nama.
Batho ba lokela ho tshwara ditlou hantle.	Ke karolo ya tikoloho ya rona.
Hangata ditlou di sebedisa lehlakore le letshehadi kapa le letona.	Di sebedisa lenaka le le leng.
Ditlou di na le setjhaba.	Di ya hlokomelana le ho ratana.

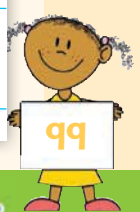

Letsatsi:

Metswalle le baahisane ba tlou

A re ngoleng

Tlatsa lentswe le nepahetseng ho qetella e nngwe le e nngwe ya dipolelo tsena. Sebedisa mantswe a ka lebokoseng.

Ha bonolo	ka potlako	lenama	thotse	haholo

Tlou e nyane e ile ya lla _____.

Tlou ya mme e ema _____ ka tlasa moriti wa sefate.

Poho ya tlou e tshela metsi _____ hodima letlalo la lona le sosobaneng.

Ledinyana la tlou le hlafuna dijo tsa lona _____.

Tlou e tsamaya ka _____ ka maoto a yona a maholo.

A re ngoleng

Mong. Tlou o nkile qeto ya ho nka leeto la ho ya pakeng. Sheba ditshwantsho tseo a di nkileng. O batla ho ngola polelo ka setshwantsho ka seng. Mo thuse. Sebedisa mantswe a ka lebokoseng le mantswe a hao. Rala setshwantsho sa phoofolo ya hao eo o e ratang.

tshwene e swinkang	ho ja ditholwana	thuhlo e telele
mahlaku a latswehang	tlatlarietsa	ntle

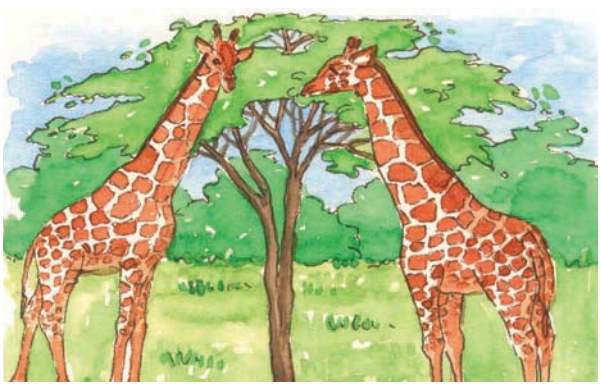

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

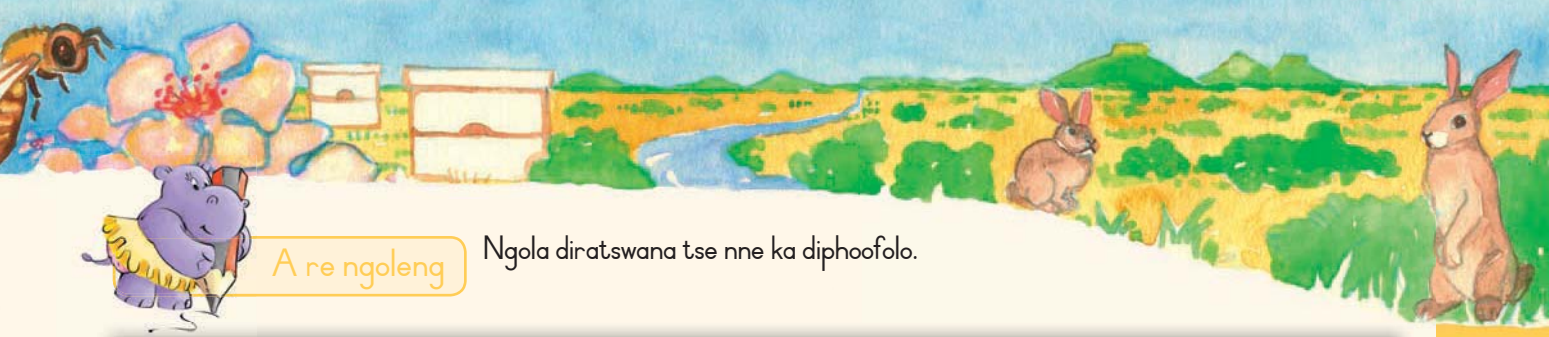

A re ngoleng

Ngola diratswana tse nne ka diphoofolo.

Seratswaneng sa pele bolela hore ke ho kae moo diphoofolo di phelang teng le hore ebe di phela di le ding kapa ka sehlopha.

Seratswaneng sa hao sa bobedi hlalosa phoofolo ya hao. E kgolo ha kae, le hore e shebahala jwang?

Seratswaneng sa hao sa boraro hlalosa hore phoofolo ya hao e buisana jwang: e etsa medumo efe.

Qetellong, bolela hore phoofolo ya hao e phela nako e kae le hore a na ke phoofolo e kotsing kapa tjhe. (Ebe o ya hopola hore mmutlanyana wa nokeng ke phoofolo e phelang kotsing?)

Boithabiso

Bala thothokiso ena mme o etse tshwantshiso ka yona:

Tlou e tsamaya (tsamaya butle ka maoto le matsoho jwalo ka tlou)

Tjena le tjena
E kgolo haholo, (ema, nanabela hodimo ka matsoho a hao)
hape e nonne haholo. (otlolla matsoho a hao ho ya mahlakoreng ho bontsha hore tlou e nonne hakae)

Ha e na menwana, (Etsa difeisi, pata menwana ya hao)
Hape ha e na menwana. (tsoka menwana ya maoto)

Teacher
Date:
Sign:

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

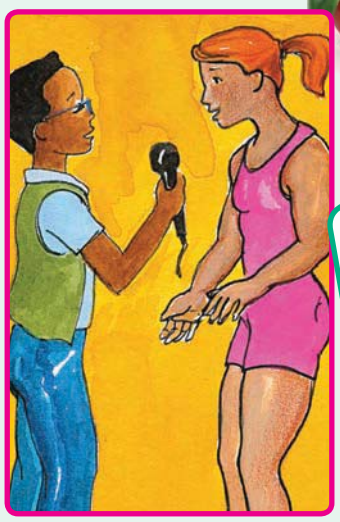

Letsatsi:

Ho aha mmele o phetseng hantle

A re bueng

Sheba ditshwantsho.

- Ebe bana bana ba shebahala ba phetse hantle?
- Hobaneng o rialo?
- Ebe wena o phetse hantle? Nehelana ka mabaka bakeng sa karabo ya hao.
- Ke dijo dife tse loketseng bophelo ba rona bo botle?

A re baleng

Mignon moetsi wa mesifa

Mignon Weideman ke mosuwe ya tlisang phapang maphelong a batho ba bang. Ha a sa hlophise dithuto kapa a tshwaya dibuka tsa baithuti ba hae, o boikwetlisong, o a ikwetlisa. Mignon ke mampodi wa ho aha mmele. Mignon o se a hlotse ditlhodisano tse mmalwa haesale e eba moahi wa mmele.

Mignon o ne a etsa diaerobiki mane boikwetlisong. Empa kamora hoba a shebelle banna ba fufulelwa ka ditshepe, a fetola mawa. Ena ke pale ya hae:

Ke bone Joseph Mkhize a phahamisa ditshepe. Ke ne ke kgahlilwe. Ke ne ke batla ho etsa jwalo ka yena. Qalong ke ne ke nahana hore ke ne ke sa tlo kgona. Yaba ke ya elellwa hore ha ho molao o bolelang hore basadi ba ka se etse boikwetliso ba ho aha mmele.

Ke ile ka iteanya le Joseph. Qalong ke ne ke hanaha hore o tla ntsheha. Empa ke ne ke thabisitswe ke mosa wa hae. O mpolelletse hore ke je dijo dife le hore ke boikwetliso bofe boo ke lokelang ho bo etsa hore ke ahe mesifa ya ka.

Ho aha mmele ho kenyelletsa ho sebetsa ka thata le ho ikemisetsa. Ke ile ka kena morethethong wa papadi ena e thata. Ho bona mesifa ya ka e hola ho ile ha nthabisa haholo. Jwale ke nka dihora tse pedi le metsotso e mashome a mararo ka letsatsi

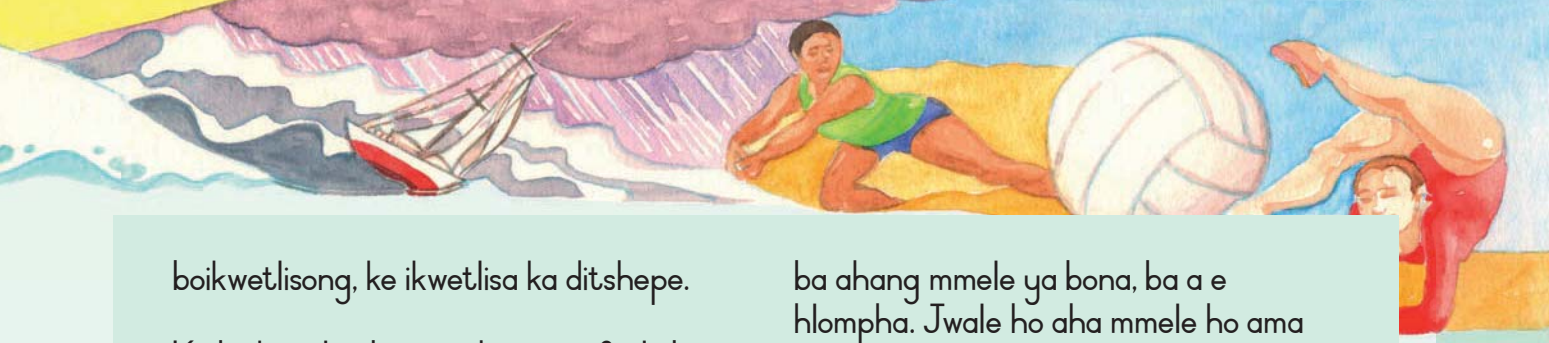

boikwetlisong, ke ikwetlisa ka ditshepe.

Ke boikwetliso bo nepahetseng feela bo ahang mesifa ya hao. O ka nka dilemo boikwetlisong , empa ha o etsa dintho tse sa nepahalang, mmele wa hao o ke ke wa hola.

Ho ja hantle le hona ho bohlokwa. Ke phema dijo tse nang le dikhabohaetereite, jwalo ka reisi le phofo ya poone, hoba di tla aha mafura mmeleng wa hao. Hape ke phema le tswekere le tjhokolete. Dijo tse mafura le tsona ha di ya loka. Jwale ke ja nama ya kgoho e se nang letlalo, tlhapi, mahe, meroho le ditholwana. Ho ba le boikarabelo ke lentswe la bohlokwa ho aheng mmele. Batho ba batjha ba ka fumana molemo haholo ho tsona. Batho ba ahang mmele ya bona, ba a e hlompha. Jwale ho aha mmele ho ama maphelo a bona ohle. O ithuta hore tjhe dinthong tse ngata.

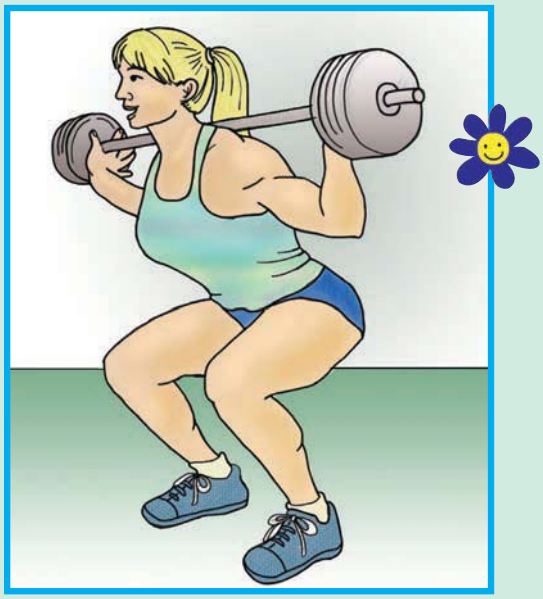

A re bueng

- Ana o fumana ho makatsa hore mosadi a etse papadi ya ho aha mmele? Hlalosa karabo ya hao.
- Hobaneng Mignon a ile a aha mmele?
- Ke mang a ile a mo kgothalletsa ho aha mmele?

A re ngoleng

Nyalanya lentswe le ngotsweng ka botsho le moelelo wa lona. Kgetha lentswe le nepahetseng ka ho fetisisa. Ngola mantswe a matsho bukantsweng ya hao.

kgahluwe	tshwaseha	ho nkeha	mafolofolo	hokeha
ikemisetsa	boitlamo	tshepahala	boinehelo	hlokomela
phephetsa	leka	fedisa pelo	halefisa	hloka boitelo
boikarabelo	molao	taolo	laola	taelo
molemo	molemo	phaello	fihlella	thusa

Letsatsi:

Papadi ya hao, papadi ya ka, papadi ya rona

A re utlwisise

- Ebe Mignon ke titjhere ya "tlisang phapang" ka tsela e jwang?
- Ho aha mmele ho kenyelletsa eng?
- Joseph Mkhize o ile a thusa Mignon jwang?
- Ke dijo dife tseo o lokelang ho di qoba ha o aha mmele?

A re ngoleng

Mantswe ana a bolela eng? Bapisa lentswe le kholomong e lehlakoreng le letshehadi le moelelo o nepahetseng o ka kholomong e hlakoreng le letona.

ho fufulelwa	ho ikwetlisa ka ditshepe
ho sututsa ditshepe	ho sebetsa ka matla nthong e thata
ho kena morethethong	ho ikutlwa o lokolohile ha o etsa ntho e itseng
ho kokobela	ho tsamaya habonolo ho kena morethethong

A re ngoleng

Etsa letoto pampiring ka dipapadi tsohle tseo o di tsebang mme o di ngole sehloohong se nepahetseng tafoleng.

Dipapadi tse bapalwang le batho ba bang moo le thulanang	Dipapadi tse sebedisang bolo	Dipapadi tseo bobedi banana le bashanyana ba nkang karolo ho tsona

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

A re ngoleng

Qetella kerafo ena. Kopa metswalle e mehlano ho kgetha papadi ya bona eo ba e ratang ho tswa letotong le ka tlase kerafong. Jwale tlatsa lesedi kerafong, o sebedisa mebala e fapaneng bakeng sa bashanyana le banana. Ka kopo sebedisa kerafo eo ke e sebedisitseng kereiting ya 4 empa arola kholomo ka lehare – e le nngwe bakeng sa bashanyana le e le nngwe bakeng sa banana.

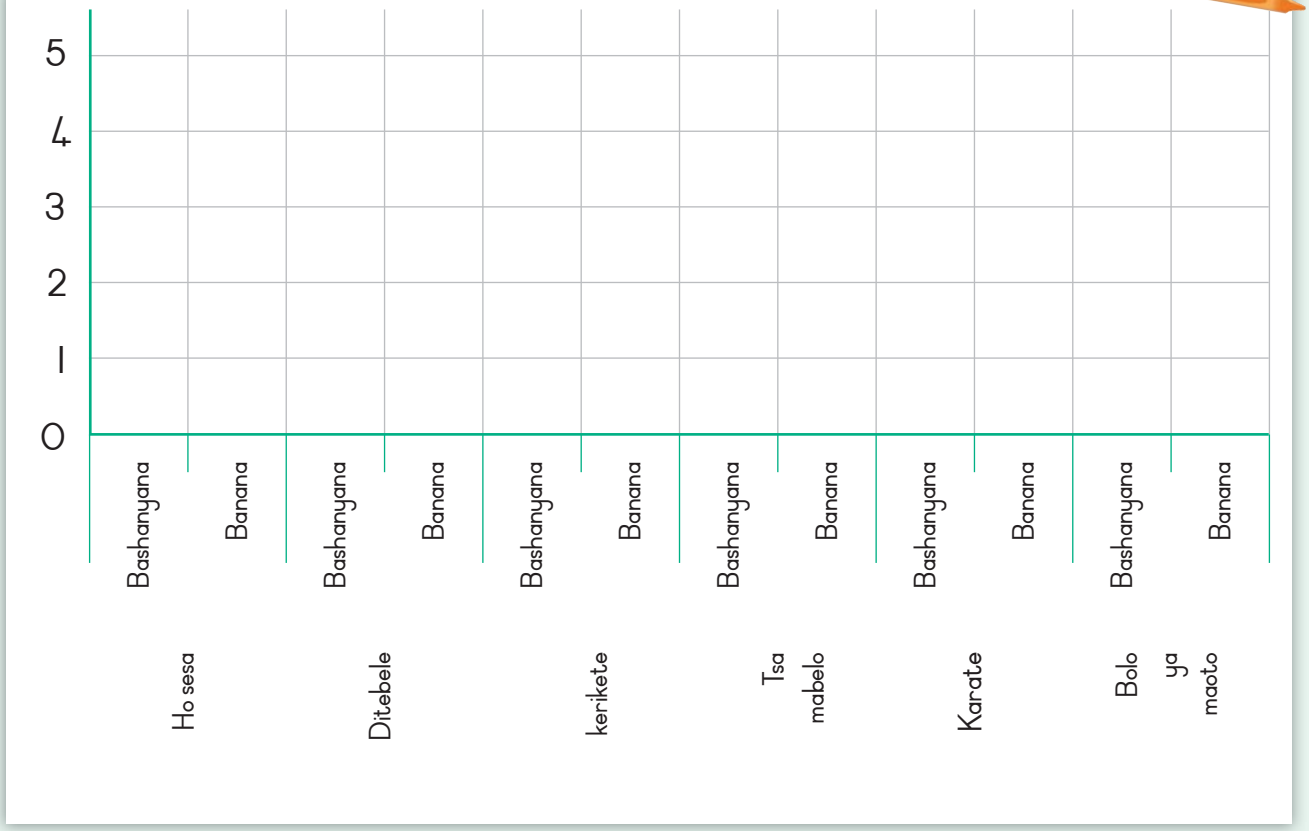

Jwale araba dipotso tsena:

Ke dipapadi dife tseo bashanyana ba di ratileng haholo?

Ke dipapadi dife tseo banana ba di ratileng haholo?

Ke dipapadi dife tse neng di le ka sehlohlolong bakeng tsa bashanyana le banana?

Ke dipapadi dife tse neng di se ka sehlohlolong bakeng sa bashanyana le banana?

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Dijo tse nepahetseng

A re baleng

Ditemoso tsa ho dula o phetse hantle

Ho ja dijo tse nepahetseng ke tsela e nepahetseng ya ho dula o phetse hantle.

Dijo tse hantle ke dife? Hopola dihlopha tse hlano tsa dijo. Bakeng sa dijo tse phepo e ntle, tse nepahetseng o hloka ho kgetha ho itseng ho tswa sehlopheng ka seng nako tsohle ha o ja. Ha o lokela ho siya sejo se itseng, leka ho se ja dijong tse ding letsatsing leo. Tsena ke dihlopha, le mehlala e itseng ya dijo ho tsona:

Diporoteini:	Kgoho, tlhapi, nama e kgubedu, mahe, botoro ya matokomane, soya, dinawa
Dihlahiswa tsa lebese:	Lebese, kase, yokathe
Ditholwana le meroho:	Dilamunu, dibanana, ditapole, sepinitjhe, ditamati
Dijothollo:	Borotho, phofo ya poone, reisi
Mafura le oli:	Majarine, botoro, oli

E ja dijo tse nyenyane tse tswang sehlopheng sa mafura le oli, mme o je ditholwana le meroho e mengata.

Kenya ditlheferetsi dijong tsa hao

Batho ba bangata ba bua ka ditlheferetsi. Ditlheferetsi di bohlokwa dijong tsa hao. Ditlheferetsi di thusa mmele wa hao ho thuisa dijo. Dihlahiswa tseo e leng dilahlwa mmeleng wa hao di tswa di potlakile hobane ditlheferetsi di thusa ho di thuba. Ditlheferetsi di fumanwa ho dijo ditlheferetsi, borotho ba koro, dihwete, selere, sepinitjhe, mokopu, diapole, dipiere le monawa (dinawa le erekisi).

Dintlha ka mokgwa oo o ka kenyelletsang ditlheferetsi ka teng dijong tsa hao

- O se ke wa ebola ditholwana tse kang diapole. E ja letlalo hobane le na le ditlheferetsi.

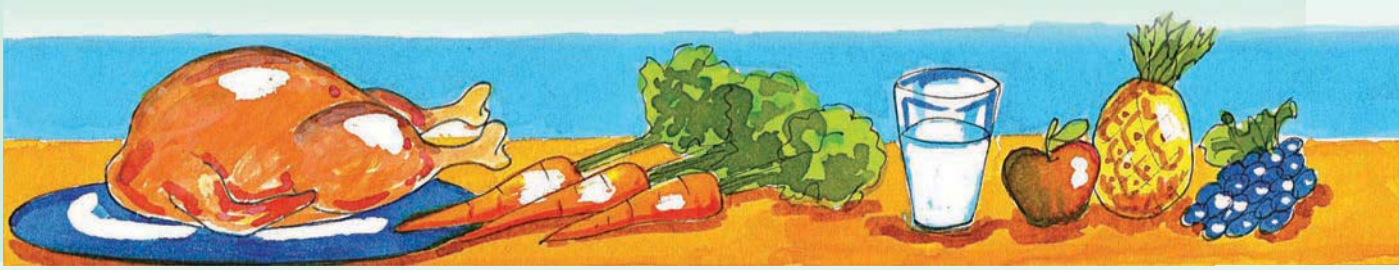

- O se ke wa ebola ditapole le dipatata. Di hohle mme o di je di ntse di ena le letlalo.
- Eja salate le meroho e mengata e metala.
- Eja pasta ya koro le borotho bo bosootho ho ena le pasta e tshweu le reisi e tshweu.
- Phofo ya poone e sa silwang le yona e tletse ditlheferetsi.

A re utlwisiseng

Ho ya ka tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona leqepheng lena la mosebetsi, ke tsela efe e nepahetseng ya ho dula o phetse hantle?

- Ke dihlopha dife tsa dijo tse bohlokwa bakeng sa dijo tsa phepo e ntle?
- Hobaneng ha ditlheferetsi di le bohlokwa dijong tsa hao? Nehelana ka mabaka a mabedi.

Mme wa hao o o kopile ho hlophisa dijo tsa hao tsa motsheare. Tlatsa tafole mme o bolele hore ke dijo dife tse tharo tseo o tlang ho di hlophisa le hore hobaneng. Sebedisa tlhahisoleseding e leqepheng la tshebetso ho o thusa.

Mofuta wa dijo	Lebaka

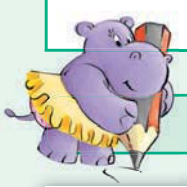

A re ngoleng

Qetella di polelo tsena o sebedisa tse, e, kapa ka:

Ho bohlokwa ho ja dijo _____ hantle letsatsi le leng le le leng.

Apole _____ le nngwe _____ letsatsi _____ o thibela ho ya ngakang.

O hloka ho ja dijo _____ hantle.

Letsatsi:

Tse ngata ka Mignon

A re ngoleng

Boela o ngole seratswana sena hape o se o kentse matshwao a ho bala hore ho tle ho se ke ha ba le diphoso.

mantsiboya a mang mignon o ile a etsa qeto ya ho sebedisa nako e ekeditsweng a le jiming/ boikwetlisong le joseph o ne a batla ho phahamisa boima bo ekeditsweng mme o ne a nahana hore boima bo ekeditsweng ka 20 kg bo tla loka joseph o ile a etsa bonnete ba hore ha a phahamise boima boo kaofela ka nako e le nngwe mme o ile a mo beha leihlo hore a se ke a phahamisa boima boo bo ekeditsweng kaofela ka nako e le nngwe o ile a re ho tla ba boima hore o ka phahamisa boima boo ka nako e le nngwe

A re ngoleng

Etsa sameje e masutsa, e nang le phepo ya borotho ba koro.

Disebediswa

- Dilae tse pedi tsa borotho ba koro
- Majarine
- Dilae tse pedi tsa nama ya kgoho
- Komkomoro/Tjhukhamba
- Tamati

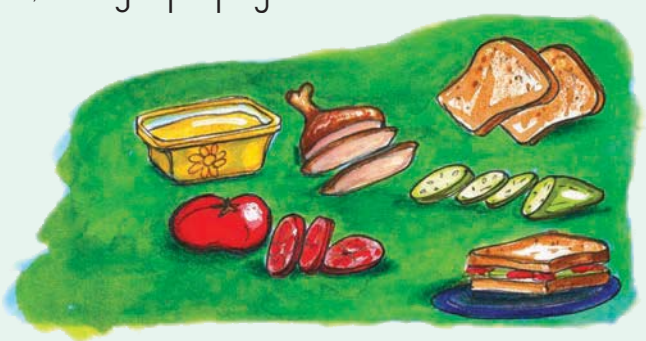

Jwale ngola ditaelo tsa kamoo sameje e etswang kateng. Etsa bonnete ba hore o nomora taelo ka nngwe. Re se re entse taelo ya pele. Qetella ditaelo kaofela..

1. Seha dilae tse pedi tsa borotho ba koro.

A re ngoleng

Moqolotsi wa ditaba tsa selehae o ne a tsamaisa puisano le Mignon. Qetella puisano ka ho tlatsa seo o nahanang hore Mignon o ile a se bolela.

Moqolotsi wa ditaba: Ke eng e entseng hore o qetelle o latela papadi ya ho aha mmele wa hao?

Mignon: _____

_____

Moqolotsi wa ditaba: Ebe o ja dijo tse ikgethileng?

Mignon: _____

_____

Moqolotsi wa ditaba: Na o ka kgothalletsa hore banana ba banyane ba etse papadi ya ho aha mmele?

Mignon: _____

_____

Moqolotsi wa ditaba: Ke a leboha, Mignon. Ho bile monate ho buisana le wena.

Boithabiso

Rala diphoofolo tsena.

Letsatsi:

Ho sesa maqhubung a bohale

A re bueng

Sheba setshwantsho. Sheba sehlooho sa ditaba le setshwantsho. Ebe o nahana hore lesedinyana lena le tla bua ka eng?

- Bua le molekane wa hao ka dipapadi tse etsetswang ka hara holo kapa tse etsetswang ka ntle.
- Buisana ka dipapadi tsa metsing le tsa mobung.
- Ebe o ka rata ho sesa ka seketswana? Bolela hore hobaneng.
- Ebe o nahana hore ke matshwao afe ao o lokelang ho ba le ona haeba o batla ho sesisa seketswana?

A re baleng

Ho sesa ka seketswana ho tloha MOTSE KAPA ho ya RIO

Ka letsatsi le leng, dilemong tse tharo, tse latelanang batho ba Cape Town ba tlohela sohle seo ba se etsang. Ba bang ba ya tlase mabopong. Ba bang ba boha lewatle ba le lerallaneng la Signal Hill. E mong le e mong o batla ho shebella qaleho ya lebelo la ho tloha Kapa ho ya Rio.

Selemong sena ho ne ho na le mohlankanyana a le mong ya sesisang diketswana ya neng a sa shebella lebelo. E ne e le e mong wa basesisi ba diketswana. Carven Dickson o entse nalane/hisitori. E ne e le e mong wa batho ba banyane haholo dilemong ya kileng a sesisa seketswana lebelong lena.

"Ntatemoholo wa ka e ne e le motshwasi wa ditlhapi. Ntate wa ka yena o ne a etsa diketswana. Kahoo diketswana haesale e le karolo ya bophelo ba ka. Re ne re e na le seketswana mme ntate wa ka o ne a rata ho re nkisa leeto ka sona ho ya Zeekoeivlei," ho rialo Carven. "Ka tsatsi le leng ka bona ba bang ba sesisa seketswana ka bobona. Ka nahana ke le mong ka pelong ka re haeba ba kgona ho sesa, le nna nka kgona!"

Carven o ile a ithuta ho sesa ka seketswana kapele. Ka pelepele o ne a se a kenela ditlhodisano mme a di hlola kaofela. Empa tlhodisano e neng e le ka sehloohong ho yena ke ya lebelo la ho tloha Kapa ho ya Rio.

"Ha mokapotene wa seketswana a ne a ntetseditse a mpotsa hore ebe nka rata ho ya moo, ke ne ke sa kgolwe" ho rialo Carven. " Lebelo le ne le le monate! Letsatsi le leng le le leng ho ne ho etsahala ntho e itseng e thabisang. Re ile ra bona kganya a tala ka le leng la matsatsi hang kamora hoba letsatsi le dikele. Re ile ra bona madinyane a diqibi le ditlhapi tse ngata tse fofang. Ka nako tse ding bosiu re ne re thulwa ke tsona – phakga!"

Lekgetlo leo a kileng a ikutlwa a tshohile ka lona ke nakong ya sefefo. "Ho ne ho ba le maqubu a kokomohileng haholo – a ne a phahamela hodimo hoo a neng a lekana le moaho wa mekato e mmedi. Ebile nkile ka batla ke hlatsa ke ho tsukutlwa ke lewatle ha nngwe feela – ka letsatsi la pele! Monko wa

jenereithara o ne o etsa hore e ke hlooho ya ka e a dikoloha mme mala a ka a dubakana."

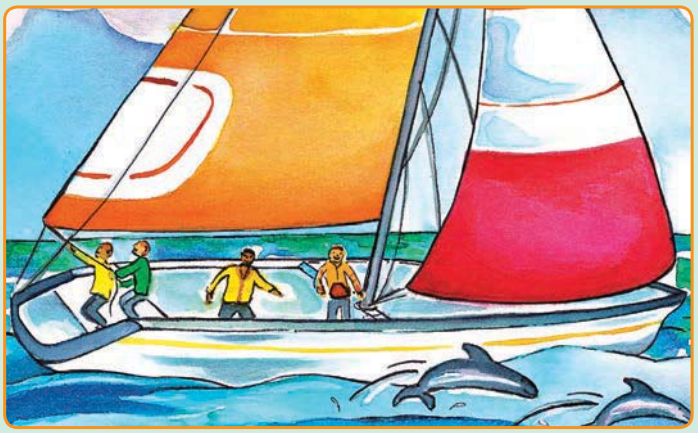

Seketswana sa boCarven ke sa bobedi sa ho fihla Rio de Janeiro mabopong a Brazil. Sehlopha sa boCarven sa basesisi se ne se tshetse lewatle la Atlantic ka matsatsi a leshome le metso e mehlano. "Ke ile ka hlomoha ha re fihla," ho rialo Carven a ntse a tsheha. "E ne e le pheletso ya nako ya ka ya boithabiso. Empa ke ne ke thabetse ho boela ke bona lefatshe hape."

Ha jwale Carven o maphathaphathe o ikwetlisetsa tlhodisano ya Bompodi ba Lefatshe.

A re bueng

- Ebe lebelo la ho tloha Kapa ho ya Rio le tshwarwa ka mora nako e kae?
- A lebelo lee le tumme? Nehelana ka mabaka a karabo ya hao.
- Ke ka lebaka lang ha Carven a ileng a ithuta ho sesisa dikepe?
- Seratswana sena ha se bolele hore Carven o ne a le dilemo tse kae ha a ne a nka karolo lebelong. Ebe o nahana hore o ne a le mokae?

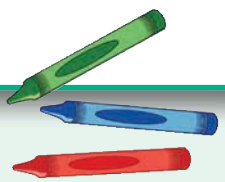

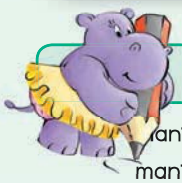

A re ngoleng

antswe a mangata a ka sebediswa ka ditsela tse fapaneng ho bolela dintho tse fapaneng. Nyalanya mantswe a ngotsweng ka botenya le moelelo wa ona jwalo ka ha a sebedisitswe ditabeng tsa Carven. Ngola mantswe ka botenya bukantsweng ya hao.

kokomoha	ho hlodisana, ho lwana ntwa ya makgoalakgang
jenereithara	ho reisa ho phatloha ho buduloha maqhubu
ho dubakanng ke lewatle	mongodi mmopi motjhininyana o itseng koloi
tlhodisano	hantle ho batla ho hlatsa ho hlonama ho kudiswa ke lewatle

Letsatsi:

Ho pheta pale ya Carven

A re ngoleng

Ebe Carven o tseba ho sesisa dikepe? Fana ka lebaka la karabo ya hao.

Ebe ke lebelo lefe le bileng ka sehloohong bophelong ba hae?

Ke dintho dife tse pedi tse thabisang tse ileng tsa etsahala ha a ne a palame seketswana?

A re bueng

- Ebe lentswe "phakga!" le hlalosa modumo ofe?
- Ebe mantswe a latelang a hlalosa medumo efe?

qapu!	
twatla!	
qhu!	

Ha lentswe le na le modumo o tshwanang le modumo oo le o hlalosang, sena se tsejwa ka lebitso la onomatopoeia. (E bitse: on/o/mat/o/pei/a.)

A re baleng

Bala seo Carven a se bolelang. Jwale bala seo kgaitsedi ya hae e se bolelletseng moqolotsi wa ditaba.

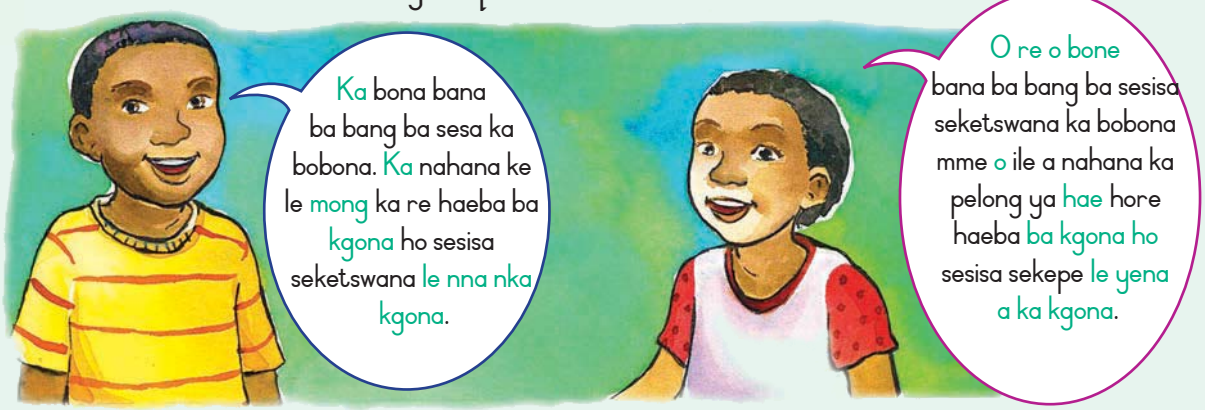

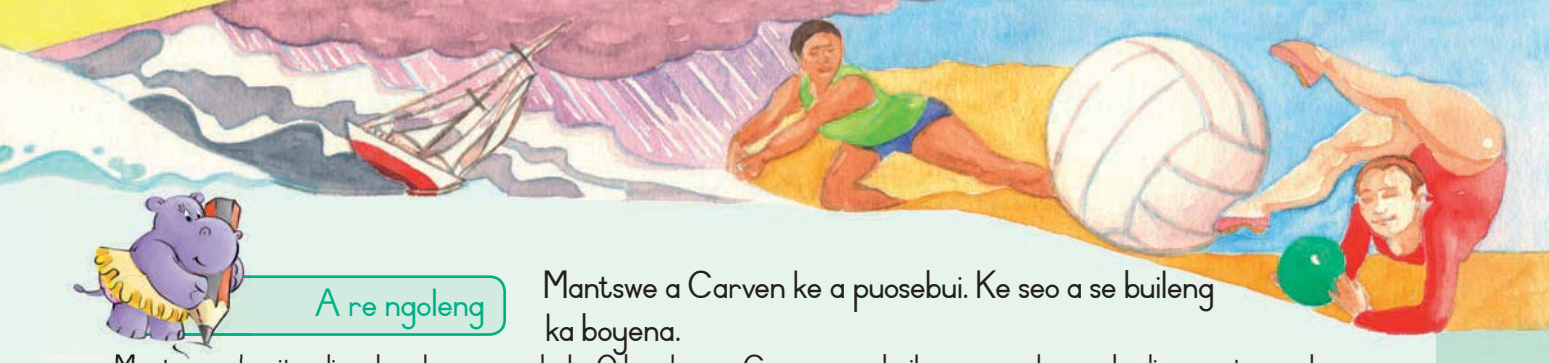

A re ngoleng

Mantswe a Carven ke a puosebui. Ke seo a se buileng ka boyena.

Mantswe a kgaitsedi ya hae ke a puopehelo. O bua ka seo Carven a se buileng, empa ha a sebedise mantswe a hae hantle ho ya kamoo a a buileng kateng.

Ha o fetolela puosebui ho puopehelo mantswe a kang ana a a fetoha:

Nna	yena
ya ka	ya hae
rona	bona
tsa rona	tsa bona

nna	yena
ya ka	ya hae
rona	bona

Maetsi a ho lekgathe lejwale a fetohela ho lekgathe lefetile.
Lekgathe lejwale: hona jwale (ho etsa mohlala, e).
Lekgathe lefetile: nakong eo (ho etsa mohlala, e ile ya).

Jwale fetolela tsena ka bowena ho puopehelo.

Ha mokapotene wa seketswana a ne a ntetseditse a mpotsa hore ebe nka rata ho ya moo, ke ne ke sa kgolwe"

Carven o re

Lekgetlo leo nkileng ka ikutlwa ke tshohile ka lona ke nakong ya sefefo. Ke ile ka batla ke hlatsa ke ho tsukutlwa ke lewatle hanngwe feela!

Carven o re

Letsatsi:

Letsatsi ka letsatsi

A re baleng

Ho tlatsa tayari/bukatsatsi

Mantaha 12 Phuptjane

Ke ile ka ja dijo tsa hoseng, empa ka ikutlwa e ka ke a tsekela hanyane. Ka nto ithuta ho tlama mafito (e leng sa bohlokwa ka fetisisa haeba o batla ho sesisa seketswana). Sefefo sa eba teng mantsiboyana mme lewatle la kokomoha haholo. Ho ne ho tshosa mme monko wa jenereithara wa nketsa hore ke ikutlwe ke kula. Ra bona diqibi tse ngata le ditlhapi tse ngata tse fofang tse ileng tsa tsorama mabopong di entse modumo o moholo. Qalong sena se ne se thabisa, ya ba re a tlwaela kaofela ha rona. Motswalle wa ka Samson a thella mothating wa seketswana a batla a wela ka lewatle.

Labobedi 13 Phuptjane

Ka tsoha hoseng. Ditlhapi tsa lewatle di ne di hweleditse. Di ne di batla tlhapi e neng e setse lebopong la seketswana. Samson a di tebela ka lepolanka la ho fuduwa metsi ha ho seswa. Mokapotene Petersen o ile a mpolella hore ke tlame seile e kgolo mme ke etse bonnete ba hore diketswana tsohle di ne di kwahetswe ka ha sefefo se seng se a tla. Ra lebella, ra lebella, empa ha se ke ha etsahala letho, leha ho ne ho e na le moya o matla haholo. Kamora dijo tsa motsheare re ile ra poletjha dintho tsa borase kaha mokapotene o ne a itse re se re atamela Rio.

Labobedi 14 Phuptjane

Ke a kgolwa mokapotene o ne a bapala kaha ha re e so atamele le ha nyane Rio. Lewatle le sephara jwalo ka seipone mme ha ho moya. E ne e le lekgetlo la ka la ho sebetsa phaposing ya ho phehela, empa Samson a re o tla nketsetsa mosebetsi wa ka ha feela nka mo neha kepisi ya ka. Ke ne ke e na le tse pedi, kahoo ka mo neha e le nngwe. Empa o ile a fetola maikutlo yaba ke lokela ho hlatswa dijana. Ha letsatsi le dikela ka bona nonyana e kgolo e tshweu. Ke nahana hore e ne e le albatross.

A re utlwisise

- Ke mang ya ngotseng tayari ena?
- Tayari ee, ke ya matsatsi a makae?

Sheba dinoutsu tsena tse mabapi le hore ke ka baka lang ha tayari e fapana le pale o nto araba dipotso.

Nehelana ka tayari e mabapi le dintho tse ding tseo Carven a di hlalosang mabapi le yena.

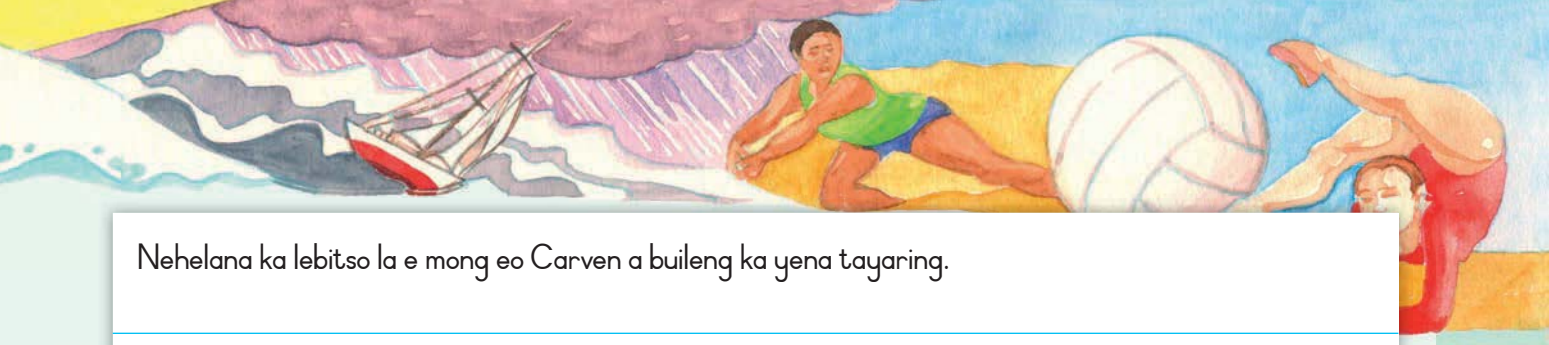

Nehelana ka lebitso la e mong eo Carven a buileng ka yena tayaring.

Ngola diketsahalo tse pedi tse etsahetseng hoseng.

Ngola polelo ho tswa tayaring e o bolellang se itseng se mabapi le kamoo a neng a ikutlwa kateng.

Leemedi ke lentswe le sebediswang bakeng sa lebitso. Mehlala:
Tafole e ka kitjhining. Yona e apesitswe ka lesela.
Metswalle ya Kaela e tla mo tjhakela. Yena o thabile hore o kopana le bona.

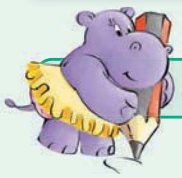

A re ngoleng

Ngola dipolelo tsena hape. Sebedisa maemedi a loketseng bakeng sa mantswe a sehetsweng mola ka tlase. Sebedisa mantswe a ka masakaneng.

yena	yena	rona	tsona	yena

Mokapotene Petersen o ile a nahana hore Mokapotene Petersen a ka nna a hapa lebelo la ho tloha Kapa ho ya Rio.

Ke ile ka poletjha dikonopo tsa mamati tsa borase hore dikonopo tsa mamati tsa borase di tle di benye.

Ke kopane le Samson seketswaneng mme ebile ke rata Samson.

Samson le nna re ne re hlatswa dijana ka ha Samson le nna re ne re sebetsa ka phaposing ya ho phehela.

Ke ile ka letsetsa mme wa ka hore mme wa ka a se ke a ngongoreha.

Letsatsi:

Bothata lewatleng!

A re ngoleng

Molaetsa wa sephiri

Tseleng e yang Rio, sehlopha sa basesisi se ile sa feta sefefong se matla. Seketswana se seng se ne se le mathateng a fetang kaha palo ya sona ya folakga e ne e robehile. Mokapotene o ile a romella molaetsa sekepeng sa hae.

Sebedisa khoutu ya ditlhaku tsa nteterwane tsa Morse ho fumana hore o ile a reng.

Khoutu ya Morse ke tlhaku e ikgethileng e ileng ya hlahiswa bakeng sa ho kgona ho romela melaetsa ha o sa kgone ho sebedisa ditlhaku tse tlwaelehileng bakeng sa ho buisana le ba bang. Molaetsa o romellwa ka maqhubu a radio. Tlhaku ka nngwe e entswe ka matheba le ditlami (medumo e mekgutshwanyane le e metelele).

Ditlhaku tsa nteterwane tsa Khoutu ya Morse

A	• -	N	- •	0	- - - --
B	- • • •	O	- - -	I	• - - --
C	- • - •	P	• - - •	2	• • - - -
D	- • •	Q	- - • -	3	• • • - -
E	•	R	• - •	4	• • • • -
F	• • - •	S	• • •	5	• • • • •
G	- - •	T	-	6	- • • • •
H	• • • •	U	• • -	7	- - • • •
I	• •	V	• • • -	8	- - - • •
J	• - - -	W	• - -	9	- - - - •
K	- • -	X	- • • -	•	• - • - • -
L	• - • •	Y	- • - -	,	- - • • - -
M	- -	Z	- - • •	?	• • - - • •

Boloka monna wa rona!

• • • • • • • • - • • • • -

- - - - - - • - • • -

- • - - • - • - - • • - • - • • • - - - • - • - - •

• • • • - • - • • - - • •

A re ngoleng

Akanya eka o ne o le seketswaneng se ileng sa phetoha le hore wena le basesisi ba bang le ile la pholoswa ke Mokapotene Petersen le lebotho la hae.

Ngola ka boiphihlelo ba hao ka tayaring.

Laboraro 14 Phuptjane

Boithabiso

Ebe ke didikadikwe dife tse pedi tse nang le paterone e tshwanang ho tsona?

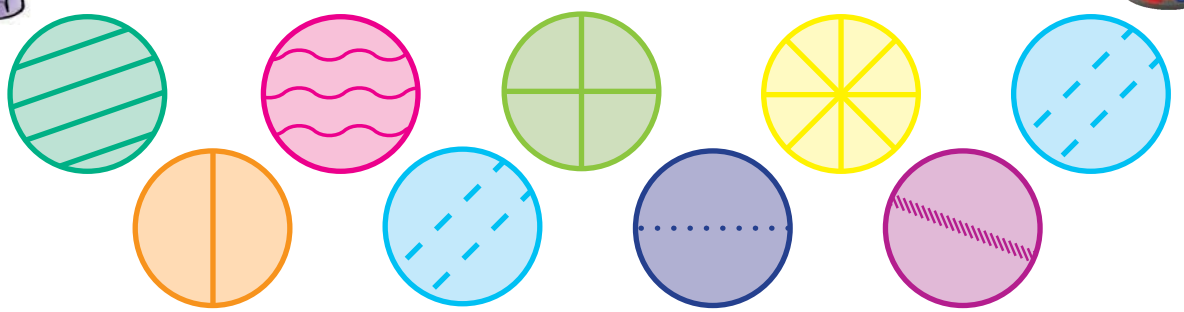

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letsatsi:

Monyaka wa volleybolo

A re bueng

Sheba setshwantsho.

- Bua ka diketsahalo tse setshwantshong.
- Ebe diketsahalo tsena di fapana jwang le diketsahalo tsa hao tsa letsatsi le leng le le leng tse bapalwang sekolong sa hao?
- Na o ka rata ho bapala tse ding tsa dipapadi tsena?
- Phapang ke efe pakeng tsa papadi e matjato le dipapadi tse ding?
- Ebe ke matshwao afe ao o nahanang hore o ka a hloka haeba o batla ho bapala papadi e matjato?

A re baleng

Bahale ba Hout Bay ba volleybolo

Lebala la volleybolo la Hout Bay le a phela mme le tletse bashanyana le banana ba ikwetlisang. Ke eng e ba tlisang papading ena?

Tsebiso pampiring

Dilemong tse pedi tse fetileng mapolesa a ile a kenya tsebiso koranteng. A ne a ngongorehile ka **botlokotsebe** bo neng bo ata ba dihlotshwana tikolohong eo mme a ne a batla mang kapa mang ya neng a ka kwetlisa batjha bana dipapading.

Amanda Coetzee o ile a bona tsebiso ena mme a letsa. "Ke mme wa lekgowa ya neng a bapala volleybolo mehleng ya hae," a bolella mapolesa. "Ke hantle," a rialo. "Ha re qale." Yaba mokwetlisi o a qala.

Ho tloha ho ho jewa ke bodutu ho ya ho ho bapala volleybolo.

Letsatsi la pele holong ya sekolo bashanyana ba ne ba shebahala ba nyahame ba tshwerwe ke bodutu. Empa ba bang ba ile ba ba le thahasello mme ba kopa ba bang ho tla bapala le bona. Amanda o ile a kopa **dithuso** le **tshehetso** ho tswa dikhampaning tse ding. Qetellong o ile a ba le dihlopha tse pedi mme di ile tsa qala ho bapala kgahlanong le dihlopha tse ding ho tswa Cape Flats le Khayelitsha.

Mokwetlisi wa bona o re kgalala e atlehang haholo e ntjha ke Thandi Nkomo. O na le dilemo tse 11 mme o se a bapalletse porofensi ho sehlopha sa ba ka tlase ho dilemo tse 14. Sehlopha le sona se ile sa fihla ho makgaolakgang a porofensi, empa se ile sa hlolwa ke sehlopha sa Algoa Bay.

E a potlaka, ke monyaka ebile e a natefelana

Thandi o ile a fetoha ho bapala hockey a be a se a bapala volleybolo. O re, "Volleybolo e a potlaka, e tletse monyaka ebile e a **natefela**."

Dihlopha tsa Hout Bay di ikwetlisa ka makgetlo a mabedi kapa a mararo ka beke. Empa Thandi o dula a le lebaleng a ikwetlisa ho fihlela letsatsi le dikela. O etsa sena hobane a se rata a bile a e na le maikemisetso a maholo bakeng sa bokamoso.

A re bueng

- Ke ka baka lang ha ho ile ha qalwa volleybolo Hout Bay?
- Ebe dihlopha di kile tsa atleha? Fana ka mabaka a karabo ya hao.
- Ebe bana kaofela ba ile ba thabela mohopolo wa ho bapala volleybolo? Fana ka mabaka a karabo ya hao.
- Ebe ba se ba e na le nako e kae ba ntse ba bapala volleybolo?

A re ngoleng

Nyalanya mantswe le moelelo wa ona. Thala mola ho tswa lentsweng ka leng le ka lehlakoreng le letshehadi ho ya ho moelelo wa lona o ka ho le letona.
Ngola mantswe a ngotsweng ka botenya bukantsweng ya hao.

e mahareng	thabile haholo
sehlopha sa dinokwane	dintho tse hlokwang bakeng sa sepheo se itseng kapa ketsahalo
batshehetsi ba dithuso	dihlopha tsa mokgatlo wa seterateng kapa sehlopha sa batho ba etsang diketso tsa bokebekwa
disebediswa	ho lefella ditheko tsa porogeramo kapa porojeke e itseng
thabisa	ha e kgolo haholo kapa ha se ya bohlokwa

Letsatsi:

Tse ngata mabapi le volleybolo

A re utlwisise

- Sheba hape pale e buang ka volleybolo.
- Ke eng e kgothaletsang bana bana ho bapala volleybolo?
- Ke eng eo mapolesa a ileng a e etsa ho ntshetsa pele dipapadi setjhabeng sena? Hobaneng?
- Ebe mokwetlisi o kgonne jwang ho bopa dihlopha tsa volleybolo?
- Ebe mantswe a latelang kapa polelwana a bolelang?

e tletse bophelo ka bana ba ikwetlisang	
ho nyahama le ho ba le bodutu	
kgalala e ntseng e hola	
maikemisetso a maholo	

A re ngoleng

Qetella seratswana sa ho qetela, o bolele hore ke ditlhophiso tsa mofuta ofe tseo o nahanang hore Thandi o na le tsona. Ngola bonnyane dipolelo tse tharo.

A re ngoleng

Bala seo Amanda a se bolelang ka volleybolo le dipapadi. Ngola seo a se bolelang ka puopehelo.

O re

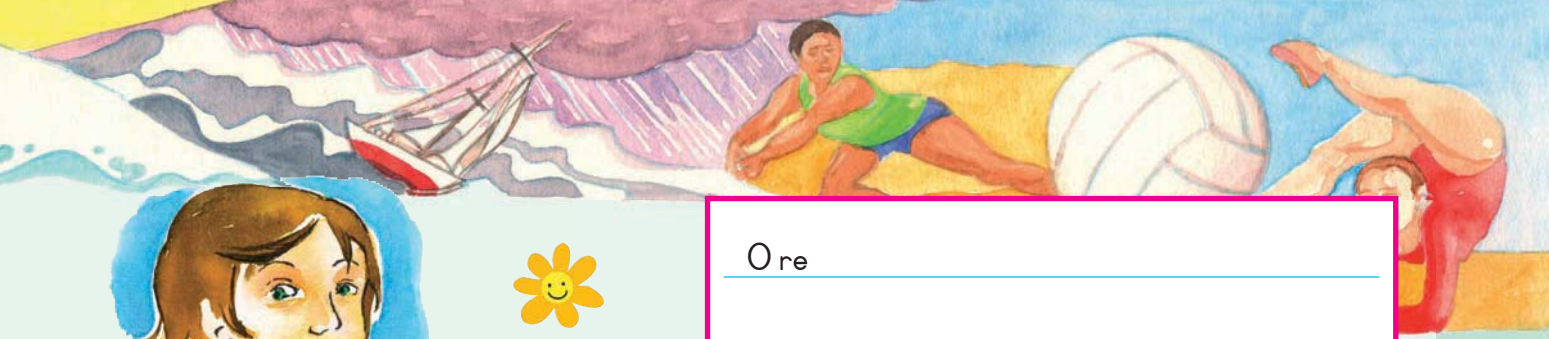

Re hloka ho etsa hore batjha ba rona ba be le kgahleho dipapading hore ba tle ba be le bophelo bo botle.

O re

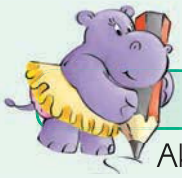

A re ngoleng

Akanya eka o setho sa sepolesa sa Hout Bay. Ngola tsebiso bakeng sa sekgeo sa motho ya hlokehang ho tla thusa ka ho ba mokwetlisi wa volleybolo wa batjha ba Hout Bay.

SEKGEO SA BOKWETLISI

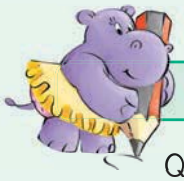

A re ngoleng

Qetella tafole. Sebedisa ditshwantsho tse bukeng ya tshebetso ho o thusa. Ngola ka mefuta e mmedi e fapaneng ya dipapadi. O ka nna wa kgetha papadi e nngwe le e nngwe eo o e ratang.

Lebitso la papadi	
Palo ya batho ba hlokwang ho bapala papadi eo	
Disebediswa tse hlokwang	
Bophahamo ba ho thatafala ha papadi: bonolo, thata, thata haholo	
Molao o le mong wa papadi	

Lebitso la papadi	
Palo ya batho ba hlokwang ho bapala papadi eo	
Disebediswa tse hlokwang	
Bophahamo ba ho thatafala ha papadi: bonolo, thata, thata haholo	
Molao o le m ong wa papadi	

Letsatsi:

Ho ithuta ka volleybolo

A re baleng

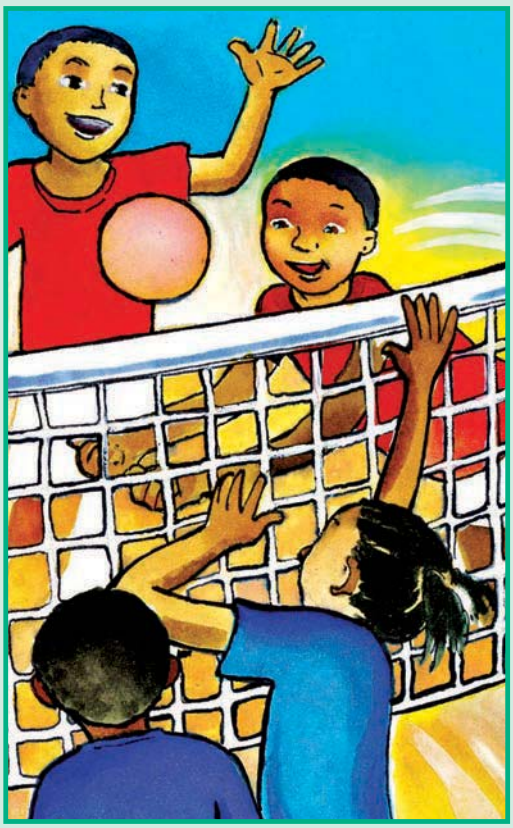

Volleybolo e se e le papadi e seng e tumme haholo bakeng sa bashanyana le banana. Ke papadi e potlakileng e bileng e thabisa ebile ha o hloke disebediswa tse ngata hore o e bapale. Seo o se hlokang feela ke bolo le nete.

Mohopolo wa motheo wa volleybolo ke ona:

Dihlopha tse pedi di bapala di hlodisana mme di ema ka mahlakoreng a mabedi a nete. Di lahlellana bolo ka ho e tebela ka matsoho mme ha sehlopha se seng se ka diha bolo, sehlopha se seng se fumana ntlha. Ha ho hlokehe hore bolo e lahlellwe ka nqane ho nete lekgetlo le leng le le leng ha e tebelwa. Sehlopha se seng se ka e tebela makgetlo a mabedi kapa a mararo ka lehlakoreng la sona pele le ka e fetisetsa ka lehlakoreng le leng.

Melao

- Bolo e ka thetsa karolo efe kapa efe ya mmele wa hao empa e lokela hore e tebelwe ho tswa mmeleng.
- Sebapadi ha se a lokela ho tshwara kapa ho lahlela bolo kapa ho e boloka matsohong a sona.
- Bolo ha e a lokela ho wela fatshe mme sebapadi se le seng ha se a lokela ho thetsa bolo habedi ka tatellano.
- Sehlopha se le seng se ka nna sa thetsa bolo ka makgetlo a mararo. Ba lokela ho e lahlela ka nqane ho nete ha ba e tebela lekgetlo la boraro. Sehlopha se seng se ba le ntlha ha:
  - E mong a tshwara le ho dula ka bolo
  - E mong a tlohella bolo hore e wele fatshe
  - E mong a thetsa bolo habedi ka tatellano
  - Sehlopha se hloleha ho fetisetsa bolo ka nqane ho nete ha ba se ba e tebela lekgetlo la boraro.

Papadi e ba le disete tse tharo kapa tse hlano. Sehlopha se hlolang diseteng tse ngata ke sona seo e leng mohlodi. Sete e ba le bonnyane dintlha tse 14, mme se hlola ha se na le phapang ya dintlha tse pedi ho se seng, ho etsa mohlala 14 – 12.

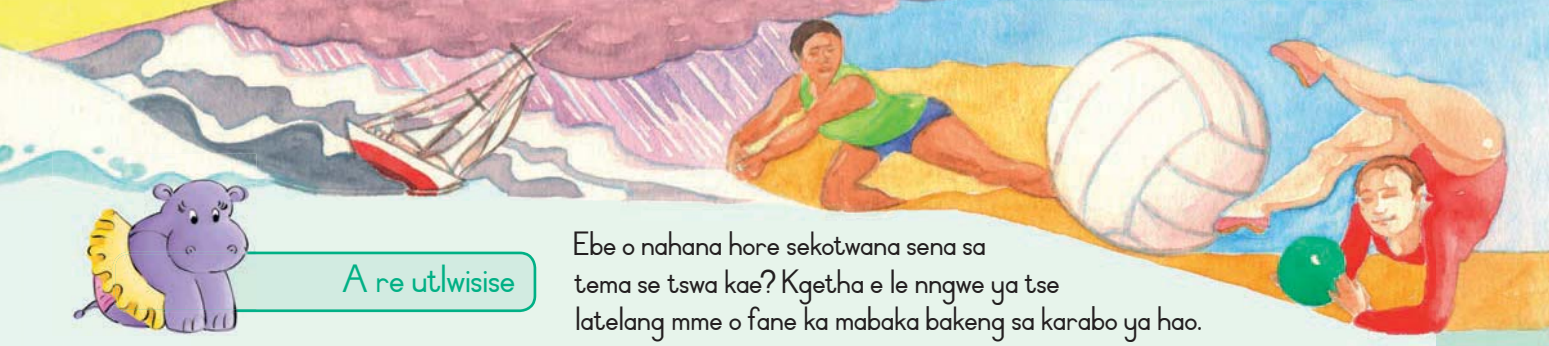

A re utlwisise

Ebe o nahana hore sekotwana sena sa tema se tswa kae? Kgetha e le nngwe ya tse latelang mme o fane ka mabaka bakeng sa karabo ya hao.

1. Pale	2. Papadi	3. Makasine wa tsa dipapadi

- Neha sekotwana sena sa tema sehlooho
- Ke ka lebaka lang ha volleybolo e se e le papadi e tummeng?
- Ebe sehlopha se hlaba ntlha ha ho etsahetse eng?
- Ke disete tse kae tse re bopelang papadi kaofela ya volleybolo?

A re ngoleng

Mantswe a mang ke ana a nang le medumo e tshwanang empa a e na le meelelo e fapaneng.

Ngola polelo bakeng sa mantswe a mang le a mang.

mola	mona	sekotwana
tsa bona	utlwa	kgotso

A re ngoleng

Akanya e ka o buisana le Thandi bakeng sa lesedinyana la sekolong sa hao. Qetella puisano:

Moqolotsi: Ke kgolwa hore o e mong wa dinaledi tsa sehlopha sa hao sa volleybolo. Ebe sephiri sa katleho ya hao ke sefe?

Thandi: _____

Moqolotsi: Ebe maikemisetso a hao a nako e tlang ke afe?

Thandi: _____

Letsatsi:

Ho itseba

A re ngoleng

Ebe o itseba hantle ha kae? Akanya eka o mohlophisi wa ditaba wa makasine. Ebe o ka ngola raporoto ka wena? O ka reng?
Tsela ya ho itseba ke ena. Ka tlasa sehlooho ka seng ho tse ka tlase, etsa lenane la tseo o di ratang, matshwao a hao a botho, bokgoni ba hao le makgabane a hao.

Tseo ke di ratang

Mehlala: ho bapala volleybolo, ho rala, ho pheha

Bokgoni ba ka le talente

Mehlala: ho bapala hantle, ho pheta metlae, ho ithuta ka dikhomputhara

Matshwao a ka a botho

Mehlala: ho tsotella, ho rata ho tjhaka, ho dula o kgutsitse, ho phela hantle

Makgabane a hantle

Mehlala: botshepehi, ho tshepahala, ho sebetsa ka thata

A re ngoleng

Ngola dikeletso tse tsheletseng tsa ho ipoloka o phetse hantle.
O se ke wa lebala ho di nomora

Boithabiso

Sehlopha sa baseketebolo

Banana ba bane ke ditho tsa sehlopha sa Baseketebolo sa Hout Bay: Sheena, Debra, Olivia le Nathi. Sebedisa dintlha tse ka tlase ho etsa qeto ya hore mang ke mang le hore e mong le e mong o apere eng. Taka setshwantsho o sebedisa mebala ena moo ho hlalositsweng. Jwale ngola lebitso la ngwanana ka mong haufi le setshwantsho.

- Sheena o mo teletsana ho feta Nathi. Debra o mokgutshwanyane ho feta Nathi mme Olivia o mo teletsana ho ba feta kaofela.
- Sheena o apare borikgwe bo bolou ba jini, hempe e tshweu le berete e kgubedu.
- Debra o apare borikgwe bo perese ba jini, sekipa se neivi.
- Olivia o apare borikgwe bo bosweu ba jini, sekipa se sesehla le sekhafo se botala bo tebileng.
- Nathi o apere mose mosweu wa matheba a matsho le dieta tse ntsho

Sheena o na le moriri o motelele o motsho o lohilweng, moriri wa Debra o mokgubedu o mokgutshwanyane, moriri o mosootho wa Olivia o fihla mahetleng mme o otlollotswe, mme moriri wa Nathi o mokgutshwanyene o motsho o lohilwe ka difaha tse nyane.

Letsatsi:

O fofela moyeng

A re baleng

Edith Moetsi – mojiminasetiki le moakrobate

Ka Dani Moeng

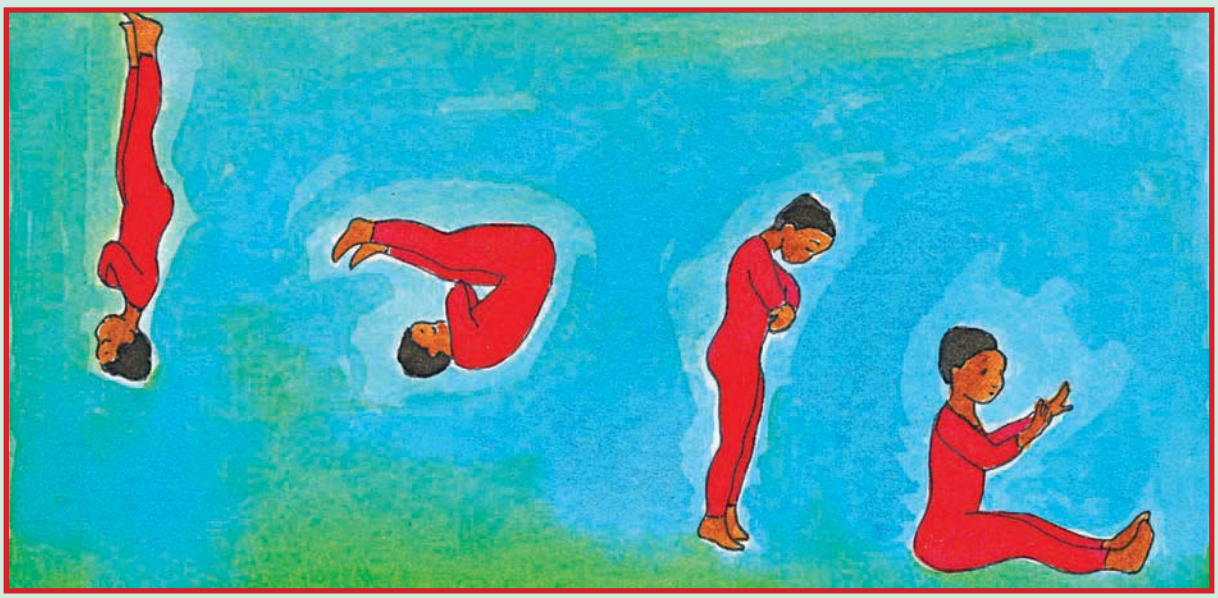

Dimmata di kolokile ho thathika holo ya jimi Setsing sa Setso Polokwane. Qetellong ho na le bara e phahameng. Nete ya ho tlolela hodimo le pere e kapeyang di eme qetellong e nngwe ya holo. Hodimo sepakpakeng, ngwanana o ntse a phethohaka moyeng. Lebitso la hae ke Edith Moetsi.

Jimi ena haesale e le karolo ya bophelo ba Edith ho tloha ka selemo sa 2001. O se a fetohile ho tloha ho ho ba ngwanana ya nang le dilemo tse 11 ya nang le ditoro empa a hloka boikwetliso ho ba mojiminasetiki le moakrobate ya nkang karolo ditlhodisanong tsa matjhaba.

"Ke qadile ho ikwetlisa dibekeng tse mmalwa kamora hore jimi ya Polokwane e bulwe," Ho rialo Edith.

"Ke ne ke batla ho ikwetlisa hobane ke ne ke kgathaditswe ke ho dula feela ke sa etse letho."

Mokwetlisi wa Edith o qadile boikwetliso ka ho etsa hore a etse kariki le ho tlola hodima trampoline. Empa ka pelepele o ile a tswela pele a ya hlaba hlohlodingwane le ho fetofetoha a ntse a hlaba hlohlodingwane. Ha ho mohlang Edith a ileng a hloleha ho ya boikwetlisong ntle le ha a ngola dihlahlobo.

Kajeno, Edith o hlodisana lefatsheng kaofela – Hungary, New Zealand le Holland. Edith o se a bile a e na le mangolo a ho ba Moahlodi wa National Tumbling le ho ba Moahlodi wa Dijiminasetiki tsa Basadi profenseng ya Limpopo.

O fumane lengolo la hae la materiki ka selemo sa 2008 mme o ikemiseditse ho ithutela ho ba Moetsi wa dipolane tsa matlo le meaho (ho rala meaho) yunivesithing. "Empa bokamoso ba ka ho dijiminasetiki, bo kganya hoo ebileng nka emang nakwana pele ke ya yunivesithing," o rialo.

Edith ke setaki se hlwahlwa ebile ke sebini. O se a hapile dikgau bakeng sa meralo ya hae le ho nka karolo benteng ya sekolo se phahameng.

"Ho ba le bokgoni ba ho etsa seo ke kgonang ho se etsa, ho etsa hore ke ikutlwe hantle," o rialo. "Ke ne ke sa nahane hore nka tswela pele hakaana. Ke qadile dijiminasetiki e le boithabiso feela. Katleho ya ka e itshetlehile ho ho sebetsa ka thata."

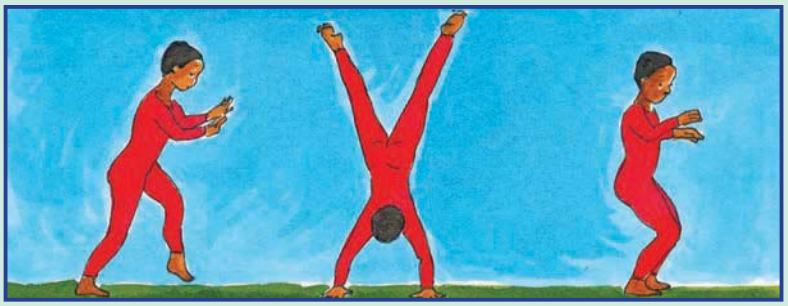

A re bueng

- Ebe bophelo ba Edith bo fetohile haesale a qala boikwetliso?
- Ebe ke ka baka la eng a qadileng ho ikwetlisa?
- Ntle le ho ba mojiminasetiki, ebe ke ditalente dife tseo a nang le tsona?
- Ebe o nahana hore lebaka la katleho ya hae ke lefe?

A re ngoleng

Beha mantswe ana ka tatellano ya nteterwane. Nomora kholomo ya pele ho tloha ho 1 ho ya ho 6, kholomo ya bobedi ho tloha ho 7 ho ya ho 12, le kholomo ya boraro ho tloha ho 13 ho ya ho 18.

(O ka fumana mantswe ohle a 18 ka tatellano ya nteterwane ka tsela eo. Empa seo e ka se be nnete ha o ka fetofetola dikholomo. Ebe o a tseba hore ke ka baka lang?)

	mokwetlisi
	kariki
	tlhodisano
	hlodisana
	fetoha
	e fetohile

	yena
	dikoloha
	sepakapaka
	tlola
	nete ya ho tlolela hodimo
	ho hlaba hlohlodingwane

	moakrobate
	ho ikwetlisa
	kgathetse
	ho teba
	trampoline
	kajeno

Letsatsi:

Tsa dipapadi ditabeng

A re utlwisise

- Sheba pale e buang ka Edith hape. Ke ka lebaka la eng ha sehlooho se ngotswe ka mongolo o moholo, o motenya?
- Ebe sepheo sa mongolo o motenya ka tlasenyana feela ho sehlooho ke sefe?
- Ebe o nahana hore ke ka baka lang ha lebitso la Edith le tla qetellong ya seratswana sa pele, empa e seng qalong?
- Ke mang ya ngotseng lesedinyana?
- Ebe o nahana hore mofuta ona wa lesedinyana o ka o fumana hokae? Ke ka baka lang o rialo?

1. Koranta	2. Buka ya pale	3. Buka ya dithothokiso

Ngola seratswana se bontshang kamoo Edith hodileng ka teng ho tloha ka nako eo a qadileng jiminasetiking ho fihla ka nako eo e bileng moahlodi. Ngola dipolelo tse tharo.

A re ngoleng

Qetella dipapiso.

Mohlala:

Brenda o tlolela hodimo sepakapakeng.
E, empa Dudu o tlolela hodingwana.
Mme Edith o tlolela hodimodimo.

Lebone la ka le a kganya.	La hao	Yena
Enver o a kula.	Annie	James
Sbu o molelele.	Thabo	Nomsa
Jan o mokgutshwanyane.	Reza	Bongi
Moru o motala.	Sefate	Jwang

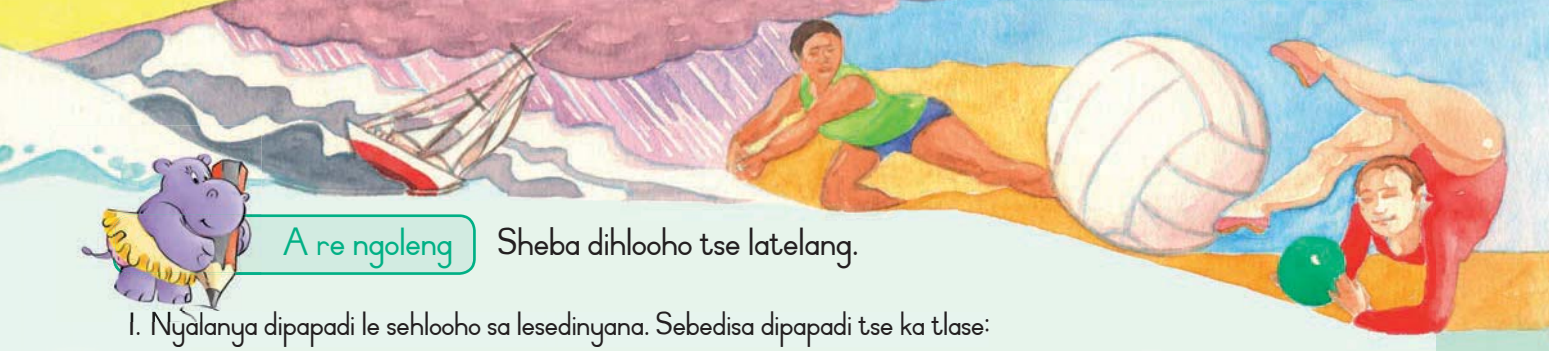

A re ngoleng Sheba dihlooho tse latelang.

1. Nyalanya dipapadi le sehlooho sa lesedinyana. Sebedisa dipapadi tse ka tlase:

papadi ya bolo	kirikete	bungi a tlola	rakebi	ho fofa

2. Akanya eka o kopilwe ho ngola ditaba tsa lesedinyana bakeng sa sehlooho ka seng. Ngola polelo ya sehlooho bakeng sa lesedinyana ka leng. Polelo ya sehlooho e bolela hore lesedinyana le bua ka eng. E fana ka dintlha tsa bohlokwahlokwa.

Mohlala:

Sehlooho: **MTHEMBU O ROBA REKOTO YA MABELO**

Tsa dipapadi: Tsa mabelo

Polelo ya sehlooho: Mpodi wa tsa mabelo Speedy Mthembu o ile a roba rekoto ya Afrika Borwa ya dimitara tse 100 papading ya Mabelo a Bompodi a Afrika Borwa bosiung bo fetileng motseng wa Port Elizabeth.

DIWIKETE DI ILE TSA WA KA LETSATSI LA PELE

Tsa dipapadi:

Polelo ya sehlooho:

RACHEL O PHUNYELEDITSE HO PAPADI YA WIMBLEDON YA SEKAMAKGAOLAKGANG

Tsa dipapadi:

Polelo ya sehlooho:

HO TLOLA HO TSWA BOROKGONG KE REKOTO

Tsa dipapadi:

Polelo ya sehlooho:

A re ngoleng Sehela mola ka tlasa maetsi ohle ho dihlooho tse ka hodimo. Jwale ngola dipolelo tse arohaneng o sebedisa maetsi ana.

Letsatsi:

Ke monyetla wa hao wa ho ba raditaba

A re baleng

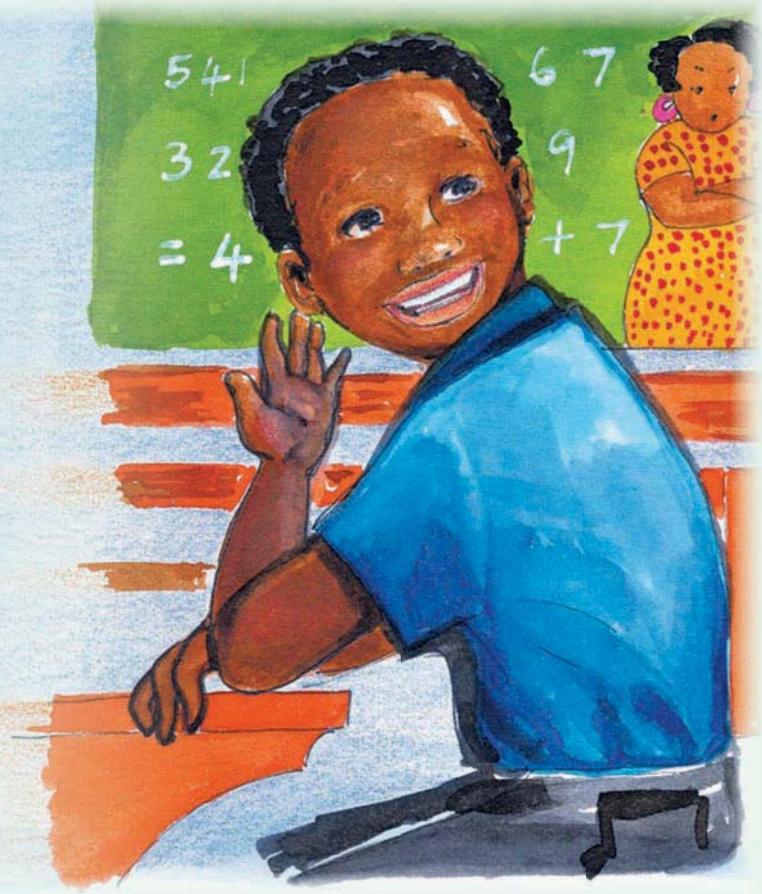

Talente

Ke bapetse dipapadi sekolong
Ka bala haholo, feela ka feila
Ka bapala papadi ya maoto,
empa ka feila
Ebe ke lekala lefe leo nka le latelang?

Ke lekile dipapadi tsohle
Empa ka feila
Diketsahalo tsa dipapadi
Oho! Talente ya ka e se e tsejwa
Ke baithutimmoho le nna.

Titjhere wa ka o mpolella hore
Ke bua haholo
Lerata ke talente ya ka
O a bona, ha ho motho ya
hlokang talente!

Ben Mnguni

A re utlwisise

- Ebe sethothokisi se ile sa atleha ha se ne se bapala bolo ya maoto? Fana ka mabaka a karabo ya hao.
- Na o ile a atleha ka phaposing? Fana ka mabaka a karabo ya hao.
- O na le talente efe?
- Ebe titjhere wa hao a ka dumellana le wena hore Ben o na le talente? Fana ka mabaka a karabo ya hao.
- Na baithutimmoho le yena ba nahana hore o na le talente? Fana ka mabaka a karabo ya hao.

A re ngoleng

Mona ke mantswe a dumang ka ho tshwana empa a na le meelelo e fapaneng.
Ngola polelo e kgutshwanyane bakeng sa para ka nngwe ya mantswe.

noka	hlaha	hlaba
Ho noka	Ho ba hlaha	Ho hlaba

A re ngoleng

Ngola lesedinyana bakeng sa koranta ya sekolo sa hao ka ketsahalo ya tsa dipapadi eo o ileng wa ya e shebella.

- Etsa bonnete ba hore lesedinyana le na le:
- Sehlooho se ngotsweng ka ditlhaku tse kgolo

Tlhaloso e kgutshwanyane haholo ya ketsahalo eo ya tsa dipapadi.

Le lokela ho fana ka tlhahisoleseding ena:
Mofuta wa papadi
Ke mang ya neng a bapala
Nako eo ho neng ho bapalwa ka yona
Moo ho neng ho bapallwa teng
Mokgwa o motle oo ba bapetseng ka ona
Sephetho ebile sefe

Letsatsi:

Thusa Edith ho nyolla mokotla wa letlole la bana

A re ngoleng

Ngola polelo qetellong e hlalosang kamoo o ileng wa ikutlwa kateng mabapi le papadi

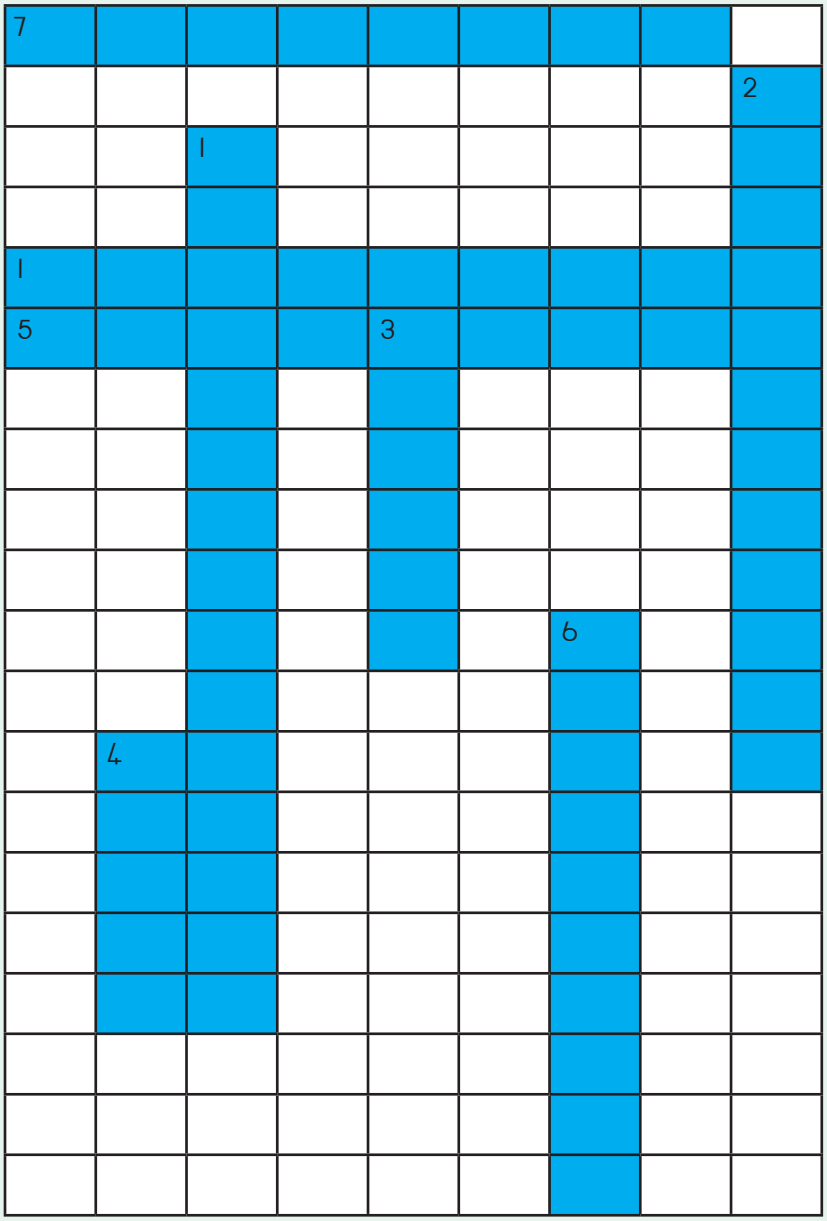

Ditemoso ho phutlalla

1. Rona re matshwao a _____ . Re bolela hore motho o ntse a bua.
5. Ebe o na le tlhahisoleseding e ekeditsweng? O tla lokela hore o re sebedise.
7. Ha ho na le lenane, Ke dula ke le teng ho arola dintho. Ke o dumella hore o kge moya ha polelo e le telele haholo.

Ditemoso ho ya tlase:

1. Dipotso, dipotso, dipotso – ke seo feela ke se etsang. (mantswe a 3)
2. Ke lokela ho ba teng qalong ya polelo ka nngwe. (mantswe a 3)
3. Ha se hantle, ka mehla ke tla qetellong. (lentswe le 1)
4. Ha o mpona, lenane le ka latela.
6. Ke o bontsha hore tlhaku e siilwe lentsweng le itseng.

A re ngoleng

Edith Moetsi ha se feela sebapadi sa dijiminastiki kapa sebapadi se seholo sa katara, ebile ke setaki se seholo. O entse qeto ya ho pepesa mosebetsi wa hae wa botaki sekolong sa hao ho nyolla letlole la Lehae la Bana la Happy Day. O o kopile ho rala phousetara. Sheba dikeletso le mohlala wa phousetara ya e nngwe ya dikonsarete tsa Edith, o nto rala phousetara ya hao bakeng sa dipontsho tsena tsa bonono pampiring e kgolo kapa letlapeng le lesweu la ho ngolla.

Dikeletso tsa ho etsa phousetara

- Etsa phousetara ya hao hore e be kgolo ho ya kamoo o ka kgonang kateng.
- Ngola ka mongolo o moholo kamoo o ka kgonang kateng hore batho ba tle ba kgone ho o bala ha bonolo.
- Sebedisa mantswe a mmalwa haholo – qoba ho sebedisa dipolelo tse tletseng.
- Taka phousetara ya hao ka mmala hore e tle e hohele mahlo a batho.
- O se ke wa kenya mantswe a mangata le ditshwantsho tse ngata.

Boithabiso

Sheba ditshwantsho. Ho na le diphapano tse leshome pakeng tsa tsona. Di fumane o nto etsa sedikadikwe ho di potoloha setshwantshong se ka letsohong le letona.

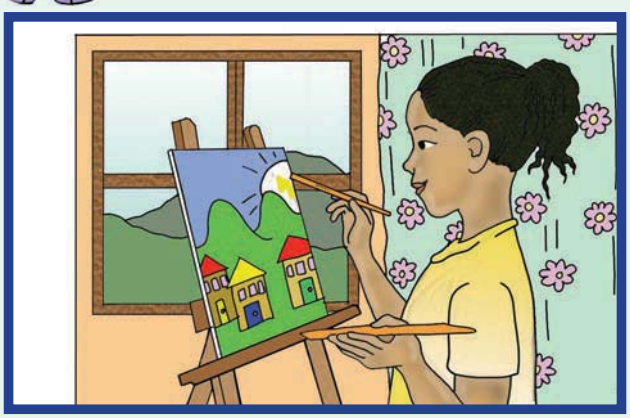

Dikarabo ho phutlalla: 1. ditsejana 5. masakana 7. feelwana
Dikarabo ho ya tlase: 1. letshwao la potso 2. tlhaku e kgolo 3. kgutlo 4. feelo 6. sehonyetsi

Teacher
Date:
Sign:

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Bukantswe ya ka

A a

B b

C c

D d

Bukantswe ya ka

E e

F f

G g

H h

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Bukantswe ya ka

I

i

J

j

K

k

L

l

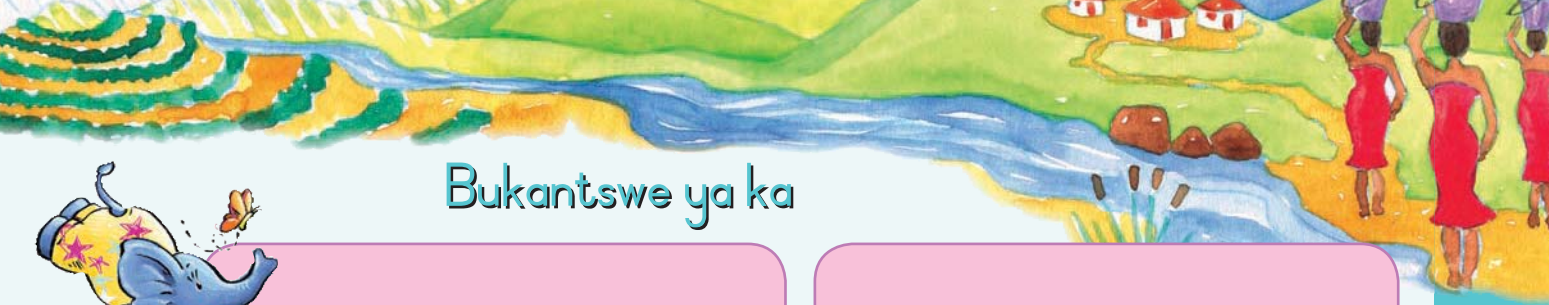

Bukantswe ya ka

M m

N n

O o

P p

Bukantswe ya ka

Q q

R r

S s

T t

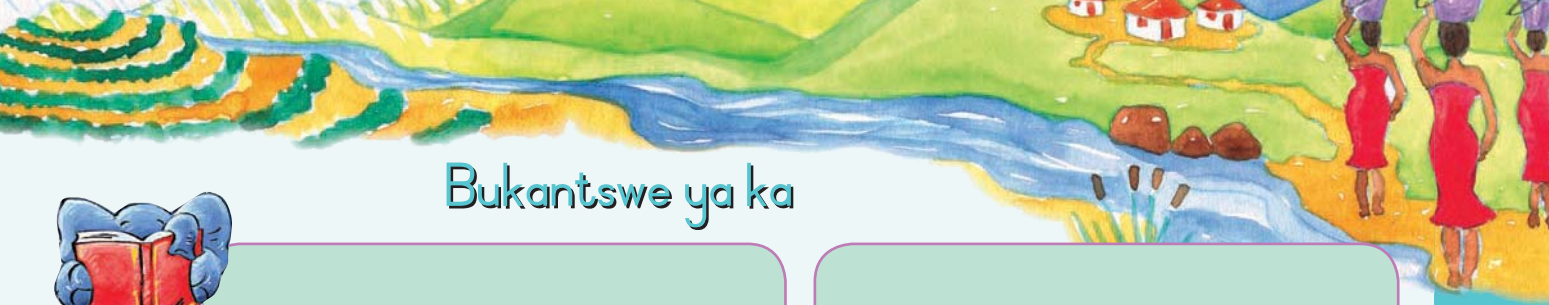

Bukantswe ya ka

U u

V v

W w

X x

Bukantswe ya ka

Y y

Z z

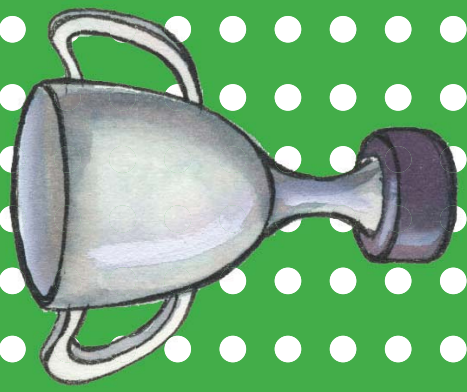

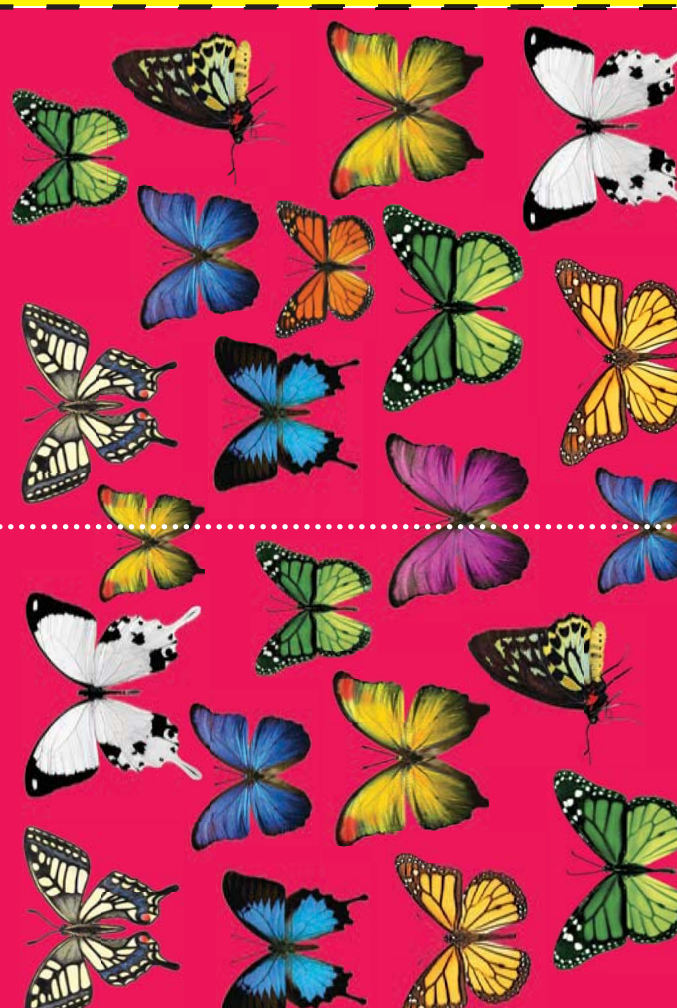

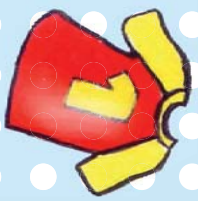

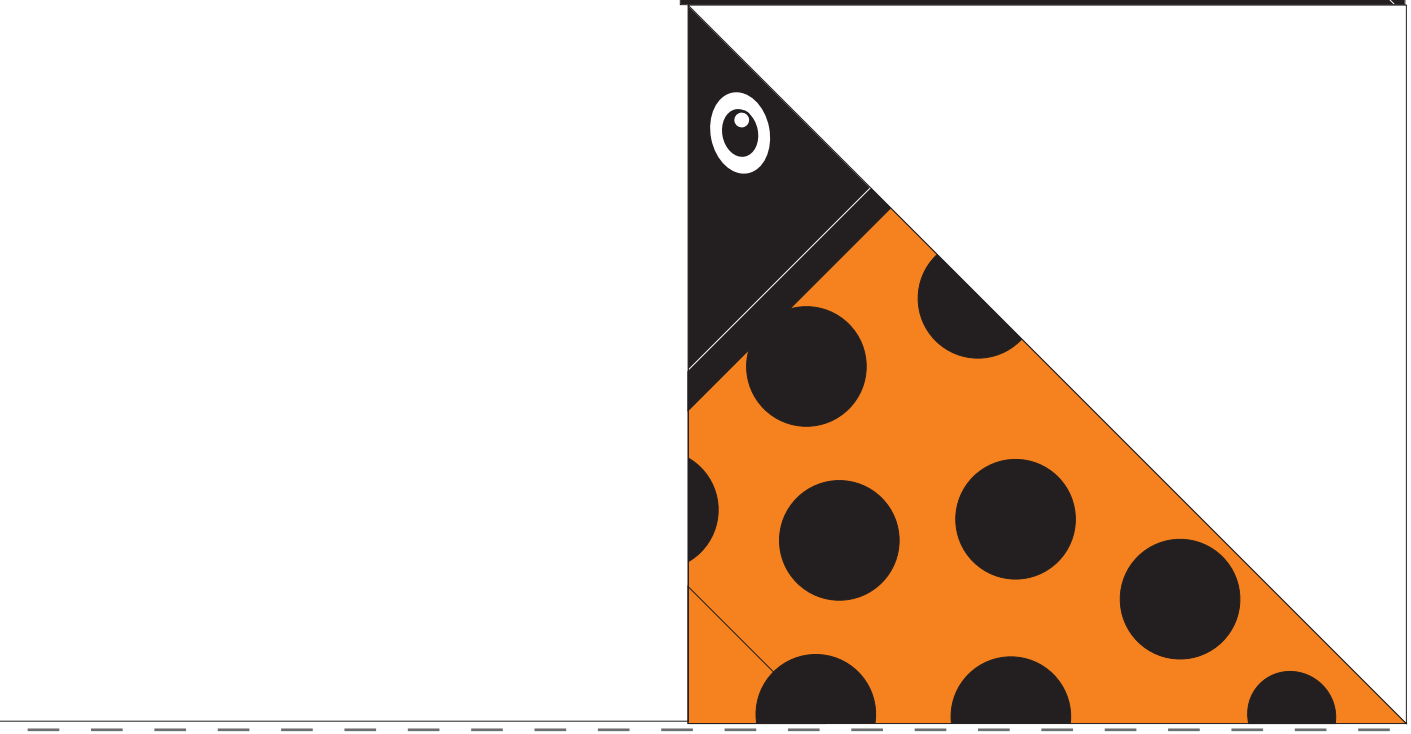

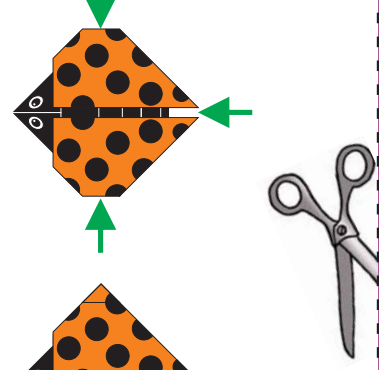

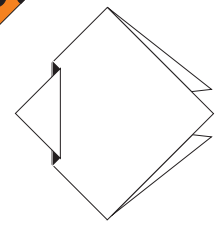

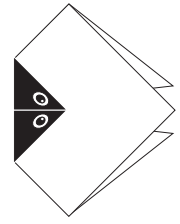

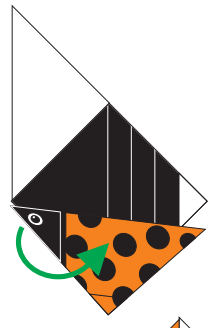

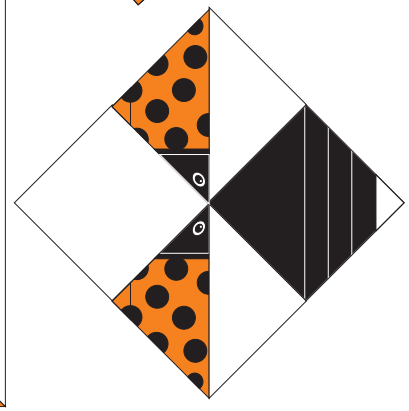

name:

book 1:

book 2:

book 3:

book 4:

book 5:

book 6:

book 7:

name:

ook 1:

ook 2:

ook 3:

ook 4:

ook 5:

ook 6:

ook 7: